

**Wε taani dɔlɔ
LUKI
na pɔpɔni tɪn**

**Wε taani dɔlɔ Luki na
pɔpɔni tɪn na brɪ dɪbam
kɔlɔ tɪn mɔ tɪntɔ**

Luki yɪ wɔlɔ dɛɛn na tɔgɪ dɪ Pooli o tɔŋɪ Wε tɪtɔŋa tɪn mɔ (Filimɔn 24). O dɛɛn yɪ dɔgɪta tu mɔ. Wɔntɔ mɔ daa ta pɔpɔni Tɪtɔŋa Tɔnɔ kɔm dɪ. O dai Zwifu. O nan tiini o kwaani o pɔpɔni Zezi wɔŋɔ maama lanyɪranɪ mɔ o ma brɪ dwi-gɛ tiinɛ dɪ, sɪ ba lwarɪ tɪ kuri cɪga cɪga (Luki 1:1-4).

Luki brɪ dɪbam nɪ Zezi yɪ Zwifɛ tiinɛ dɪ lɔgɔ baŋa dwi maama tiinɛ vɪrnɔ mɔ. O yɪ wɔlɔ na jɪgɪ yinigɛ tiinɛ dɪ yawɪna dɪ nɔɔna na culi balɔ tɪn ŋwaŋa zanzan. O brɪ nɪ Zezi tɔŋɪ dɪ Wε Joro dam mɔ, yɪ o ta brɪ nɪ Wε kwɛr-ywɛŋɛ kam jɪgɪ wɔpolo zanzan (Luki 2:10 dɪ 24:52).

Luki dɪ pɔpɔni Zezi ŋwɪa kam na dɛ te tɪn, nɪ Matiyu dɪ Marɪkɪ dɪ na pɔpɔni te tɪn. O brɪ Zezi na puli o tɪtɔŋa yam te, dɪ o na zaasi nɔɔna yɪ o pa ba na yazurɛ te tɪn, dɪ o na ve Zeruzalem yɪ ba ja-o ba pa tɔɔn-dagara baŋa nɪ ba gɔ yɪ o joori o bi te tɪn. Luki ta brɪ Zezi na diini Wε sɔŋɔ te tɪn.

Luki tɔnɔ kɔm jɪgɪ wɛɛnu zanzan tɪ na wɔ pɔpɔni twaanɔ tɪdonnɛ tɪm wɔnɪ. O tagɪ Wε na tɔŋɪ maleka yɪ ka ba ka ŋɔɔnɪ dɪ Mari Zezi lɔra kam wɔŋɔ te tɪn, dɪ Zan wɔlɔ na miisi nɔɔna na wɔnɪ tɪn dɪ lɔra kam wɔŋɔ (pɔɔrɪm 1). Luki ta

brɪ Zezi lɔra kam na dɛ te tɪn, dɪ malesi na brɪ nayɪra yɪ ba vu ba zul-o te tɪn. O ta brɪ ba na kwe Zezi ba pa Wɛ yɪ Simeyon dɪ Anni ŋɔɔni o woŋo te tɪn, dɪ Zezi na kɪ te o bɪna fugə-yale maŋa nɪ Wɛ-di-kamunu kɔm wɔni tɪn (pɔɔrim 2). O ta tagɪ Zezi na maŋɪ mɪmaŋa o brɪ Samari tu na sooni nɔɔnɔ te tɪn (Luki 10:30-35), dɪ bu wɔlɔ na nuŋi o yagɪ o ko sɔŋɔ yɪ o joori o ba tɪn (Luki 15:11-32).

¹⁻³ A cilonj Teofili, a buŋɪ sɪ kɔ lana sɪ a pɔpɔni tɔnɔ kɔntɔ a pa nmɔ, sɪ n wani n lwarɪ kɔlɔ na yɪ cɪga tɪn. Nmɔ maŋɪ n ye wo-kamunnu tɪlɔ na kɪ dɪbam tee nɪ tɪn ni nɪ. Nɔɔna badonnə dɛen mɔ wɔra wo-kamunnu tɪntɔ pulim nɪ. Ba nɛ kɔlɔ maama na kɪ tɪn, yɪ ba brɪ Wɛ kwərə kam. Ba ma daari ba pa dɪbam lwarɪ kɔlɔ na kɪ tɪn. Nɔɔna zanzan ma kwaanɪ sɪ ba pɔpɔni wəənu tɪntɔ ba tiŋi. Mɔ kɔ kuri a buŋɪ sɪ kɔ tɔ lamma sɪ a dɪ pɔpɔni-tɪ lanyɪranɪ a pa nmɔ. A kwaanɪ a zaasi wəənu tɪm tɪ pulim nɪ mɔ, yɪ a lwarɪ tɪ kuri cɪga cɪga.

⁴ Kɔntɔ tɪn, aá wani a pɔpɔni wəənu tɪntɔ na kɪ te tɪn, sɪ n wani n lwarɪ lanyɪranɪ nɪ, wəənu tɪlɔ ba na tagɪ ba brɪ nmɔ tɪn sunɪ tɪ yɪ cɪga.

Zakari bu Zan lɔra kam taani

⁵ Maŋa kam Erɔdɪ dɛen na yɪ Zude pɛ tɪn, nɔɔnɔ wɔdɔŋ mɔ wɔra, o yɪri mɔ Zakari. Wɔntɔ mɔ yɪ Wɛ kaanɪm tu. O nuŋi Abɪa dwi tiinə wɔni mɔ. O kaanɪ yɪri mɔ Elizabetɪ. Wɔntɔ dɪ dɛen nuŋi kaanɪm tu Aarɔn dwi dɪm wɔni mɔ.

⁶ Bantɔ maama kɪ lanyɪranɪ Wɛ yigə nɪ, yɪ ba sɛ Wɛ niə yam dɪ Dɪ cullu tɪm maama.

⁷ Elizabethi dɛɛn yi ka-dugɔ mu yi o ba jigi bu. Ba maama dɛɛn kwɛn mu.

⁸ Maɲa ma ba yi si Abia dwi tiinɛ bam zu We-di-kamunu kum ba taa tunɔ ba pa We. Zakari maa togi o wura o tunɔ.

⁹ We kaanum tiinɛ bam yɛni ba ta joro mu si ba nii, ba wɔni wɔɔ mu wɔ zu We-di-laa kum wɔni o zwe wɛɛnu tɔlɔ lwɛm na ywɛmmɛ tun o pa We. Ba ma ta joro yi Zakari di.

¹⁰ O ma suni o zu si o zwe wɛɛnu tum o pa We. Maɲa kam o na wɔ digɛ kam wɔni tun, non-kɔgo zanzan dɛɛn ma wɔ kunkɔlɔ kum ni ba zigɛ ba warɛ We.

¹¹ Baɲa-We maleka laan ma da ka ba o te, ka zigɛ wɛɛnu zweɛm bimbim dum jazum ni.

¹² Zakari na nɛ-ka tun, o maa yi yɛu yi fɔɔni zu-o lanyiranɛ.

¹³ Maleka kam ma ta did-o ka wɛ: «Zakari, yi ta n kwarɛ fɔɔni, si We ni nmɔ na loori-Di kulɔ tun. Nmɔ kaani wɔm laan wɔ ja pugɛ o lu bu o pa-m, si n pa o yiri ni Zan.

¹⁴ O lɔra kam wɔ pa n na wɔpolo zanzan. Nɔɔna zanzan di wɔ tiini ba taa jigi wɔpolo di o lɔra kam.

¹⁵ Oo ta yi non-kamunu Baɲa-We tee ni. O nan yi zanɛ o nyo sana naa wɔɲo kulɔ na kɛkarɛ yiɛ tun. We Joro kum wɔ ta wɔ o tee ni maɲa maama, ku na wɔ sunɛ o lɔra kam maɲa ni tun.

¹⁶ O nan wɔ pa Yisurayeli dwi tiinɛ zanzan wɔbunɔ joori ya taa togi ba Yuutu Baɲa-We.

¹⁷ Oo togi di Yuutu wɔm yigɛ, yi We Joro kum dam wɔ ta wɔ o tee ni, ninɛɛni We nijonnu Eli dɛɛn na yi te tun. Oo pa kwɛ joori ba taa soe

ba biə, yi o kwəri o pa vɪnvɪna joori ba taa jɪgɪ nɔn-ŋɔna wɔbɔŋa, sɪ o fɔgɪ o kwɛ dɪ Yuutu wɔm nɔɔna bam yigə o pa-o.»

¹⁸ Zakari laan ma bwe maleka kam o wɪ: «A yi nankwɪan mɔ, yi a kaanɪ dɪ kwɪn. Bɛɛ mɔ wɔ pa a lwarɪ nɪ nmɔ taanɪ dɪm yi cɪga?»

¹⁹ Maleka kam ma lər-o ka wɪ: «Amɔ nan yi Gabriyelɪ mɔ, wɔɔ na zɪgɪ Wɛ tee nɪ tɪn. Dɪ tɔŋɪ-nɪ sɪ a ba a ŋɔɔnɪ dɪ nmɔ, sɪ a ta ta-ŋɔm dɪm a brɪ-m.

²⁰ Nmɔ nan na wɔ sɛ a taanɪ dɪm tɪn, Wɛ wɔ pa n ni mæəri. Maŋa kam na yɪə, wæənu tɪɔ a na tagɪ a brɪ-m tɪn wɔ sɪnɪ tɪ kɪ. Nan ta n ye sɪ nmɔ bá wantɪ n ŋɔɔnɪ, sɪ kɔ taa ve maŋa kam wæənu tɪm na wɔ kɪ tɪn.»

²¹ Kɔntɔ maama na wɔra kɔ kɪ tɪn, nɔn-kɔgɔ kɔm maa zɪgɪ ba cɛgɪ Zakari sɪ o nuŋɪ Wɛ-di-laa kɔm wɔnɪ. Ba ma cɛg-o taan ba ga. Kɔ ma kɪ-ba yœu dɪ o na daanɪ te tɪn.

²² O laan ma ba nuŋɪ, yi o warɪ o ŋɔɔnɪ dɪ ba. O ni na mæəri tɪn, o maa mai o jɪa o maŋɪ o brɪ-ba. Ba ma maanɪ sɪ o nɛ wo-kɪnkagɪɪ mɔ Wɛ-di-laa kɔm wɔnɪ.

²³ Da yalɔ o na maŋɪ sɪ o taa tɔŋɪ Wɛ-di-kamunu kɔm wɔnɪ tɪn ma ba ya ti. O ma joori o vu sɔŋɔ.

²⁴ Da yantɔ na kɛ tɪn, o kaanɪ wɔm laan ma ja pugə. O maa wɔ sɔŋɔ nɪ taan, canɪ sɪnu.

²⁵ O na wɔra kɔntɔ tɪn, o maa wɪ: «Mɔ woŋo kɔɔ Yuutu Baŋa-Wɛ na kɪ Dɪ pa-nɪ tɪn. Dɪ lɪ woŋo kɔɔ ya na yi a cavɪra nɔɔna titarɪ nɪ tɪn.»

*Zezi lɔra kam taanɪ
(Matiyu 1:18-25)*

26-27 Bɩsankana kadoŋ deen mu wɔra, o yiri mu Mari. O ta yɛri baaru. O soŋo tiinɛ wɔbuŋa deen ya yi si o zu nɔɔnu wɔdoŋ mu, yi o daa ta wɔ zu-o. Nɔɔnu wɔm yiri mu Zuzefu. O yi faŋa faŋa Pɛ Davidi dwi tu mu. Mari deen zɔuri Galile tiɔ kɔdoŋ ni mu, ku yiri mu Nazareti. Maŋa kam Zakari kaani Elizabeti pugɛ kam na yi ninɛɛni canɩ sɩrdɔ tin, Baŋa-Wɛ daa ma tɔŋi maleka Gabriyelɩ si ka vu Mari te.

28 Ka ma zu o te ka jɔɔn-o yi ka wɩ: «Kɩ wɔpɔlo, n Yuutu Baŋa-Wɛ wɔ nmɩ tee ni si DI zani-m lanyɩranɩ.»

29 Mari na ni ka na tagɩ kulɔ tin, o bicari ma di. O ma buŋi o wɩ: «Taani dɩntɔ kuri mu beɛ?»

30 Maleka kam laan ma ta ka wɩ: «Mari, yi ta n kwari fɔɔni, si Baŋa-Wɛ kɩ nmɩ yu-yoŋo.

31 Nmɩ wɔ ba n ja pugɛ n lu bɛkɛrɛ, si n pa o yiri ni Zezi.

32 Wɔntɔ wɔ ta yi nɔn-kamunu. Baá ta bɛ-o ba wɩ, Baŋa-Wɛ Bu. Dí Yuutu Wɛ wɔ pa o di paari ni o ko-nakwɩ Davidi deen na di paari faŋa faŋa te tin.

33 O ma wɔ ta yi Zakɔbi dwi tiinɛ bam pɛ maŋa maama. O paari dɩm daa bá ti maŋa di maŋa.»

34 Mari ma lɛri maleka kam o wɩ: «Kɩntɔ wɔ kɩ tita mu ku kɩ, yi a ta wɔ zu baru?»

35 Maleka kam ma lɛri ka wɩ: «Ku na wɔ kɩ te tin, Wɛ Joro kum wɔ ba nmɩ te, yi Baŋa-Wɛ titi dam-fɔrɔ kum wɔ ba ku kwɛli nmɩ. Kɩntɔ ŋwaani bu wɔlu n na wɔ lu tin wɔ ta yi Wɛ titi nyɩm, yi ba taa bɛ-o ni Baŋa-Wɛ Bu.

36 Maani n nii nmɩ cɔru Elizabeti na yi te. Wɔntɔ jaani pugɛ mu si o lu bu, yi o maŋi o

kwın. Nɔɔna ya buɲi si o yi ka-dɔgɔ mu, yi o laan jigi pugə ka yi nɛɛɛni cani sɪrdɔ.

³⁷ Kulukɔɔ tərə Baɲa-Wɛ na bá wanɪ Dɪ kɪ.»

³⁸ Mari ma ta o wɪ: «Amɔ yi dí Yuutu Wɛ tɪntɔɲ-kana mu. Wɛ nan pa kɔ kɪ ni n na tagɪ te dɪ amɔ tɪn.» Maleka kam laan ma viiri.

Mari na zaɲi o vu o na Elizabetɪ te tɪn

³⁹ Da yam kɔntɔ ni ni Mari ma zaɲi o kɪ lɪla o maa diini Zude tɪv kɔdɔɲ na wɔ pweeru tɪtari ni.

⁴⁰ O ma vu o yi Zakari sɔɲɔ. O ma zɔ o na o kaani Elizabetɪ. O ma kɪ o pwəgə.

⁴¹ Maɲa kam Elizabetɪ na ni Mari na jɔɔn-o tɪn, o bu wɔm na tigi o wɔni tɪn ma pipiri. Wɛ Joro kɔm ma ba Elizabetɪ te,

⁴² yi o ɲɔɔni baɲa baɲa dɪ kwər-dɪa o wɪ: «Wɛ tiini Dɪ kɪ nmɔ yu-yoɲo Dɪ dwəni kaana maama. Kɔ na yi bu wɔɔ na wɔ n wɔni tɪn, Wɛ kɪ-o yu-yoɲo lanyɪrani.

⁴³ Amɔ yi wɔɔ mu si a Yuutu nu ba amɔ te?

⁴⁴ N jɔɔnim dɪm na tu dɪ tɔ a zwɛ ni tɪn, bu wɔm na wɔ a wɔni tɪn tigi o pipiri mu, o na jigi wɔpolo tɪn ɲwaanɪ.

⁴⁵ Nmɔ na sɛ ni Baɲa-Wɛ jigi cɪga tɪn, nmɔ yi yu-yoɲo tu. Kɔɔ maama Wɛ na tagɪ Dɪ bri-m tɪn wɔ sɪni kɔ kɪ.»

Mari na tee Baɲa-Wɛ te tɪn

⁴⁶ Mari laan ma ta o wɪ:

«Aá pa a Yuutu Baɲa-Wɛ zulə dɪ a bɪcarɪ maama.

⁴⁷ Wɔntɔ na yi a Vɪrnɔ tɪn mu pɛ a na wɔpolo dɪ a wɔ maama.

⁴⁸ Bɛɲwaanɪ amɔ yi Wɛ tɪntɔɲ-kana balanɔ mu, yi Dɪ nii amɔ baɲa ni.

Ku na zigi zim ku ta maa ve, noona maama wó
ta wi, a yi yu-yoŋo tu,

49 dɔdaani Dam-fɔrɔ Tu Baŋa-We na ki kulɔ DI
pa-ni tin ŋwaani.

Dintu mu yi wɔ-pono tu ciga.

50 Balɔ maama na kwari-DI tin,

DI jigi ba ŋwana lanyirani maŋa maama.

51 We kwe DI juŋa mu DI ma ki wo-kɩnkagila.

DI ma pa banɩ-nyina jagi da-yigə ni dɩ ba wɔbɔŋ-
yɔɔrɔ tum.

52 DI joni balɔ na yi pwa tin paari,

yi DI pai balɔ na yi nabwənə tin na zulə.

53 DI maa pai balɔ yinigə na jigi-ba tin wo-laaru
zanzan,

yi DI daari DI pa nadunə viiri dɩ ji-kuri.

54 Yisrayelɩ dwi tiinə yi DI tɩti noona mu.

DI guli ba gulə, DI duri ba ŋwana yi DI zəni-ba,

55 ni DI na goni ni dɔdaani dɩbam kwə-nakwa
tin,

dɔdaani Abraham dɩ o dwi tiinə bam maama,

sɩ ku taa ve maŋa kalɔ na ba ti tin.»

56 Mari deen ma maŋi Elizabeti tee ni ninɛɛni
cani sitɔ. O laan ma joori sɔŋɔ.

Zan lɔra kam na de te tin

57 Maŋa kam deen ma yi sɩ Elizabeti lu. O ma
sɩni o lu bəkərə.

58 O tuɔ kum tiinə dɩ o cɔrru dɩ ma ni, Baŋa-We
na tiini DI duri o ŋwana yi DI ki kulɔ DI pa-o tin.
Ba maama dɩ ma jigi wɔpolo zanzan.

59 Bu wɔm da na yi nana tin, ba ma pa ba go-o,
ni Moyisi cullu tum na bri sɩ ba taa goni ba bəkəri
te tin. Ba ma lagi sɩ ba pa o yiri ni Zakari, ni o
ko yiri na yi te tin.

60 O nu wɔm ma wɔ sɛ yi o wɔ: «Awo, á pa o yiri ni Zan.»

61 Ba ma lɛr-o ba wɔ: «Bɛɲwaani mu yi n ta kuntu? Nɔɔnu manɔ o tɛri á sɔɲɔ ni o yiri na yi Zan.»

62 Ba ma daari ba ma ba jɛ ba manɔ ba bri o ko wɔm sɪ ba nii, o na lagi sɪ ba pa o bu wɔm yiri te tin.

63 O ma pa ba kwe tɔnɔ ba pa-o, sɪ o pɔpɔni o bri-ba. O ma pɔpɔni tɔnɔ kum wɔni o wɔ, o yiri mu Zan. Ku ma su-ba di o na pɔpɔni te tin.

64 O na pɔpɔni kuntu tin, o ni ma puri bidwi banja ni, yi o dindɛlimi joori di pipiri. O maa ŋɔɔni o zuli Wɛ.

65 Fɔɔni dɛɛn ma ja ba tiv kum nɔɔna bam maama. Balu maama dɛɛn na zɔɔri Zude pweeru tim je sim ni tin di dɛɛn ma ni wɛɛnu tiv na ki tin, yi ba jigi ti taani ba ŋɔɔna.

66 Ba maa jigi kulɔ ba na ni tin ba wɔrɔ ni, yi ba te ba wɔ: «Bu wɔntɔ nan lagi o ji wɔɔ mu?» Bɛɲwaani Baɲa-Wɛ dam dɛɛn wɔ bu wɔm tee ni.

Zakari na bri Wɛ kwɛrɛ te tin

67 Wɛ Joro kum dɛɛn ma ba bu wɔm ko Zakari te, yi ku pa o ŋɔɔni Wɛ yiyiu-ŋwɛ o wɔ:

68 «Pa-na dí zuli Baɲa-Wɛ dilɔ na te Yisɔrayɛli tiinɛ tin,

bɛɲwaani DI tu DI nɔɔna bam te,
sɪ DI vri-ba lwarim wɔni DI yagi.

69 DI ma pa wɔlɔ na yi faɲa faɲa Wɛ tintɔɲɔnu
Davidi dwi tu tin zanɔ dí wɔni,
sɪ o ba o ji dɔbam virnu.

70 Kɔ ma sɪnɪ kɔ kɪ nɪ Baŋa-Wɛ na pɛ DI nijonɔ
bam manɪ ba ta kulɔ faŋa faŋa tɪn.

71 Ba dɛɛn tagɪ ba wɪ,

Wɛ wɔ vɪ dɪbam dɪ dɔna jɪa nɪ,

dɪ balɔ maama na culi dɪbam tɪn jɪa nɪ.

72 DI daa ta duri dɪbam kwɛ-nakwa yibwɛnɛ,

73 yɪ DI guli DI ni-ŋɔm dɪlɔ DI dɛɛn na goni dɪ
dɪbam ko-nakwɪ Abraham tɪn wɔŋɔ.

74 Wɛ dɛɛn wɪ, DI wɔ jonɪ dɪbam dɪ dɔna jɪa nɪ
DI yagɪ,

yɪ dɪ daa bɔ kwari fɔbɪnɪ,

sɪ dɪ taá tɔŋa nɪ DI wɔbɔŋa na lagɪ te tɪn.

75 DI maa wɪ, dɪ wɔ ta tɔgɪ-DI dɪ wɔ-pɔŋɔ,

sɪ dɪ taá kɪ lanyɪranɪ DI yigɛ nɪ dɪbam ŋwɪa
maama wɔnɪ.

76 A bu, kɔ na yɪ nmɔ, baá bɛŋɪ nmɔ nɪ Baŋa-Wɛ
nijonɔnu,

bɛŋwaanɪ nmɔ wɔ da dɪ Yuutu wɔm yigɛ,

sɪ n fɔgɪ n kwɛ o cwɛŋɛ kam,

o na lagɪ o ba o da da tɪn.

77 Nmɔ ta wɔ pa Wɛ nɔɔna bam lwarɪ sɪ DI wɔ
vɪ-ba,

dɪ DI na wɔ yagɪ ba lwarɪm DI ma cɛ-ba tɪn.

78 Wɛ maa jɪgɪ dɪbam ŋwanɪ lanyɪranɪ.

DI ma wɔ pa pɔni nunɪ wɛyuu dɪ ba dɪbam te
dɪ nyɪna,

nɪ wɪa na puli tɪtɪtɪ te tɪn,

79 sɪ dɪ pa nɔɔna balɔ na wɔ lim wɔnɪ tɪn dɪ balɔ
na kwari tɔbɪnɪ tɪn na pɔni,

sɪ dɪ pa dɪ da yazurɛ cwɛŋɛ.»

80 Zakari bu Zan dɛɛn ma kɪ nɔɔnɔ yɪ o
wɔbɔŋa bɪ lanyɪranɪ. O dɛɛn ma zɔbɪ kagɔa
nɪ taan, sɪ kɔ vu kɔ yɪ dɛ dɪm o na wɔ nunɪ

Yisrayelɩ tiinə bam tɩtarɩ nɩ o brɩ-ba Wε kwərə kam tɩn.

2

Zezi lɔra kam na dε te tɩn (Matiyu 1:18-25)

¹ Maɲa kam kɔntɔ nɩ lɔgɔ kɔm pa-farɔ wɔlɔ yɩrɩ na yɩ Ogusi tɩn dɛɛn ma pa ni, sɩ ba ga o tɩɔ kɔm maama nɔn-biə bam sɩ o lwarɩ ba ni.

² Garɩm dɩntɔ maa yɩ pulim garɩm, yɩ dɩ kɩ maɲa kalɔ Kwirini dɩ dɛɛn na yɩ Siiri tɩntɩ dɩm yuutu tɩn.

³ Garɩm dɩm maɲa na yɩ tɩn, nɔɔnɔ maama ma vu o tɩtɩ tɩɔ sɩ ba ga-o.

⁴ Zɔzɛfɔ dɩ dɛɛn ma zaɲɩ o nunɩ Nazaretɩ kɔ na yɩ Galile tɩɔ tɩn. O ma vu Zude tɩɔ kɔdoɲ, kɔ yɩrɩ mɔ Betelhem, ba na lɔgɩ faɲa faɲa Pε Davidi mε tɩn. O dɛɛn ve daanɩ, o na yɩ Davidi dwi tu tɩn ŋwaanɩ mɔ.

⁵ Mari wɔlɔ ba na sε sɩ o taa yɩ Zɔzɛfɔ kaanɩ tɩn dɩ ma tɔgɩ dɩd-o o vu sɩ ba ga-ba. O dɛɛn jɔgɩ pugə mɔ.

⁶ Ba na wɔ Betelhem nɩ kɔntɔ tɩn, kɔ ma yɩ sɩ o lɔ bu wɔm.

⁷ O ma lɔ bəkərə. Mɔ o dayigə bu. O ma kwe bu wɔm o ma gwaarɔ o kukwər-o o tɩɲɩ vara wɔdiu dim jɔgə nɩ. Ba dɛɛn tigi vara digə nɩ mɔ, bɛɲwaanɩ vərə mɔ su tɩɔ kɔm maama, yɩ ba wɔ nε digə sɩ ba zɔ.

Nayɩra na ni Zezi lɔra kam taanɩ te tɩn

⁸ Nayɩra dɩ dɛɛn mɔ wɔ je sɩm kɔntɔ nɩ, gaa kɔm wɔnɩ, ba yɩrɩ ba vara tɩtɩ nɩ.

⁹ Baŋa-We maleka ma nuŋi ba yigə nɪ, yɪ We zəŋi Dɪ paari-zulə yam pooni ba baŋa nɪ, yɪ dɪ nyuɪnɪ dɪ gilimi-ba. Fʊɒnɪ ma tiini dɪ zu-ba zanzan.

¹⁰ Maleka kam laan ma ta dɪ ba ka wɪ: «Á yɪ taá kwari fʊɒnɪ. Kʊ yɪ wɔpɔlo taanɪ mʊ a tu sɪ a ta a bri abam, yɪ dɪ lagi dɪ pa nɔɔna maama wʊ mʊ poli zanzan.

¹¹ Beŋwaanɪ zɪm de dɪm nɪ ba luɣɪ abam Vɪrɒv wɔm Davidi tɪv Betelhem nɪ. Wɔntɔ yɪ Krisi wɔm We na tɔŋɪ tɪn mʊ. Wɔm mʊ yɪ abam Yuutu.

¹² Á na ve á nii, á wó na bu-sɪsɪŋa ba na kukwəri dɪ gwaaru ba tiŋi vara wɔdiu dim jəgə nɪ. Mʊ kulɔ na wó bri abam nɪ kʊ yɪ cɪga mʊ a taga.»

¹³ Maleka kam na tagɪ kɔntɔ tɪn, We malesɪ kɔgɔ zanzan ma da sɪ nuŋi sɪ wəli dɪ ka. Sɪ maama ma tee We sɪ wɪ:

¹⁴ «We maŋɪ dɪ zulə weyuu nɪ.

Kʊ daari tɪga baŋa nɪ,

balɔ na tigi We bicari nɪ tɪn wó ta zɔvri lanyiranɪ dɪ wɔ-zuru.»

¹⁵ Malesɪ sɪm laan ma joori We-sɔŋɔ. Sɪ na ke tɪn, nayɪra bam ma ta daanɪ ba wɪ: «Ba-na dí vu Betelhem dí nii kulɔ na kɪ da yɪ We pa dí lwarɪ tɪn.»

Nayɪra na ve sɪ ba na Zezi te tɪn

¹⁶ Ba ma zanɪ lɪla ba ke tɪv kʊm wɔ. Ba ma vu ba na Mari dɪdaanɪ Zuzefu. Ba ma na bu wɔm na tigi vara wɔdiu dim jəgə nɪ.

¹⁷ Ba na nɛ-o kɔntɔ tɪn, ba laan ma ta maleka kam na maŋɪ ka ta bu wɔm taanɪ te tɪn.

18 Balu maama na ni nayıra bam na tagı kulu tın, ku ma su-ba.

19 Mari dı na ni wəənu tılu na kı tın, o maa buŋı-tı o wu ni.

20 Nayıra bam ma joori ba viiri yi ba zuli Wε, yi ba tee-DI dı kulu ba na ni yi ba ta kwəri ba na tın. Ku dεen sını ku kı nıneenı maleka kam na tagı ka brı-ba te tın.

Ba na pε bu wum yırı te tın

21 Bu wum na yi da nana tın, ba ma pa sı ba go-o, nı Moyisi cullu tım na brı sı ba taa goni ba bəkəri te tın. Ba ma pa o yırı ba wı Zezi. Mu yırı dılu maleka kam na maŋı ka pa-o, yi ba ta wu jaanı o pugə tın.

Ba na pε Zezi Wε te tın

22 Maŋa kam laan ma yi sı Mari zarı o digiru tım sı o kwe o tıti dı Wε, sı ku təgi Wε cullu tılu DI na kı Moyisi jıŋa nı na brı te tın. Zuzefu dı Mari ma zaŋı ba ja bu wum ba vu Zeruzalem, sı ba vu ba zı Wε-di-kamunu kum wu, sı ba pa-o ba Yuutu Baŋa-Wε.

23 Ba kı kuntu, beŋwaanı Wε ni dım na brı te tın mu kuntu: «Bəkərə kalu maama na yi o nu dayigə bu tın maŋı sı o taa yi Baŋa-Wε nyım mu.»

24 Ba ma vu sı ba kaanı Baŋa-Wε, nı DI ni dım na brı te tın. Ba maŋı sı ba kwe kunkwənə bale mu ba ma kaanı-DI, naa kunkwən-puli sıle ba ma kaanı-DI.

25 Nəonub wodon dεen maa zıbrı Zeruzalem tılu kum wunı, o yırı mu Simeyon. O yi non-ŋum mu, yi o kwarı Wε lanyıranı. O maa yoorı o cəgi dε

dım Wε na wó ba Dİ jonı Yisırayelı dwi tiinə bam tın. Wε Joro kım maa wó o tee nı.

26 Kó dεen ya pε o lwarı sı o bá tı, yı oó na Krişı wóm dí Yuutu Baıa-Wε na lagı Dİ tııı tın.

27 Wε Joro kım dεen ma pa Simeyon zaıı o vu o zó Wε-di-kamunu kım wó. O na wıra kıntı tın, Zezi nu dı o ko ma ja-o ba vu ba zó, sı ba kı kulı Wε ni dım na brı sı ba kı o ııwaanı tın.

28 Ba na jaanı bu wóm ba vu ba zó kıntı tın, Simeyon ma vu o kwe-o o ziə, yı o daarı o zuli Wε o wı:

29 «A Yuutu Baıa-Wε,

lele kıntı a ne kulı nmı dεen na tagı nı aá na tın.

A laan jııı wó-zuru.

Kıntı ııwaanı nmı laan wai n pai amı na yı nmı tıntıııı tın na cwəıə,

sı a yaıı lııı baıa sı a ba nmı te.

30 Amı yı ne Vırıı wóm nmı na tııı sı o vrı nıııı lwarım wııı tın.

31 Nabiinə maama lııı baıa nı wó lwarı nmı vrıı dım na yı te tın.

32 Kúı ta nyı nı wıa pooni mı te,

sı kó pa dwi maama lwarı nmı cwəıə kam.

Kúı pa nmı tııı nıııı Yisırayelı dwi dım na zula.»

33 Simeyon na tagı bu wóm taanı kıntı tın, o nu dı o ko maa yı yəıı dı o taanı dım.

34 Simeyon daa ta ma ta dı ba o wı, Wε wó kı-ba lanyıranı. O ma daarı o ta dı bu wóm nu Mari o wı: «Nii, Wε sıııı Dİ tııı bu wóm sı o ba o pa Yisırayelı tiinə zanzan mı tı tııa nı, ba na tııı tın ııwaanı. O nan daa ta wó pa ba zanzan

zanɪ wɛɛnɪ. Wɛ wó pa o brɪ nɔɔna cɪga, yɪ ba zanzan ta wó vɪ-o.

³⁵ Mɔ kɔ kuri nɔɔna zanzan wɔbɔɲa ya na sɛgi tɪn wó ba ya lwarɪ jaja. Kɔ daari, kɔ na yɪ nmu titɪ, n wɔ wó di nɪ sɔ-zɔɔ na zɔgi nɔɔnɔ bɪcɔɲɔ nɪ te tɪn.»

³⁶⁻³⁷ Kaanɪ wɔdɔɲ di dɛɛn mɔ wɔra, o yɪrɪ mɔ Annɪ. O ko yɪrɪ mɔ Fanuyɛlɪ, o yɪ Aɛɛrɪ dwi tu mɔ. Annɪ dɛɛn ya zɔ barɔ. Ba maa wɔra daanɪ bɪna yarɛ, yɪ o barɔ wɔm tɪ o daar-o. O daa ma wɔ zɔ barɔ. O kwɪn zanzan yɪ o jɪgi bɪna funɔnɔ-yana (84). O ma yɪ Wɛ nijɔɲnu. O maa zɔɔrɪ Wɛ-di-kamunu kɔm wɔnɪ maɲa maama. Wɪa di titɪ maama o ma zuli Wɛ di ni-vɔɔm di Wɛ-loro.

³⁸ Maɲa kam kɔntɔ nɪ nɔɔ, mɔ o ve o yɪ bu wɔm na wɔ mɛ tɪn. O ma kɪ Wɛ le, yɪ o wɔra o ɲɔɔnɪ bu wɔm wɔɲo o brɪ balɔ maama na wɔra yɪ ba cɛgi maɲa kalɔ Wɛ na wó ba Dɪ vrɪ Yɪsɪrayɛlɪ tiinɛ bam lwarɪm wɔnɪ Dɪ yagi tɪn.

³⁹ Zezi nu di o ko dɛɛn ma kɪ kulɔ maama Baɲa-Wɛ cullu tɪm na brɪ sɪ ba kɪ tɪn. Ba na kɪ ba ti tɪn, ba ma joori ba vu Nazaretɪ na yɪ ba titɪ tɪv yɪ kɔ wɔ Galile nɪ tɪn.

⁴⁰ Ba na joori ba vu ba wɔra tɪn, bu wɔm ma kɪ nɔɔnɔ di ya-dɛɛra. O yɪɔ ma pɔɔrɪ, Wɛ na kɪ-o yu-yɔɲo tɪn ɲwaanɪ.

Zezi na kɪ te o bɪna fugɔ-yale maɲa nɪ Wɛ-di-kamunu kɔm wɔnɪ tɪn

⁴¹ Zwifɔ bam candiɔ kalɔ yɪrɪ na yɪ Pakɪ tɪn ma yɪ. Bɪnɪ maama wuu, Zezi nu di o ko dɛɛn yɔni ba vu Zeruzalem mɔ, sɪ ba di candiɔ kam kɔntɔ.

⁴² Zezi dɛɛn na yi bɪna fugə-yale tɪn, o ma da dɪ ba o vu candiə kam, nɪnɛɛnɪ ba na yəni ba ve ba di-ka te tɪn.

⁴³ Ba na di candiə kam ba ti tɪn, ba ma zaɲɪ ba maa joori sɔɲɔ. Zezi ma maɲɪ Zeruzalem nɪ, yɪ o nu dɪ o ko yəri kɔ ni nɪ.

⁴⁴ Ba ma vu taan dɛ dɪdwɪ, yɪ ba buɲɪ sɪ oó ta wɔ ba kɔgɔ kɔm wɔnɪ mɔ. Ba na wɔ nɛ-o ba tee nɪ tɪn, ba laan ma puli sɪ ba beeri o je ba nu-biə bam dɪ ba badonnə bam tee nɪ.

⁴⁵ Ba ma wɔ nɛ-o. Ba ma joori ba vu Zeruzalem tɪv kɔm wɔ sɪ ba beer-o.

⁴⁶ Ba ma beer-o taan da yatɔ, yɪ ba laan vu ba na-o Wɛ-di-kamunu kɔm wɔnɪ, o je karanyɪna tiinə bam tɪtari nɪ. O na je da kɔntɔ tɪn, o maa cəgi ba na brɪ te tɪn, yɪ o bwe-ba wəənu zanzan.

⁴⁷ Balɔ maama na je ba cəgi o taanɪ dɪm tɪn maa yɪ yəəu, dɪ o na jɪgɪ yəno dɪ taanɪ dɪm lərim te tɪn.

⁴⁸ Zezi nu dɪ o ko na nɛ-o kɔntɔ tɪn, kɔ ma sɔɔrɪ-ba. O nu wɔm ma ta dɪd-o o wɪ: «A bu, bɛɛ mɔ yɪ n kɪ kɔntɔ dɪdaanɪ dɪbam? Ta n nii, amɔ dɪ nmɔ ko na tiini dɪ beeri nmɔ taan, yɪ liə dɪ wɔ-cɔgɔ jɪgɪ dɪbam.»

⁴⁹ Zezi ma ləri-ba o wɪ: «Bɛɛ mɔ yɪ abam kari á beeri amɔ je? Amɔ maɲɪ sɪ a taa wɔ a Ko sɔɲɔ kɔm nɪ mɔ. Abam yəri kɔntɔ na?»

⁵⁰ O na tagɪ kɔntɔ tɪn, ba ma wɔ ni o taanɪ dɪm kuri.

⁵¹ Zezi dɛɛn ma tɔgɪ dɪ ba o joori Nazaretɪ, yɪ o sɛ ba ni. O nu wɔm maa jɪgɪ wəənu tɪm kɔntɔ maama o wɔ nɪ.

⁵² Zezi dɛɛn bɪra o yɪra wɔnɪ, yɪ o yəno dɪ bɪra kɔ wəli da, yɪ Baɲa-Wɛ dɪ nabiinə dɛɛn so-o.

3

Zakari bu Zan na tsoɔɔlɔ Wɛ kwɛrɛ te tɪn
(Matiyu 3:1-12, Mariki 1:1-8, Zan 1:19-28)

¹⁻² Kɔ dɛɛn na kɛ yɪ Tibɛɛrɪ yɪ lɔgɔ kɔm pa-farɔ kɔ maɲɪ dɪ bɪna fugə-yanu tɪn, mɔ Wɛ kwɛrɛ dɛɛn tu Zakari bu Zan te. Kantɔ maɲa kam nɪ Pɔnsɪ Pilatɪ mɔ yɪ Zude tɪnɪ dɪm gɔvɪrma tu. Erɔdɪ maa yɪ Galile tɪv kɔm yuutu, yɪ o zɪmbaarɔ Filipi dɪ yɪ Yituri dɪ Tɪrakoni tɪnɪ dɪm yuutu. Lizanɪa dɪ maa yɪ Abɪlɛnɪ tɪv yuutu. Kɔ daari Anni dɪ Kayifu dɛɛn maa yɪ Wɛ kaanɪm yigə tiinə. Maɲa kam Wɛ kwɛrɛ kam na tu Zan te kɔntɔ tɪn, o wɔ kagɔa wɔnɪ mɔ.

³ O ma zanɪ o tɔɔɔɔ Zɪrdɛn bugə ni tɪnɪ dɪm maama nɪ, yɪ o tsoɔɔɔ Wɛ kwɛrɛ kam o brɪ nɔɔna o wɪ, ba maɲɪ sɪ ba ləni ba wɔrɔ ba yagɪ kəmbalwaarɔ, sɪ ba daari ba pa o miisi-ba na wɔnɪ, sɪ Wɛ laan wɔ yagɪ ba lwarɪm Dɪ ma cɛ-ba.

⁴ Zan na tsoɔɔɔ Wɛ kwɛrɛ kam kɔntɔ tɪn, kɔ suɪn kɔ ki nɪnɛɛnɪ Wɛ nijonɲu Ezayi dɛɛn na pɔpɔnɪ o tɔnɔ kɔm nɪ o ta te tɪn. Faɲa faɲa tɪn, o dɛɛn tagɪ o wɪ:

«Nɔɔnɔ mɔ wɔ kagɔa wɔnɪ o tsoɔɔɔ kwɛrɛ o wɪ:
 <Zanɪ-na á fɔgɪ á kwɛ dɪ Yuutu wɔm cwəɲə kam,
 o na lagɪ o ba o tɔgɪ da tɪn.

Pa-na cwe sɪɔ o na lagɪ o da tɪn fɔgɪ sɪ yɔɔrɪ lanyɪranɪ.

⁵ Je sɪɔ maama na jigɪ gwəənu tɪn maɲɪ sɪ tɪ suuri mɔ,

dɪ je sɪɔ maama na jigɪ zwəənu dɪ pweeru tɪn maɲɪ sɪ tɪ guri mɔ tɪ daari cwəɲə kam.

Cwe sɪɔ maama na gugwəli tɪn maɲɪ sɪ sɪ fɔgɪ sɪ yɔɔrɪ mɔ.

Cwe sɩɩ maama na ba lana tɩn maŋɩ sɩ sɩ fɔŋɩ sɩ
kwe mu.

⁶ Nabiinə maama laan wó na We na wó vɩ
nɔɔna lwarɩm wɔnɩ te tɩn.» »

Mu Ezayi na ŋɔɔnɩ Zan taanɩ faŋa faŋa te tɩn.

⁷ Nɔɔna zanzan deen ma zanɩ ba vu Zan te ba
pa o miisi-ba na wɔnɩ We ŋwaanɩ. Ba na tu o
te kɔntɩ tɩn, o ma ta dɩ ba o wɩ: «Abam nyɩ dɩ
bɩsankwɩ-dwə. Wɔɔ mu bɩ abam sɩ á kwaanɩ
á lu cam dɩɩ We na lagɩ Dɩ pa nabiinə na tɩn
wɔnɩ?»

⁸ Abam nan maŋɩ sɩ á kɩ kənə yalɩ na wó bɩ
nɩ á ləni á wɔrɩ á yagɩ kəm-balwaarɩ tɩn mu.
Abam nan yɩ garɩ á bɔŋɩ á pa á tɩtɩ nɩ, abam na
yɩ Abraham dwi tiinə tɩn, á daa wɩ maŋɩ sɩ á ləni
á wɔrɩ. We na laga, Dɩ wó wanɩ Dɩ pa kandwa
yantɩ ləni ya ji Abraham dwi tiinə.

⁹ Nɔɔnɩ nan maŋɩ o jɩŋɩ dooru o jɩŋa nɩ, sɩ o
ta maa goni tweeru tum o dɩ tɩga nɩ. Tiu kulɩ
maama na ba ləri bu-ŋɔna tɩn, o maŋɩ sɩ o go-ku
mu o dɩ mini nɩ sɩ ku di. Mu We dɩ na lagɩ Dɩ kɩ
nɔŋ-balwaarɩ te tɩn.»

¹⁰ Zan na tagɩ kɔntɩ tɩn, nɔŋ-kɔŋo kum ma
bwe-o ba wɩ: «Dɩ nan wó kɩ bɛɛ mu?»

¹¹ O ma ləri-ba o wɩ: «Abam balɩ na jɩŋɩ
gwaarɩ tile tile tɩn, á maŋɩ sɩ á kwe dɩɩba mu á
pa balɩ na ba jɩŋɩ kulɩkulɩ tɩn. Ku daari, abam
balɩ na jɩŋɩ wɔdiiru tɩn, á dɩ maŋɩ sɩ á kwe-tɩ á
maŋɩ á pa nɔɔna balɩ na ba jɩŋɩ ba di tɩn.»

¹² Lampo-joŋnə dɩ deen ma ba sɩ Zan miisi-ba
na wɔnɩ. Ba ma bwe-o ba wɩ: «Karanyɩna, bɛɛ
mu dɩbam nan wó kɩ?»

¹³ O ma ləri-ba o wɩ: «Á wɩ maŋɩ sɩ á la nɔɔnɩ
yuu, sɩ ku dwəni á na wó joŋ-o te tɩn.»

14 Pamaɲna dɪ daa ma ba ba bwe-o ba wɪ: «Dɪbam nan wó kɪ bɛɛ mu?»

O ma ləri-ba o wɪ: «Abam wɔ maɲɪ sɪ á vrɪ nɔɔn-nɔɔnɔ sɛbu dɪ dam naa á ganɪ-ba á jonɪ. Kɔ daari, á taá jɪgɪ wɔpolo dɪ á ɲwɪurɔ tɪm na maɲɪ tɪ yɪ te dɪ.»

15 Nɔɔna dɛɛn maa jɪgɪ tɪna dɪ Wɛ lanyɪranɪ, yɪ ba maama ma bwe ba wɔnɪ sɪ ba lwarɪ Zan na yɪ wɔlɔ tɪn. Ba maa wɪ: «Wɔntɔ mu wó ta yɪ Krisi wɔm Wɛ na lagɪ Dɪ tɔɲ-o sɪ o ba tɪn na?»

16 Ba maama na buɲɪ kɔntɔ tɪn, Zan ma ta dɪ ba o wɪ: «Kɔ na yɪ amɔ, a miisi abam na wɔnɪ mu. Kɔ daari wɔlɔ na tiini o dwe amɔ tɪn lagɪ o saɲɪ amɔ kwaga o ba. A wɔ maɲɪ sɪ a bwɛli o nɛ natra a pa-o. Wɔntɔ nan wó miisi abam Wɛ Joro dɪ mini wɔnɪ.

17 Wɔntɔ nan ze zɔɲ-kɔgɔ mu sɪ o ma caari o mina o pɛ o kɪ o tulɛ nɪ, sɪ o daari mɪn-swaanɔ tɪm o zwe dɪ mini dɪlɔ na ba dɪ dɪ dwe tɪn. Mu o na lagɪ o pɔɔrɪ nɔɔna daanɪ o kɪ-ba te tɪn.»

18 Mu tɪntɔ wɛɛnu tɪm dɪ wɛɛnu dwɪ tɛrɪ tɛrɪ mu Zan dɛɛn ma o brɪ nɔn-kɔgɔ kɔm Wɛ kwɛr-ywɛɲɔ kam.

19 O dɛɛn ma ta dɪ Erɔdɪ wɔlɔ na yɪ Galile yuutu tɪn, nɪ o kɪ kulɔ na wɔ maɲɪ tɪn dɪ o zɪmbaarɔ kaanɪ Erɔdɪadɪ. O daa ta ma kaan-o dɪ wo-balwaarɔ tɪlɔ maama o na maɲɪ o kɪ tɪn.

20 Erɔdɪ ma ja Zan o kɪ pɪna digɛ nɪ. Kɔntɔ tɪn, o daa ta kɪ wo-balɔrɔ mu o wɛli da.

*Zan na miisi Zezi na wɔnɪ te tɪn
(Matiyu 3:13-17, Mariki 1:9-11)*

21 Nɔn-kɔgɔ kɔm dɛɛn na tu Zan te sɪ o miisi-ba na wɔnɪ tɪn, Zezi dɪ dɛɛn ma ba o te, sɪ o pa

Zan miis-o dɪ. Zezi na miisi na kuntu tun, o maa wɔra o warɪ Wɛ.

²² Weyuu laan ma puri, yɪ Wɛ Joro kum toɔɔ da kɔ tu o baɲa, yɪ kɔ nyɪ dɪ kunkwɛɲə te. Kwərə laan ma ɲɔɔɔ weyuu nɪ ka wɪ:

«Nmɔ mɔ yɪ amɔ bu-dua a na soe dɪ a wɔ maama.

Amɔ tiini a jɪɔ wɔpolo dɪ nmɔ.»

Zezi dwi dɪm na toɔɔ te tun

(Matiyu 1:1-17)

²³ Maɲa kam Zezi na puli sɪ o brɪ nɔɔna Wɛ cwɛɲə kam tun, o dɛɛn yɪ nɪnɛɛnɪ bɪna fiinto mɔ te. Nɔɔna dɛɛn buɲɪ ba wɪ, o yɪ Zɔzɛfɔ bu mɔ. Zɔzɛfɔ ko dɛɛn mɔ yɪ Eli.

²⁴ Eli ko dɛɛn mɔ yɪ Matatɪ.

Matatɪ ko dɛɛn maa yɪ Leevi.

Leevi ko dɛɛn maa yɪ Meliki.

Meliki ko dɛɛn maa yɪ Zanayi.

Zanayi ko dɛɛn maa yɪ Zɔzɛfɔ.

²⁵ Zɔzɛfɔ ko dɛɛn maa yɪ Matatɪa.

Matatɪa ko dɛɛn maa yɪ Amɔsɪ.

Amɔsɪ ko dɛɛn maa yɪ Nawum.

Nawum ko dɛɛn maa yɪ Esili.

Esili ko dɛɛn maa yɪ Nagayi.

²⁶ Nagayi ko dɛɛn maa yɪ Maatɪ.

Maatɪ ko dɛɛn maa yɪ Matatɪa.

Matatɪa ko dɛɛn maa yɪ Semeyi.

Semeyi ko dɛɛn maa yɪ Zozeki.

Zozeki ko dɛɛn maa yɪ Zoda.

²⁷ Zoda ko dɛɛn maa yɪ Zɔnanan.

Zɔnanan ko dɛɛn maa yɪ Risa.

Risa ko dɛɛn maa yɪ Zorobabelɪ.

Zorobabelɪ ko dɛɛn maa yɪ Salatɪyɛɪɪ.

Salatıyeli ko dɛɛn maa yı Neri.
 28 Neri ko dɛɛn maa yı Meliki.
 Meliki ko dɛɛn maa yı Adi.
 Adi ko dɛɛn maa yı Kosam.
 Kosam ko dɛɛn maa yı Elimadam.
 Elimadam ko dɛɛn maa yı Eri.
 29 Eri ko dɛɛn maa yı Zozwe.
 Zozwe ko dɛɛn maa yı Elizɛɛri.
 Elizɛɛri ko dɛɛn maa yı Zorim.
 Zorim ko dɛɛn maa yı Matatı.
 Matatı ko dɛɛn maa yı Leevi.
 30 Leevi ko dɛɛn maa yı Simeyon.
 Simeyon ko dɛɛn maa yı Zuda.
 Zuda ko dɛɛn maa yı Zɔzɛfu.
 Zɔzɛfu ko dɛɛn maa yı Zɔnam.
 Zɔnam ko dɛɛn maa yı Eliyakım.
 31 Eliyakım ko dɛɛn maa yı Mıla.
 Mıla ko dɛɛn maa yı Mınna.
 Mınna ko dɛɛn maa yı Matata.
 Matata ko dɛɛn maa yı Natan.
 Natan ko dɛɛn maa yı Davidi.
 32 Davidi ko dɛɛn maa yı Zese.
 Zese ko dɛɛn maa yı Zɔbedı.
 Zɔbedı ko dɛɛn maa yı Bɔazı.
 Bɔazı ko dɛɛn maa yı Sala.
 Sala ko dɛɛn maa yı Naason.
 33 Naason ko dɛɛn maa yı Amınadabı.
 Amınadabı ko dɛɛn maa yı Adımını.
 Adımını ko dɛɛn maa yı Arni.
 Arni ko dɛɛn maa yı Esrɔm.
 Esrɔm ko dɛɛn maa yı Faresı.
 Faresı ko dɛɛn maa yı Zuda.
 34 Zuda ko dɛɛn maa yı Zakɔbı.

Zakɔbi ko dɛɛn maa yɪ Yizaki.
 Yizaki ko dɛɛn maa yɪ Abraham.
 Abraham ko dɛɛn maa yɪ Tara.
 Tara ko dɛɛn maa yɪ Nakɔɔri.
³⁵ Nakɔɔri ko dɛɛn maa yɪ Seruki.
 Seruki ko dɛɛn maa yɪ Rago.
 Rago ko dɛɛn maa yɪ Faleki.
 Faleki ko dɛɛn maa yɪ Ebɛɛri.
 Ebɛɛri ko dɛɛn maa yɪ Sala.
³⁶ Sala ko dɛɛn maa yɪ Kayɪnam.
 Kayɪnam ko dɛɛn maa yɪ Arɪfasadi.
 Arɪfasadi ko dɛɛn maa yɪ Sem.
 Sem ko dɛɛn maa yɪ Nowe.
 Nowe ko dɛɛn maa yɪ Lameki.
³⁷ Lameki ko dɛɛn maa yɪ Matusala.
 Matusala ko dɛɛn maa yɪ Enɔki.
 Enɔki ko dɛɛn maa yɪ Zaredi.
 Zaredi ko dɛɛn maa yɪ Malɪliyeli.
 Malɪliyeli ko dɛɛn maa yɪ Kayɪnan.
³⁸ Kayɪnan ko dɛɛn maa yɪ Enɔsi.
 Enɔsi ko dɛɛn maa yɪ Seti.
 Seti ko dɛɛn maa yɪ Adam.
 Adam maa yɪ wɔɔɔ Wɛ na mɔɔɔni tɪn.

4

Sɔtaani na manɪ Zezi te tɪn
(Matiyu 4:1-11, Mariki 1:12-13)

¹ Zezi dɛɛn ma nuɲi Zɔrdɛn bugə kam ni ni o maa kea. Wɛ Joro kɔm maa tɔg-o di dam. Ku ma ja-o ku vu kagva wɔni.

² O maa wɔra taan da finna. O na wɔra tɪn mu sɔtaani tu o te, si di sug-o si o ya ki o cɔgi. Manja

kam kũntũ nĩ o ya ba di kulũkulũ. Da finna yam na ke tĩn, kana maa jũg-o lanyĩranĩ.

³ Sũtaanĩ laan ma ba dĩ ta dĩd-o dĩ wĩ: «Nmũ na sũnĩ n yĩ Baŋa-Wɛ Bu, sũ n ta dĩ kandwɛ dũntũ sũ dĩ jĩ wɔdiu sũ n dĩ.»

⁴ Zezi ma lãri-dĩ o wĩ: «Kũ nan pũpũnĩ Wɛ tũnɔ kũm wũnĩ kũ wĩ:
‹Kũ dai wɔdiu yĩranĩ mũ pai nabiinu ŋwĩ.› »

⁵ Sũtaanĩ daa ma ja-o dĩ ja vu dĩ di piu kulũ na dwara tĩn yuu. Dĩ laan ma bũri-o lũgũ baŋa tũnũ dũm maama yibũgĩsa wũnĩ.

⁶ Dĩ daa ma ta dĩ wĩ: «Wɔ-laarũ tũntũ maama yĩ amũ nyĩm mũ. A nan wũ wanĩ a kwe-tĩ a pa wũbũ maama a na lagi tĩn. Amũ wũ pa n di dam tĩ maama baŋa nĩ, sũ n ta n te zulã nɔɔna maama tee nĩ.

⁷ Nmũ na sɛ n kuni doonã n zuli-nĩ, wãənu tũntũ maama wũ ta yĩ nmũ nyĩm.»

⁸ Zezi ma lãri-dĩ o wĩ: «Kũ pũpũnĩ Wɛ tũnɔ kũm wũnĩ kũ wĩ:
‹Kũ yĩ n Yuutu Baŋa-Wɛ yĩranĩ mũ n manĩ sũ n kuni doonã n zuli,
sũ n kĩ Dĩ wũbũŋa na lagi te tĩn.› »

⁹ Sũtaanĩ daa ma kwe-o dĩ ja vu Zeruzalem. Dĩ ma ja-o dĩ ja vu dĩ di Wɛ-di-kamunu kũm yuu mɛ na dwara tĩn dĩ zĩg-o da, yĩ dĩ wĩ: «Nmũ na yĩ Baŋa-Wɛ Bu, sũ n fanĩ n cu tĩga nĩ sũ dĩ nĩi,

¹⁰ sũ kũ pũpũnĩ Wɛ tũnɔ kũm wũnĩ kũ wĩ:
‹Wɛ wũ ta Dĩ malesĩ,
sũ sũ taa nĩi nmũ baŋa nĩ.

¹¹ Dĩ wũ pa sũ ba sũ ma sũ jĩa sũ lwãri-m,
sũ n yĩ tũ tĩga nĩ n magĩ n naga dĩ kandwɛ.› »

¹² Zezi laan ma lãri o wĩ: «Kũ ta pũpũnĩ Wɛ tũnɔ kũm wũnĩ kũ wĩ:

«Yi zaŋi n maŋi n Yuutu Baŋa-Wε n nii.» »

¹³ Sutaani laan na maŋi Zezi wænu maama wɔni dɪ ga tɪn, dɪ ma yag-o sɪ dɪ daa beeri maŋa kadoŋ.

*Zezi na siŋi o tɪvɔŋa Galile ni te tɪn
(Matiyu 4:12-17, Mariki 1:14-15)*

¹⁴ Zezi laan ma joori o vu Galile, yi Wε Joro kɔm dam wɔ o tee ni. Nɔɔna balɔ maama na zɔvri je sɪm kɔntɔ ni tɪn ma ni o ŋwa.

¹⁵ O maa yæni o zɔ Zwifə bam Wε-di sɪm o brɪ-ba Wε taani. Nɔɔna maama ma zul-o lanyirani.

*Zezi tɪtɪ tɪv kɔm tiinə na vi-o te tɪn
(Matiyu 13:53-58, Mariki 6:1-6)*

¹⁶ Zezi deen ma vu o yi Nazareti, mɔ tɪv kɔlɔ o na ki nɔɔnɔ da tɪn. Zwifə bam siun de maama, o deen maa zɔvri ba Wε-digə kam. Ba siun de didɔba na yi tɪn, o ma vu da. O na zɔ da tɪn, o ma zaŋi wæni sɪ o karɪmɪ Wε tɔnɔ o brɪ-ba.

¹⁷ Ba ma kwe tɔnɔ kɔlɔ Wε nijonnu Ezayi na pɔpɔni faŋa faŋa tɪn ba pa-o. O ma puri-kɔ o karɪma, yi o na mε seeni kɔ na pɔpɔni kɔ wɪ:

¹⁸ «Yuutu Baŋa-Wε Joro kɔm wɔ amɔ tee ni.

DI ma kuri-nɪ yi DI pa-nɪ dam,

sɪ a tɔɔli DI kwər-ywəŋə kam a brɪ yinigə tiinə.

[DI tɔŋi amɔ sɪ a ganɪ nɔɔna balɔ wɔrɔ na cɔgɪ tɪn.]

Sɪ a tɔɔli DI kwərə kam dɪ balɔ na wɔ gambɛɛm wɔni tɪn, sɪ ba na vrɪm,

sɪ a daari a brɪ lilwə ni ba yiə wɔ ba ya puri.

DI daa ta ma tɔŋi-nɪ sɪ a vrɪ nɔɔna balɔ ba na bɛɛsɪ tɪn, sɪ ba na siun,

¹⁹ sɪ a daari a pa nɔɔna lwarɪ sɪ maŋa kam yiə,

sɪ Baŋa-We laan ba Dɪ vrɪ Dɪ nɔɔna bam lwarɪm wɔnɪ.»

²⁰ Zezi na karɪmɪ o ti tɪn, o laan ma pu tɔnɔ kɔm, yɪ o kwe o pa ba We-digə kam tɪntɔŋnɔ. O ma jəni sɪ o brɪ-ba. Nɔɔna bam maama ma lo yɪə o baŋa nɪ yɪ ba cəg-o.

²¹ O ma ta o wɪ: «Zɪm dɛ dɪm nɪ abam na ni We tɔnɔ kɔm na brɪ kɔlɔ tɪn kɪ á yɪbiyə nɪ.»

²² Ba maama ma zul-o yɪ ba wɪ: «O taanɪ dɪm lamma.» O kwərə kam na ywəmmə tɪn, kɔ kɪ-ba yəəu. Ba daa ta ma wɪ: «Kɔ dai Zɔzefɔ bu mɔ tɪntɔ na?»

²³ O ma ta dɪ ba o wɪ: «A nan maŋɪ a ye nɪ abam wɔ ŋɔɔnɪ sɪsɪna dɪ amɔ nɪnɛnɪ: <Nmɔ wɔlɔ na pɛ nɔɔna na yazurə tɪn, sɪ n zəni n tɪtɪ!> Abam daa ta wɔ ta á wɪ: <Dɪ ni wəənu tɪlɔ nmɔ na kɪ Kapernawum nɪ tɪn ŋwa. Nan daa n kɪ kɔntɔ doŋ n tɪtɪ tɪv kɔm nɪ.> »

²⁴ O daa ta ma ta o wɪ: «A lagɪ a ta cɪga mɔ dɪ abam sɪ, Baŋa-We nijɔŋnu bá na zulə o tɪtɪ tɪv nɪ.

²⁵ Kɔ sɪnɪ kɔ yɪ cɪga mɔ, sɪ maŋa kalɔ We nijɔŋnu Eli dɛen na wɔra tɪn, dɔa dɛen tu ka zɪgɪ ka wɔ nɪgɪ taan bɪna yatɔ dɪ canɪ sɪrdɔ mɔ. Kɔntɔ ŋwaanɪ kana dɛen maa jɪgɪ lɔgɔ kɔm maama. Kadənə maa daga zanzan Yisɪrayelɪ tɪinə bam wɔnɪ,

²⁶ yɪ We nan wɔ tɔŋɪ Eli sɪ o vu ba wɔlɔwɔlɔ te. We dɛen tɔŋ-o kadəm wɔdoŋ tee nɪ mɔ, o na zɔvɪ Sarepɪta tɪv wɔnɪ, kɔ na yɪ Sidɔn tɪv nɪ.

²⁷ Wɔŋɔ kɔlɔ ta na wəli da tɪn, maŋa kalɔ We nijɔŋnu Elize dɛen na wɔra tɪn, nanywaanɔ zanzan dɛen wɔ Yisɪrayelɪ tɪv kɔm nɪ. Ba wɔlɔwɔlɔ dɪ dɛen nan wɔ nɛ yazurə ba wɔnɪ.

Elize dæen pɛ Naaman yɪranɪ mʊ na yazurə, yɪ wɔntʊ nuɲɪ Siiri tɪv mʊ.»

²⁸ Nɔɔna balʊ maama na wʊ Wɛ-digə kam nɪ tɪn na ni Zezi na tagɪ-ba te tɪn, ba bana ma zaɲɪ zanzan.

²⁹ Ba ma zaɲɪ ba zəl-o ba pa o nuɲɪ tɪv kʊm wɔnɪ. Tɪv kʊm wʊ piu yuu nɪ mʊ. Ba ma ja-o ba vu jəgə kalʊ na luunə dɪ tɪga tɪn, sɪ ba yig-o ba dɪ tɪga nɪ ba gʊ.

³⁰ Ba maa warɪ. Zezi ma pipiri o vu o tɔgɪ ba tɪtarɪ o nuɲɪ o maa kɛa.

*Zezi na zəli cicirə nɔɔnʊ yɪra nɪ te tɪn
(Marɪkɪ 1:21-28)*

³¹ Zezi dæen ma vu Galile tɪv kʊdoɲ, kʊ yɪrɪ mʊ Kapernawum. Zwifə bam siun dɛ ma yɪ. O ma vu o zʊ ba Wɛ-digə kam sɪ o brɪ nɔɔna bam Wɛ taanɪ da.

³² O na brɪ-ba tɪn, ba maa tiini ba yɪ yəəu dɪ o zaasɪm dɪm, o ni-taanɪ dɪm na jɪgɪ dam tɪn ɲwaanɪ.

³³ Nɔɔnʊ wɔdoɲ dæen maa wʊ ba Wɛ-digə kam wɔnɪ yɪ cicirə jɪg-o.

³⁴ O ma kaasɪ dɪ kwər-dɪa yɪ o wɪ: «Aa, Zezi, Nazareti tu, bɛɛ mʊ n lagɪ dɪbam tee nɪ? Nmʊ tu sɪ n cɔgɪ dɪbam dwi mʊ na? A ye nmʊ na yɪ wʊlʊ. Nmʊ yɪ Wʊ-poɲo Tu wʊlʊ Wɛ na tɔɲɪ tɪn mʊ.»

³⁵ Zezi ma kaanɪ cicirə kam o wɪ: «Cəgi sɔɔ, sɪ n nuɲɪ n daari baaru wʊm.» Cicirə kam na ni kʊntʊ tɪn, ka ma yigi nɔɔnʊ wʊm ka dɪ tɪga nɪ. Ka laan ma yag-o yɪ ka wʊ kɪ-o kʊlʊkʊlʊ. Kʊntʊ kɪ nɔɔna bam maama yɪə nɪ mʊ.

³⁶ Kɔ ma sɔ-ba lanyɛranɛ. Ba maama ma ŋɔɔnɛ daanɛ ba wɛ: «Bɛtara kantɛ yɛ bɛtara dwi dɔɔ mu? Nii o na maɔ o dam o tɛ dɛ cɛcɛri sɛm, yɛ sɛ sɛ o ni yɛ sɛ viirɛ.»

³⁷ Nɔɔna balɔ maama na zɔɔrɛ je sɛm kɔntɛ nɛ tɛn laan ma ni Zezi ŋwa.

*Zezi na pɛ yawɛna zanzan na yazurɛ te tɛn
(Matiyu 8:14-17, Mariki 1:29-34)*

³⁸ Zezi dɛɛn ma nunji Wɛ-digɛ kam wɔnɛ. O ma vu Simɔn-ba sɔŋɔ. O na yɛ da tɛn dɛ paa magɛ Simɔn tɛnkaanɛ kɔ cana. Ba ma loori Zezi sɛ o zɛni kaanɛ wɔm sɛ o na yazurɛ.

³⁹ O ma vu o tiiri kaanɛ wɔm baŋa nɛ. O ma ta dɛ paa kam o wɛ, ka yag-o. Ka ma sɛnɛ ka yag-o. O laan ma zanɛ hɛla, yɛ o kɛ wɔdiu o pa-ba.

⁴⁰ Kɔ na tu kɔ yɛ wa-zɔɔrɛ maŋa nɛ tɛn, ba ma ja nɔɔna dɛ ba yawɛrɔ dwi tɛri tɛri ba ba Zezi te, sɛ o pa ba na yazurɛ. O ma danɛ o jɛ ba dɛdɛba dɛdɛba baŋa nɛ o pa ba maama na yazurɛ.

⁴¹ Kulɔ na wɛli da tɛn, cɛcɛri dɛ ma nunji sɛ yagɛ nɔɔna zanzan sɛ ya na jɛgɛ sɛ yaara tɛn yɛra. Sɛ maa yɛni sɛ kaasa sɛ wɛ: «Nmɔ yɛ Baŋa-Wɛ Bu mu.» Sɛ na ye nɛ o sɛnɛ o yɛ Krisi wɔm Wɛ na tɔŋɛ tɛn, o ma kaanɛ-sɛ, sɛ sɛ yɛ taa ŋɔɔnɛ o taanɛ.

*Zezi na tɔɔli Wɛ kwɛrɛ Zwifɛ Wɛ-di sɛm
maama wɔnɛ te tɛn
(Mariki 1:35-39)*

⁴² Tɛga na pɔɔrɛ titɛtɛ tɛn, Zezi daa ma nunji o vu je sɛlɔ nɔɔn-nɔɔnɔ na tɛrɛ tɛn. Tɛlɔ kɔm nɔɔna bam ma zanɛ ba nunji sɛ ba beeri o je. Ba laan ma na-o yɛ ba vu o te. Ba ma kwaanɛ sɛ ba ja-o, sɛ o yɛ viiri o yagɛ-ba.

⁴³ O ma ta dɪ ba o wɪ: «A nan maŋɪ sɪ a vu a tɔlɪ tɪnɪ dɪdɪm dɪm mɔ, a tɔɔlɪ kwɛr-ywɛŋɛ kam a brɪ-ba Wɛ na lagɪ Dɪ di paaru tɪte nɔɔna tɪtarɪ nɪ tɪn. Kɔ yɪ kɔntɔ ŋwaanɪ mɔ Wɛ tɔŋɪ-nɪ nabiinɛ tee nɪ.»

⁴⁴ O laan ma tɔlɪ Zwifɛ bam tɪnɪ dɪm nɪ. O maa yɛnɪ o zɔ ba Wɛ-di sɪm sɪ o taa tɔɔlɪ Wɛ kwɛrɛ kam.

5

Zezi na bɛŋɪ o dayigɛ karabiɛ bam sɪ ba taa tɔg-o te tɪn

(Matiyu 4:18-22, Marɪkɪ 1:16-20)

¹ Dɛ dɪdwɪ mɔ Zezi dɛɛn ve o zɪgɪ nɪnɔv kɔdon ni nɪ, kɔ yɪrɪ mɔ Zenezaretɪ. O na zɪgɪ da kɔntɔ tɪn, nɔɔna ma ba o te sɪ ba taa cɛgɪ Wɛ kwɛrɛ kam. Ba ma yigɪ daanɪ sɪ ba twe Zezi.

² O ma na nabwɛɛru tile tɪ tigi nɪnɔv kɔm ni nɪ, kalɛŋ-jara na yagɪ-tɪ yɪ ba wɔra ba zari ba bɔrɪ.

³ Naboro dɪdɔv kɔm yɪ Simɔn nyɪm mɔ. Zezi ma zɔ kɔ wɔnɪ. O ma ta dɪdaanɪ Simɔn o wɪ: «Co boro kɔm n ja n vu yigɛ finfɪn n pa-nɪ.» O na cogɛ o ja o yɪ yigɛ tɪn, Zezi laan ma je naboro kɔm wɔnɪ o tɔɔlɪ Wɛ kwɛrɛ o brɪ nɔn-kɔgɔ kɔm.

⁴ O na brɪ-ba o ti tɪn, o ma ta dɪ Simɔn o wɪ: «Co boro kɔm n ja n vu na-luŋɛ kam je, sɪ abam dɪ á bɔrɪ sɪm na bam kuri nɪ á ma ja kale.»

⁵ O ma lɛr-o o wɪ: «A Yuutu, dɪbam maŋɪ dɪ dɪ bɔrɪ sɪm taan dɪ pɔbɔrɪ tɪga, yɪ dɪ wɔ nɛ kɔlɔkɔlɔ. Nmɔ nan na wɪ, dɪ daa joori dɪ dɪ tɪn, dɪ wɔ dɪ-sɪ sɪ dɪ nii.»

⁶ Ba ma vu ba yi na bam titari, yi ba di buri sim da ba ja kale zanzan. Kale sim maa tiini si daga zanzan, yi ku pa buri sim lagi si kaari.

⁷ Ba ma yigisi jia ba banyi ba donnə bam naboro kukum kum wuni, si ba ba ba weli-ba. Bantu di ma ja ba boro kum ba vu ba zani-ba. Bwæru tum tile maama ma su di kale. Ti ma ga finfin si ti miisi na bam wuni.

⁸ Simon wulɔ yiri didon na yi Piyɛɛri tin na ne kulɔ na ki tin, o ma vu o kuni doonə Zezi yigə ni yi o wi: «A Yuutu, fɔɔri a tee ni, si a yi lwarim tu mu.»

⁹ Ba na jaani kale zanzan tin njwaani mu fɔni zu Simon didaani noona balɔ na wɔ o tee ni tin. Kuntu mu te Simon tagi kuntu.

¹⁰ Fɔni dim di deen zu Zebede biə balɔ na togi ba wɔra tin. Ba didwa yiri mu Zaki, o nyaani yiri mu Zan. Bantu deen yani ba togi di Simon mu ba tɔja. Zezi daa ma ta di Simon o wi: «Yi ta n kwari fɔni. Ku na zigi zum de dim ni si ku taa ve tin, nmu laan wɔ ta n beeri noona mu n pa-ni si ba da amu kwaga, ni nmu ya na yani n jaani kale te tin.»

¹¹ Ba ma joori ba ja nabwæru tum ba nanyi ba tini buburu kum ni ni. Ba na ki kuntu ba ti tin, ba yagi ba wænu maama, yi ba laan daari ba togi Zezi.

*Zezi na pe nanyɔɔ na yazura te tin
(Matiyu 8:1-4, Mariki 1:40-45)*

¹² De didwi mu Zezi ve tiv kudon. Baaru wudon mu wɔra o na yi nanyɔɔ. O yawi kum deen zu o yira zanzan. O na ne Zezi tin, o ma vu o te o tu o yigə ni, yi o loor-o o wi: «Amu tu,

nmɔ na laga, nmɔ wɔ wanti n pa a na yazurɛ a ji lanyirani.»

¹³ Zezi ma sɛ. O ma twi o jɛna o dwe-o o wi: «Ɛɛn, a laga. Zani di yazurɛ si n ji lanyirani.» O na tagi kɔntɔ bidwi banja ni tin, mu yawɔ kɔm je nɔɔnɔ wɔm yira ni.

¹⁴ Zezi ma kaan-o o wi: «Yi zani n ta kulɔ na ki tin n bri nɔɔn-nɔɔnɔ. Nan yɔɔri n vu kaanɔm tu wɔm te, si n pa o nii n yira yam, si n daari n kwe wɛɛnu tɔɔ Moyisi cullu tim na bri ni ti manɔ tin n pa-o, si o ma kaani Banja-Wɛ. Kɔntɔ mu wɔ bri nɔɔna ni n yawɔ kɔm sɔni ku je.»

¹⁵ Nan di ku di, nɔɔna zanzan dɛɛn ni Zezi nwa je maama. Kɔntɔ nwaani mu nɔn-kɔgɔ zanzan maa ve o te si ba taa cɛgi o ni-taani dim, si ba daari ba na yazurɛ.

¹⁶ O dɛɛn yɛni o ve mɛ seeni nɔɔn-nɔɔnɔ na tɛrɛ tin mu o warɔ Wɛ.

*Zezi na pɛ kɔɔ zani ku vu te tin
(Matiyu 9:1-8, Mariki 2:1-12)*

¹⁷ Dɛ didwa mu Zezi dɛɛn wura o bri nɔɔna Wɛ taani. Ba badaara yi Farizian tiinɛ mu didaani Wɛ cullu karanyina tiinɛ. Ba dɛɛn nunɔi tɔni dwi tɛri tɛri mu ba ba. Ku na yi Zeruzalem di tɔni dɔɔ maama na wɔ Galile ni di Zude ni tin. Ba jani ba kaagi Zezi, yi o jigi Wɛ dam o ma pa yawɔna na yazurɛ.

¹⁸ O na wura o bri-ba kɔntɔ tin, nɔɔna badonnɛ ya zini kɔɔ di gungolo ba jigi ba biina. Ba na yi da tin, mu ba kwaanɔ si ba ja-o ba ja zu digɛ kam wɔ ba zɔɔri ba tini Zezi yigɛ ni.

¹⁹ Ba maa warɔ, kɔgɔ kɔm na daga tin nwaani. Ba ma wɔ nɛ cwɛnɔ si ba zu. Ba ma ja-o ba

di nayuu. Ba ma puri bɔɔni yi ba daari ba pa gungolo kum tɔgi da ku tu digə kam wɔni. Ku pəni nɔɔna bam titari ni Zezi yigə ni.

²⁰ Zezi ma lwarɪ ni ba ki ba wɔ-dɪdɔa dɪd-o. O ma ta o wɪ: «A badoŋ, nmɔ lwarɪm dɪm ti.»

²¹ O na tagɪ kuntu tɪn, Wɛ cullu karanyɪna tiinə bam dɪ Farizɪan tiinə bam ma bwe ba wɔni ba wɪ: «O bri o titi ni o yi wɔɔ mu, yi o pai o dɪ Wɛ yi bɪdwɪ? O ŋɔɔni o twɪ Wɛ mu. Nɔɔn-nɔɔnɔ nan ba jɪgi cwəŋə sɪ o yagi nɔɔna lwarɪm o ma cɛ-ba, ku na dai Wɛ Dɪ yɪranɪ.»

²² Zezi ma lwarɪ ba na bwe te tɪn, yi o ta-ba o wɪ: «Bɛŋwaanɪ mu á buŋɪ kuntu á wɔni?»

²³ Kɔɔ mu yi mwali ku dwe, amɔ na tagɪ dɪ kɔɔ kum a wɪ: «Nmɔ lwarɪm dɪm ti» mu yi mwali, naa a na tagɪ a wɪ: «Zaŋɪ n ta n veə» mu yi mwali?»

²⁴ Amɔ nan wɔ pa abam lwarɪ sɪ a na yi Nabiin-bu wɔm tɪn jɪgi dam lɔgɔ baŋa ni, sɪ a yagi nɔɔna lwarɪm a ma cɛ-ba.» O laan ma ta dɪ kɔɔ kum o wɪ: «A lagɪ a ta nmɔ, zaŋɪ weɛni sɪ n kwe n gungolo kum n ja n vu sɔŋɔ.»

²⁵ Zezi na tagɪ kuntu tɪn, bɪdwɪ baŋa ni mu nɔɔnɔ wɔm zaŋɪ ba maama yigə ni, yi o kwe o gungolo kum o ya na tigi ku baŋa ni tɪn o zɪŋɪ o maa ve sɔŋɔ, yi o zuli Wɛ.

²⁶ Nɔɔna bam maama na nɛ kulɔ na ki tɪn, mu ku ki-ba yəəu. Fɔɔni ma ja-ba. Ba ma zuli Wɛ, yi ba tɛ ba wɪ: «Dɪ zɪm nɛ wo-kɪnkagɪla!»

*Zezi na bəŋi Leevi sɪ o taa tɔg-o te tɪn
(Matiyu 9:9-13, Mariki 2:13-17)*

27 Kuntɔ maama na ke tɪn, Zezi ma zaŋɪ o nuŋi o maa kea. O na maa ke tɪn mu o ne lampo-joŋnu wɔdon, o yiri mu Leevi. O deen je me seeni o na yɛni o jɛni o joŋi lampoo tɪn. Zezi ma ta did-o o wɪ: «Zaŋɪ n ta n tɔgɪ amɔ.»

28 Leevi ma zaŋɪ o yagɪ o wono maama yi o tɔgɪ o kwaga.

29 O ma vu soŋo o kɪ wɔdiiru zanzan o ma kɪ candiɛ o pa Zezi. Lampo-joŋnɛ zanzan di noona badonnɛ ma ba ba tɔgɪ ba di.

30 Farizian tiinɛ di ba cullu karanyina tiinɛ bam na ne kuntɔ tɪn, ba ma vu Zezi karabiɛ bam te ba noona yi ba puuna ba wɪ: «Bee mu kɪ yi abam di wɔdiu didaani lampo-joŋnɛ di non-cɔgɪru tum kuntɔ?»

31 Zezi ma lɛri-ba o wɪ: «Kɔ na yi balɔ na jigɪ yazurɛ tɪn, bantɔ wɔ maŋɪ sɪ ba vu dɔgɪta tu te sɪ o sooni-ba. Kɔ daari balɔ na ba jigɪ yazurɛ tɪn mu maŋɪ sɪ ba vu ba na soonim.

32 Amɔ na tu lɔgɔ baŋa tɪn, kɔ dai sɪ a bɛŋi balɔ na maŋɪ ba yi non-ŋuna tɪn, a nan tu sɪ a bɛŋi non-balwaarɔ mu, sɪ ba lɛni ba wɔru ba yagɪ kɛm-balwaarɔ.»

*Zezi zaasɪm dɪm na yi zaasɪm-dɔvɔri te tɪn
(Matiyu 9:14-17, Mariki 2:18-22)*

33 Ba daa ta ma ta di Zezi ba wɪ: «Zan karabiɛ bam yɛni ba vɔ ni mu maŋa zanzan yi ba daari ba warɪ We. Farizian karabiɛ bam di yɛni ba kɪ kuntɔ don mu. Bee mu yi nmɔ karabiɛ bam ba vɔ ni kuntɔ?»

34 O ma lɛri-ba o wɪ: «Noonɔ na di kaani yi o kɪ candiɛ, yi o cillonɛ na wɔra sɪ ba tɔgɪ ba di,

n se n pa ba vɔ ni yɪ kan-barɔ wɔm ta wɔ ba tee nɪ na?

³⁵ Maɲa nan wɔ ba yi, yɪ ba ja kan-barɔ wɔm ba viiri. Maɲa kam kuntu nɪ yɪ o daa na ba ta wɔ ba tee nɪ tɪn, mɔ ba laan wɔ vɔ ni.»

³⁶ Zezi daa ma maɲɪ mumaɲɪ dɪdoŋ o brɪ-ba o wɪ: «Nɔɔn-nɔɔnɔ b́a se o kwe gwar-dɔɲɔ o kaari sɪ o ma fəri gwar-dɔɲɔ. O nan na kɪ kuntu oó kaari gwar-dɔɲɔ kum o cɔɣɪ mɔ, yɪ kɔ b́a wanɪ kɔ maɲɪ dɪ gwar-dɔɲɔ kum.

³⁷ Nɔɔn-nɔɔnɔ dɪ nan b́a se o kwe sa-dɔɲa o lo o kɪ lɔ-dɔɲɔ wɔnɪ. O na kɪ kuntu, yɪ sana kam na keeri, kaá pa lɔɔ kum baɣɪ mɔ. Kuntu ŋwaanɪ sana kam wɔ lo, yɪ lɔɔ kum dɪ cɔɣɪ.

³⁸ Sa-dɔɲa nan maɲɪ sɪ n lo n kɪ lɔ-dɔɲɔ wɔnɪ mɔ.

³⁹ Nɔɔnɔ nan na nyɔɣɪ sa-dɔɲə o mɪ, o daa b́a laɣɪ sɪ o nyɔ sa-dɔɲa. Oó ta wɪ: «Sa-dɔɲə kam tiini ka lamma.»»

6

Zezi Krisi na brɪ nɪ o dwe siun de cullu tɪm te tɪn

(Matiyu 12:1-14, Mariki 2:23—3:6)

¹ Zwifə bam siun de dɪdoŋ daa ma yi. Zezi dɪ o karabiə bam dɛɛn ma tɔɣɪ daanɪ ba da kari wɔ ba maa kea. Ba na maa ke tɪn, o karabiə bam maa bwəri mɪna ba yu ba dɔna.

² Farizian tiinə badonnə na nɛ kuntu tɪn, ba ma bwe ba wɪ: «Bɛɛ mɔ yɪ abam tɔɲɪ tɪtɔɲɪ dɪlɔ na cɔɣɪ dɪbam siun de cullu tɪm tɪn?»

³ Zezi ma ləri-ba o wɪ: «Abam ta wɔ fɔɣɪ á karɪmɪ Wɛ tɔnɔ kum na brɪ Pɛ Davidi taanɪ te

tɪn na? Kɔ bɾɪ sɪ kana dɛɛn jaan-o dɪ o nɔɔna bam.

⁴ O ma vu o zɔ Wɛ digə, yɪ o kwe culu dɪpɛ dɪɔ na tigi da Wɛ ɲwaanɪ tɪn. Dɪpɛ dɪntɔ ya culə sɪ nɔn-gaa di-dɪ, kɔ na daɪ Wɛ kaanɪm tiinə bam yɪranɪ. Yɪ Davidi dɛɛn di dɪpɛ dɪm, yɪ o daari o pa o nɔɔna bam dɪ tɔgɪ ba di».

⁵ Zezi daa ta ma ta dɪ ba o wɪ: «Kɔntɔ tɪn, amɔ Nabiin-bu wɔm jɪgɪ ni siun dɛ cullu tɪm baɲa nɪ.»

⁶ Kɔntɔ na kɛ tɪn, siun dɛ dɪdɪm daa ma yɪ. Zezi ma vu o zɔ Zwifə bam Wɛ-digə. O maa wɔra o bɾɪ-ba Wɛ taanɪ. Nɔɔnɔ wɔdonɲ maa tɔgɪ o wɔra, o jazɪm jɪɲa na tɪga.

⁷ Wɛ cullu karanyɪna tiinə dɪ Farizɪan tiinə dɪ maa wɔra. Bantɔ maa kwaanɪ ba lagɪ cwəɲə sɪ ba bɾɪ nɪ Zezi kɪ o tusi. Kɔntɔ ɲwaanɪ ba dɛɛn je ba yɪr-o sɪ ba nii, oó sɛ o pa nɔɔnɔ na yazurə siun dɛ dɪm nɪ naa o bá sɛ.

⁸ Zezi ma lwarɪ ba na bɔɲɪ te tɪn. O ma ta dɪ jɪ-tɪga kam tu o wɪ: «Zaɲɪ wɛɛnɪ n ba n zɪgɪ nɔɔna bam maama tɪtarɪ nɪ.» O ma zaɲɪ o nuɲɪ o zɪgɪ da.

⁹ Zezi ma bwe-ba o wɪ: «Cullu bɾɪ sɪ bɛɛ mɔ? Kɔɔ mɔ maɲɪ dɪ culu kɔm, nɔɔnɔ na kɪ o donɲ lanyɪranɪ siun dɛ nɪ mɔ maɲɪ naa o na kɪ-o lwarɪm mɔ gara? Nɔɔnɔ na vrɪ o donɲ ɲwɪa siun dɛ nɪ mɔ maɲɪ naa o na gɔ-o mɔ gara?»

¹⁰ O na tagɪ kɔntɔ tɪn, o ma nii ba maama, yɪ o daari o ɲɔɔnɪ dɪ jɪ-tɪga kam tu o wɪ: «Tɔwɪ n jɪɲa kam!» O na tɔwɪ o jɪɲa kam tɪn, ka ma joori ka jɪ lanyɪranɪ.

¹¹ Ba na ne kuntu tun, ba ma fulɔ dɔdaani Zezi, yɔ ba banɔ daani sɔ ba nii ba na wɔ wani ba kɔ-o te tun.

*Zezi na kuri o karabiə fugə-bale te tun
(Matiyu 10:1-4, Mariki 3:13-19)*

¹² Da yantu ni ni, Zezi ma vu o di piu kɔdon yuu sɔ o wari Wɛ. Tɪtu dɪm kuntu maama o wari Wɛ taan, sɔ kv yɔ tɪ-pura.

¹³ Tɪga na pɔɔri ka ti tun, o ma bəŋi o karabiə bam sɔ ba ba o te. O laan ma li nɔɔna fugə-bale ba wɔni, sɔ ba taa yɔ nɔɔna balɔ o na wɔ tɔŋi tun.

¹⁴ Ba yɔra mu tuntu:

Simɔn wɔlv Zezi na pɛ o yɔri o wɔ Pɪyɛɛri tun,
Andre wɔlv na yɔ Simɔn nyaani tun,
Zakɪ, Zan, Filipi, Batelemi,

¹⁵ Matiyu, Toma,

Zakɪ wɔlv na yɔ Alifi bu tun,

Simɔn wɔlv na yɔ Zelɔti nɔɔna bam wɔ nɔɔnɔ tun,

¹⁶ Zudasɔ wɔlv na yɔ Zakɪ bu tun,

dɔdaani Zudasɔ Yiskariyo wɔlv na wɔ ba o yəgi Zezi o pa nɔɔna tun.

¹⁷ Zezi dɛ dɪ ba o zɪgi piu kɔm yuu ni o tu pɔgɔ-tɪga. O ma zɪgi da dɔdaani o karabiə zanzan, dɪ nɔn-kɔgɔ zanzan manɔ kv gilimi kv su jəgə kam maama. Bantu dɛɛn nunɔ je dwi təri təri mu Zwifə bam tɪni dɪm maama wɔni. Badonnə nunɔ Zeruzalem. Badonnə dɪ ma nunɔ Tiiri dɪ Sidon je sɪlv na wɔ nɪnɪv kɔm ni ni tun.

¹⁸ Ba dɛɛn tu Zezi te sɔ ba cəgi o taani dɪm, sɔ ba kwəri ba na yazurə dɪ ba yawɪrɔ. Nɔɔna

badaara wura ciciri na jigi-ba si yaara, yi ba na yazurə.

¹⁹ Nɔɔna bam maama maa kwaanɪ si ba dwe-o, beɲwaanɪ dam nunji o yira ni di pa ba na yazurə.

Wɔɔpolo di lɛɛrv taani
(Matiyu 5:1-12)

²⁰ Zezi ma kwəni o yiə o nii o karabiə bam seeni yi o wi:

«Yinigə na jigi abam balɔ tɪn mu jigi yu-yoɲo,
á na wú da á di Wɛ paari dɪm tɪn ɲwaanɪ.

²¹ Kana na jigi abam balɔ lele tɪn mu jigi yu-yoɲo,

Wɛ na wú pa abam kɔ daga tɪn ɲwaanɪ.

Abam balɔ wurɔ na cɔgi lele tɪn mu jigi yu-yoɲo,

Wɛ na wú pa abam wɔɔpolo tɪn ɲwaanɪ.

²² Nɔɔna na culi abam, yi ba na vai abam, naa ba na twi abam, naa ba na jigi abam ba goonə,
á na tɔgi amɔ na yi Nabiin-bu wɔm tɪn ɲwaanɪ,
á jigi yu-yoɲo mu.

²³ Maɲa kalɔ ba na ki abam kɔntɔ tɪn, taá faɲi-na á caka di wɔɔpolo, á ɲwɪrɔ na yi zanzan Wɛ tee ni tɪn ɲwaanɪ. Taá ye-na si ba kwə-nakwa di deen ki faɲa faɲa Wɛ nijoɲnə bam kɔntɔ mu.

²⁴ Kɔ daari abam balɔ na yi nadunə tɪn,

kɔ yi lɛɛrv di abam,

á na maɲi á na wo-laarɔ tɪm yi á daa bá na-tɪ tɪn ɲwaanɪ.

²⁵ Abam balɔ na jigi wɔ-fwaarɔ á di lele tɪn,

kɔ yi lɛɛrv di abam,

á na wú ba á yaari di kana tɪn ɲwaanɪ.

Abam balɔ na jigi wɔɔpolo lele tɪn,

kɔ yi lɛɛrv di abam,

á na wó ba á keeri yi á yi-na lu tin ηwaani.

²⁶ Nɔɔna maama na jigi abam ba zulə, ku yi lærv di abam. Á taá ye-na si ba kwə-nakwa di dɛɛn zuli balu na paɪ ba yi Wɛ nijonɔnə yi ba yagi ba daɪ tin.»

Sono taani

(Matiyu 5:38-48, 7:12)

²⁷ Zezi daa ma ta o wɪ: «Abam balu na cəgi a taani tin nan cəgi-na lanyirani. Taá soe á duna. Taá ki balu na culi abam tin lanyirani.

²⁸ Ku na yi balu na sooli si ku cəgi abam tin, si á loori-na Wɛ si Di ki-ba lanyirani. Loori-na Wɛ á pa balu na jigi abam ba bɛɛsi tin.

²⁹ Nɔɔnu na logi n puɔɔɔɔ, si n guni kudonɔ kum si o lo o wəli da. Nɔɔnu na vri n gwar-bwərə, yi cu-o si o vri n gwar-bu di.

³⁰ Nɔɔnu wulu maama na loori wono nmu tee ni tin, si n pa-o. Nɔɔnu na kwe nmu wono o ja viiri, yi bwe ku bwiə si n jonɔi.

³¹ Nan taá ki-na á donnə lanyirani, si ku manɔ di abam na lagi si bantv taa ki abam te tin.

³² Abam nan na soe balu di na soe abam tin yirani, á wó na pɛɛri na? Nɔɔna balu na ba togi Wɛ tin di soe balu na soe-ba tin mu.

³³ Abam na ki lanyirani di balu na ki abam lanyirani tin yirani, á wó na pɛɛri na? Nɔɔna balu na ba togi Wɛ tin di manɔ ba ki kuntu don mu.

³⁴ Abam na jini balu abam na buɔi si baá wanti ba joori ba ηwi abam tin yirani, á wó na pɛɛri na? Nɔɔna balu na ba togi Wɛ tin di yəni ba paɪ ba donnə jina, si ba joori ba jonɔi ku ni ni mu.

³⁵ Abam nan manɩ sɩ á taá soe á dɔna sɩ á taá kɩ-ba lanyɩranɩ. Pa-na jɩna, nan yɩ taá tɩna sɩ á joori á jɔɩ. Á na kɩ kuntu don, á wú na pɛɛri zanzan We tee nɩ, yɩ kú brɩ sɩ á yɩ Yuutu Baɲa-We biə mɩ, beɲwaanɩ We yəni Dɩ zəni banɩnyɩna dɩ nɔn-balwaarɩ dɩ.

³⁶ Á taá jɩɣɩ nɔɔna ɲwanɲa, nɩ á Ko We na jɩɣɩ nɔɔna ɲwanɲa te tɩn.»

*Yɩ ɲɔɔnɩ n donɲ wəənu
(Matiyu 7:1-5)*

³⁷ «Abam yɩ taá ɲɔɔna á donnə wəənu, sɩ We yɩ ɲɔɔnɩ abam dɩ wəənu. Yɩ taá lwe-na nɔɔna, sɩ We yɩ zanɩ Dɩ ba Dɩ lwe abam dɩ. Nan yagɩ-na á donnə lwarɩm á ma ɛ-ba, sɩ We wú yagɩ abam lwarɩm Dɩ ma ɛ abam dɩ.

³⁸ Pa-na á donnə woɲo kulɩ na manɩ sɩ á pa-ba tɩn, sɩ We dɩ wú pa abam woɲo kulɩ na manɩ sɩ Dɩ pa abam tɩn. We wú pa abam lanyɩranɩ nɩɲɛnɩ ba na kwe bwanɲ-kamunu ba manɩ ba vuuri ka ni yɩ kɩ siiri te tɩn. Bwanɲa kalɩ abam na ma á manɩ á pa nɔɔna tɩn, We dɩ wú ma kantɩ mɩ Dɩ manɩ Dɩ pa abam dɩ.»

³⁹ Zezi laan ma manɩ mumaɲa o brɩ-ba o wɩ: «Lilwe wú wanɩ o vanɩ o donɲ lilwe na? Ba na vanɩ daanɩ, ba maama bá tɩ goɲo wɔnɩ na?

⁴⁰ Karabu bá wanɩ o dwəni o karanyɩna. Karabu nan na zaasɩ o ti maama, o dɩ o karanyɩna kam maɩ daanɩ mɩ.

⁴¹ Abam nyɩ dɩ nɔɔnɩ na nii o donɲ yɩ nɩ o na gaa balanɲa da, yɩ o ba lagɩ sɩ o lwarɩ nɩ o tɩtɩ yɩ jɩɣɩ daa tɩn. Kɩ manɩ sɩ kɩ taa yɩ kuntu donɲ na?

⁴² Nmυ na wυ ne daa na wυ nmυ yi nι tɪn, nmυ w´ kɪ ta n ta n doŋ nι o ba sɪ n lɪ gaa o yi nι? Nmυ yi pipiri-nyɪm dɪ nmυ na kɪ n doŋ te tɪn. Nmυ nan maŋɪ sɪ n lɪ n tɪtɪ yi daa kam mυ, sɪ n laan wanɪ n nii lanyɪranɪ sɪ n lɪ n doŋ yi gaa kam.»

*Nɔɔnυ kəm mυ pa ba lwarɪ o na yi te tɪn
(Matiyu 7:16-20, 12:33-35)*

⁴³ «Tu-ŋɔŋɔ b´ wanɪ kυ lə bu-balwaarυ. Tu-balɔɔ dɪ nan b´ wanɪ kυ lə bu-ŋɔna.

⁴⁴ Abam na lagɪ sɪ ´ lwarɪ tiu maama na yi kυlυ tɪn, ´ w´ ma kυ biə mυ ´ lwarɪ. Nmυ b´ na mɔɔla sabara yuu nɪ, asawe n na swan kaligoŋo kuri nɪ n twe.

⁴⁵ Nɔn-ŋɔm ŋɔɔnɪ wo-ŋɔnnυ tɪlυ na wυ o wυbɔŋa nɪ tɪn mυ. Nɔn-balɔɔ dɪ ma ŋɔɔnɪ wo-balwaarυ tɪlυ na wυ o wυbɔŋa nɪ tɪn. Woŋo kυlυ maama na wυ nɔɔnυ wυbɔŋa nɪ tɪn mυ tɔŋɪ o nɪ kυ nuŋə.»

*Dɪ na maŋɪ sɪ dɪ sɛ Wɛ taanɪ te tɪn
(Matiyu 7:24-27)*

⁴⁶ «Bɛŋwaanɪ mυ yi ´ bə amυ sɪ <Yuutu, Yuutu>, yi ´ ba kɪ a na wɪ ´ kɪ te tɪn?

⁴⁷ Wυlυ maama na tu amυ te o cəŋɪ a taanɪ dɪm yi o kɪ a na wɪ te tɪn, amυ w´ brɪ abam kuntυ tu na nyɪ te tɪn.

⁴⁸ Wυntυ nyɪ dɪ nɔɔnυ wυlυ na lagɪ o lɔ o sɔŋɔ yi o kυ goŋo o yi pulɔɔ yi o laan cwɪ sɔŋɔ kυm kuri pulɔɔ kυm baŋa nɪ tɪn mυ. Du-na na daga yi ba magɪ sɔŋɔ kυm, ba b´ wanɪ ba coori-kυ, o na lɔŋɪ-kυ lanyɪranɪ yi kυ dana tɪn ŋwaanɪ.

49 Kɔ daari wɔlɔ maama nan na cɛgi amɔ taani dɔm yi o ba ki a na wi te tin, kɔntɔ tu nyɔ di nɔɔnɔ wɔlɔ na lɔgi o sɔŋɔ kasulɔ baŋa ni yi o wɔ kɔgi goŋɔ si o ma cwi-kɔ tin mɔ. Du-na na daga, baá magi sɔŋɔ kɔm ba guri yi ba coori kɔ maama.»

7

Zezi na pɛ pamaŋɔ tintɔŋɔ na yazurɛ te tin (Matiyu 8:5-13)

¹ Zezi dɛɛn na bri nɔn-kɔŋɔ kɔm o zaasɔm dɔm o ti tin, o ma vu Kapernawum.

² Pamaŋa yigɛ tu wɔdɔŋ dɛɛn mɔ wɔra, o na jigi tintɔŋɔ. O maa so-o lanyɔranɔ. O tintɔŋɔ wɔm dɛɛn ba jigi yazurɛ, kɔ gɛ fiɔn si o ti.

³ Pamaŋɔ wɔm ma ba o ni Zezi ŋwa. O ma tɔŋi Zwifɛ bam nakwa o tee ni si ba vu ba loor-o, si o ba o pa o tintɔŋɔ wɔm na yazurɛ.

⁴ Ba ma vu Zezi te ba tiini ba loor-o, si o ba o pa ba didɛɛrɔ wɔm tintɔŋɔ wɔm na yazurɛ. Ba ma ta did-o ba wi: «O yi nɔn-ŋɔm.

⁵ O soe dɔbam balɔ na yi Zwifɛ tin zanzan, yi o lɔ Wɛ-digɛ o pa dɔbam. Kɔntɔ ŋwaanɔ, kwaanɔ si n duri o yibwɛnɛ.»

⁶ Zezi ma sɛ. O ma tɔgi didaanɔ ba o maa ve pamaŋɔ wɔm sɔŋɔ. O na ma twe sɔŋɔ kɔm tin, didaanɔ pamaŋɔ wɔm daa tɔŋi o cilonnɛ o tee ni o wi: «Amɔ tu, yi yaari n titi n ba. A wɔ maŋi si n ba n zu amɔ sɔŋɔ.

⁷ Kɔntɔ mɔ pɛ a bɔŋi si kɔ wɔ maŋi si a titi ba nmɔ te. Nan weeni n ta di n ni ni a tintɔŋɔ wɔm zaŋi. N na tagi kɔntɔ, oó na yazurɛ.

8 Beɲwaani, amɔ di yi nɔɔnɔ wɔɔɔ nɔɔna badonnɔ na jigi dam a baɲa ni tɪn, yi amɔ di ta jigi dam pamaɲna badaara baɲa ni. A na tagi a wɪ, nɔɔnɔ wɔɔɔ ve, o maɲi si o vu mu. A nan daa na wɪ, nɔɔnɔ wɔɔɔ ba, o di wó ba mu. Ku daa zi yi a tintɔɲnɔ, a na wɪ o ki wonɔ, oó ki mu.»

9 Zezi na ni kɔntɔ tɪn, ku ma su-o. O ma pipiri o nii kɔgɔ kulɔ na tɔg-o tɪn, yi o ta o wɪ: «A lagɪ a ta abam si, amɔ wɔ nɛ nɔɔn-nɔɔnɔ o na jigi wɔ-dɪdɔa di amɔ nɪnɛnɪ wɔntɔ na jigi wɔ-dɪdɔa te tɪn, ku na maɲi ku yi Yisɪrayeli dwi tiinɔ bam wɔni di.»

10 Pamaɲnɔ wɔm cillonɔ bam o na tɔɲi tɪn laan ma joori sɔɲɔ. Ba na yi da tɪn, ba nɛ di o tintɔɲnɔ wɔm jigi yazurɔ.

Zezi na bi kadɛm bu te tɪn

11 Kɔntɔ na kɛ tɪn, Zezi daa ma zaɲi o vu tɔ kɔdon, ku yiri mu Nayim. O na maa ve tɪn, o karabiɔ bam dɪdaani kɔ-fɔrɔ mu tɔg-o ba veɔ.

12 O na yi tɔ kɔm ni tɪn, o ma jeeri nɔɔna na zɪɲi tɔ di gandwa ba ma nuɲɔ. Tɔ wɔm nu yi kadɛm mu. Mu o bu dɪdɔa. Tɔ kɔm kɔ-fɔrɔ di maa tɔgi tɔ wɔm kwaga.

13 Dɪ Yuutu Zezi na nɛ kadɛm wɔm tɪn, o ɲwaɲa ma zu-o. O ma ta dɪd-o o wɪ: «Yi ta n keerɔ.»

14 O ma vu o dwe gandwa yam. O na dwe-ya tɪn, balɔ na zɪɲi tɔ wɔm tɪn ma zigi. Zezi ma ta di tɔ wɔm o wɪ: «Bu-dɔɲɔ, a tɛ di nmu: Zaɲi wɛɛnɪ!»

15 O na tagi kɔntɔ tɪn, tɔ wɔm ma siɪni o zaɲi yi o siɲi o ɲɔɔna. Zezi ma jɔɲ-o o pa o nu wɔm.

¹⁶ Nɔɔna bam maama na ne kuntu tun, fɔɔnu jaanu-ba lanyirani. Ba ma tee We ba wɔ: «We nijonnu kamunu mu tu dibam titari ni. We tu si Di zani Di nɔɔna bam.»

¹⁷ Ba laan ma ni Zezi hwa Zude tɔɔni dim maama wɔni di je sim maama ni.

*Zan wɔɔ na miisi nɔɔna na wɔni tun mu tɔɔni
nɔɔna Zezi tee ni
(Matiyu 11:2-19)*

¹⁸ Zan di deen ma ni Zezi hwa. O karabiɔ bam ma ta ba bri-o Zezi na ki kulɔ maama tun. O laan ma li o karabiɔ bam bale,

¹⁹ yi o tɔɔni-ba di Yuutu Zezi tee ni, si ba vu ba bwe-o ba nii, wɔntu mu yi wɔɔ We na bri-ba si oɔ ba tun naa ba ta wɔ ta cegi nɔɔnu wɔɔɔɔ mu?

²⁰ Nɔɔna bam ma vu Zezi te ba ta did-o ba wɔ: «Zan wɔɔ na miisi nɔɔna na wɔni tun mu tɔɔni dibam nmu tee ni, si di ba di bwe di nii, nmu mu yi wɔɔ We na bri dibam si n ba tun naa di ta wɔ ta cegi nɔɔnu wɔɔɔɔ mu?»

²¹ Kantu manja kam ni nɔɔ, mu Zezi deen pe nɔɔna zanzan na yazurɔ di ba yawuru dwi dwi. O ma zeli ciciri sɔɔ na yaari nɔɔna tun, yi o daari o pa lilwɔ zanzan yiɔ puri.

²² O laan ma leri Zan karabiɔ bam o wɔ: «Ve-na a ta di Zan kulɔ maama a na ne tun yi a kwari a ni tun. A ta a bri-o ni lilwɔ yiɔ puri, kwaru di wai ti veɔ, nanywaanu yira di kwe lanyirani, zwa-kwaru di zwa ni, twa di joori ba bi. Kulɔ na weli da tun, yinigɔ tiinɔ di maa ni We kwari-ywɔɔ kam.

²³ Wɔɔ maama na ba joori amu kwaga ni tun mu yi yu-yonjo tu.»

24 Zan karabiə bam ma joori ba viiri. Zezi laan ma ta Zan taanu o bri non-kogo kum o wi: «Abam deen na ve Zan te kagba kam wuni tin, a buhi si a wu na bee mu? A ve si a nii miu kulv vii na jigi kv zuuli tin mu na? Aye, kv dai kuntu.

25 Si bee mu? A ve si a nii noonu wulv na zv gwar-ɲɔnnu tin mu na? Aye, kv dai kuntu. Noona balv na zv gwar-ɲɔnnu yi ba ɲwɪa ywəne tin zɔvri so-ɲɔnnu wuni mu, si kv dai kagba wuni.

26 Bee nan mu a ve si a nii? A ve si a na We nijonnu mu na? Eɛn, kv yi kuntu mu. A nan na ne wulv tin tiini o dwe faɲa faɲa We nijonno bam na yi te tin.

27 We tonɔ kum nan maɲi kv ta wuntu taanu kv wi:

<Nii, amv We lagi a tuɲi a tintuɲnu mu, si o da nmv yigə o vu o kwe cwəɲə kalv nmv na wu ba n togi da tin.>

28 A lagi a ta abam si, nabiinə balv maama ba na maɲi ba lv tin wuni noon-noonu tərə o na dwe Zan na yi te tin. Kv daari lele kuntu, non-nabwəm wulv maama na zv Baɲa-We paari dim wuni tin laan tu o dwe Zan.

29 Noona bam maama didaanu lampo-jonno bam deen di na ni Zan taanu tin, ba ma se si We jigi cigə di ba na maɲi ba pa Zan miisi-ba na wuni tin ɲwaanu.

30 Kv daari Farizian tiinə bam di cullu karanyina tiinə bam deen wv se si Zan miisi-ba na wuni, yi ba vin We na buhi kulv si DI kv DI pa-ba tin.»

31 Zezi daa ma ta o wi: «Amv nan wu kv ta mu a maɲi zim noona bam kəm na yi te tin? Ba nyi

dí bɛɛ mu?

³² Zim nɔɔna bam nyi nɛnɛni biə na je yaga kaporo ni ba kwɛɛri te tin mu. Ba maa tɛ daani ba wi:

«Dí magi gullu mu si á sa,
yi á wɔ sagi.

Dí ma daari dí leeni luə le,
yi á yigə wɔ nywanɪ.»

³³ Zim nɔɔna bam di yi kontu mu. Bɛɛwaani, Zan na tu tin, o dɛɛn piɪni o kana mu yi o kwəri o ba nyɔ sana. Abam na nɛ-o tin, á maa jig-o á yáala si ku yi cicirə mu tɔg-o.

³⁴ Ku daari, amɔ Nabiin-bu wɔm nan na tu tin, a wɔ wɔgi ni. Abam daa ta ma yáali amɔ di á wi, a yi nɔn-kolo mu, yi a yi sa-nyɔru di. Á daa ta maa wi, a yi lampo-jɔɲnə di nɔn-balwaarɔ cilonɔ mu.

³⁵ Balɔ maama nan na tɔgi Wɛ cwəɲə tin mu lwarɪ ni Wɛ jigɪ cɪga.»

Zezi na ki te Farizian tu Simɔn sɔɲɔ ni tin

³⁶ Farizian tu didɔa dɛɛn mu wɔra, o yiri mu Simɔn. O ma bəɲi Zezi si o ba o vu o sɔɲɔ o di wɔdiu. Zezi ma vu o zɔ o sɔɲɔ kɔm o jəni si o di.

³⁷ Ka-cɪcwaka dɛɛn mu wɔ tɪv kɔm kontu ni. O ma lwarɪ si Zezi wɔ Farizian tu wɔm sɔɲɔ ni o di wɔdiu. O ma kwe kunkwələ na su di trali nugə tin o ja vu Zezi te.

³⁸ O ma vu o zɪgi Zezi nɛ ni ni, yi o keerə. O yi-na maa lurə ba bugi Zezi nɛ. O ma tiiri o ma o yuuywe o guguni o yi-na bam Zezi nɛ ni, yi o kukwəri Zezi nɛ sɪm. O ma daari o pwəri trali nugə kam o ma turi o nɛ sɪm.

³⁹ Farizian tu wulɔ na bɛŋi Zezi o sɔŋɔ nɪ tɪn na nɛ kɔntɔ tɪn, o laan ma buŋi o wɔni o wɪ: «Nɔɔnɔ wɔntɔ ya na yɪ Wɛ nijɔŋnu, o ya wɔ lwarɪ kaanɪ wɔntɔ kɛm na yɪ te tɪn, yɪ o ya wɔ lwarɪ nɪ kaanɪ wulɔ na dwe-o tɪn yɪ ka-cɪcwaka mɔ.»

⁴⁰ Zezi ma ta dɪd-o o wɪ: «Simɔn a lagɪ a bwe nmɔ wɔŋɔ.» O maa wɪ: «Karanyɪna, nan bwe.»

⁴¹ Zezi laan ma maŋɪ mɪmaŋa o wɪ: «Nɔɔna bale mɔ jɪnɪ sɛbu nɔɔnɔ tee nɪ, dɪdɔa jɪnɪ mɔrr-fɪnnu, wɔdɔŋ wɔm ma jɪnɪ mɔrr-tɪnu.

⁴² Ba maa warɪ ba ŋwɪ jɪnɪ dɪm, yɪ o yagɪ o ma cɛ ba maama. Kɔntɔ tɪn, bantɔ wɔni wɔɔ mɔ wɔ ta so-o o dwe?»

⁴³ Simɔn ma lɛr-o o wɪ: «A buŋi sɪ wulɔ jɪnɪ na daga yɪ o yagɪ o ma cɛ-o tɪn mɔ wɔ taa so-o o dwe.»

Zezi maa wɪ: «N sɪnɪ n ta cɪga.»

⁴⁴ O laan ma pipiri kaanɪ wɔm seeni, yɪ o ta dɪ Simɔn o wɪ: «Nmɔ nɛ kaanɪ wɔntɔ na kɪ te tɪn na? A na tu a zɔ n sɔŋɔ kɔm tɪn, nmɔ wɔ pɛ-nɪ na sɪ a ma sɪn a nɛ. Kaanɪ wɔntɔ nan bugi a nɛ dɪdaanɪ o yɪ-na mɔ, yɪ o daari o guguni-sɪ dɪdaanɪ o yuuywe.

⁴⁵ A na tu tɪn, nmɔ wɔ kukwɛri-nɪ sɪ kɔ bri nɪ n jeeri-nɪ lanyuranɪ. Kaanɪ wɔntɔ nan kukwɛri a nɛ mɔ taan, kɔ na puli dɪ maŋa kam a na tu nmɔ sɔŋɔ tɪn.

⁴⁶ A na tu nmɔ te tɪn, nmɔ wɔ kɪ nugɛ a yuu nɪ sɪ kɔ pa-nɪ zulɛ. Kaanɪ wɔntɔ nan kwe trali nugɛ mɔ o lo o ma turi a nɛ.

⁴⁷ Kɔntɔ ŋwaanɪ a lagɪ a ta nmɔ sɪ, o sono kamunu kɔm mɔ bri nɪ Wɛ yagɪ o lwarma yam zanzan Dɪ ma cɛ-o. Kɔ daari wulɔ Wɛ na yagɪ

o lwarım finfin DI ma ce-o tın jıgı sono finfin yıranı mı.»

⁴⁸ Zezi laan ma daarı o ta dı kaanı wım o wı: «N lwarım dım ti.»

⁴⁹ O na tagı kıntı tın, nōna balı dı na tōgı ba wıra tın ma ḡōni daanı ba wı: «Wıntı nan brı o tıti nı o yı wōo mı, yı o yagı nōonı lwarım o ma ce-o?»

⁵⁰ O laan ma ta dı kaanı wım o wı: «Nmı na kı n wı-dıdıba dı amı tın mı pe n na vrım. Ve dı yazurē.»

8

Kaana badonnə na zəni Zezi te tın

¹ Kıntı kwaga nı, Zezi dēen ma beeri o tılı tı-kamunnu dı tı-balwa bam maama, yı o tōlı kwər-ywəḡə kam o brı Wε na lagı DI di paarı tıte nōna tıtarı nı tın. O karabiə fugə-bale bam dı dēen maa tōgı dıd-o ba beerə.

² Kaana badonnə dı tōgı ba wı o tee nı. Bantı yı balı ciciri dı yawıru dwi dwi dēen na yaarı-ba yı Zezi pa ba na yazurə tın. Ba dıdıba yı mı Mari wıba na nuḡi Magıdala tın. Wıntı mı Zezi ya zəli ciciri sırpe yı sı nuḡi sı daar-o.

³ Wıdonḡ yı mı Zannı. Wıntı mı yı Zuuza wıba na nıi Erōdı sōḡə baḡa nı tın kaanı. Wıdonḡ dı yı mı Suzaanı. Kaana zanzan dı tōgı ba wıra. Kaana bantı maama dēen yəni ba lı ba jıgıru ba ma zəni Zezi dı o karabiə bam.

*Nōna na jōḡi Wε taanı te tın
(Matıyü 13:1-23, Marıkı 4:1-20)*

⁴ Nɔɔna zanzan dɛɛn nuɲi tuɲi tɛri tɛri ba ba Zezi te. Kɔ-forɔ na gilim-o kuntu tɪn, o laan ma maɲi mɪmaɲa o bɪ-ba o wɪ:

⁵ «Valɔ dɛɛn mu wɔra. O ma zaɲi o vu o kara duum maɲa ni. O ma kari o dɔli o wo-duuru tim kara kam wɔni. Wo-duuru tidonnɔ ma tu cwɛɲɔ ni ni. Nɔɔna ma nɔna ti baɲa ni ba kea. Zunɔ ma na-ti ba twe ba di.

⁶ Tɪdaara ma tu kandwa jɛgɔ ni. Ti ma nuɲi yi ti kwaarɪ ti ti lɪla, tɪga kam na ba zurɔ tɪn ɲwaani.

⁷ Tɪdaara ma tu sabarɪ jɛgɔ ni. Ti na puli ti zaɲi tɪn, sabarɪ sum ma toɲi sɪ zaɲi sɪ li-ti sɪ gu.

⁸ Kɔ daari tɪdaara ma tu ti-ywɛɲɔ jɛgɔ ni. Ti ma nuɲi ti ki biɔ lanyɪranɪ nɪnɛɛni biɔ bi bi te.»

Zezi na tagɪ kuntu o ti tɪn, o laan ma ta di kwɛr-dɪa o wɪ: «Abam nan fɔɲi á cɛgi a taani dɪm lanyɪranɪ.»

⁹ Zezi karabiɔ bam laan ma bwe-o ba wɪ: «Mɪmaɲi dɪntɔ kuri mu bɛɛ?»

¹⁰ O ma lɛri-ba o wɪ: «Wɛ paari dɪm kuri ya sɛgi mu. Kɔ nan na yi abam, Wɛ maɲi Dɪ pa á lɔwari Dɪ paari dɪm kuri na yi te tɪn. Kɔ na yi nɔɔna badaara, a yɛni a maɲi mɪmaɲa mu a bɪ-ba, sɪ

<ba na niɔ, sɪ ba yi taa nai,

ba na cɛgɔ, sɪ ba yi taa ni kɔ kuri.>

¹¹ Mɪmaɲi dɪm kuri mu tɪntɔ: Wo-duuru tim bɪ Wɛ taani dɪm na yi te tɪn mu.

¹² Cwɛɲɔ kam wo-duuru tim na tu da tɪn maa maɲi nɔɔna balɔ na ni Wɛ taani dɪm yi sɔtaani laan ba di li-di yi di wɔ zɔ ba wɔbɔɲa tɪn mu.

Dı ki kuntu sı ba yı ki ba wu-dıdva mu dı We, sı We yı vrı-ba lwarım wunu.

¹³ Kandwa yam jəgə kam maa maŋı balu na ni We taanı dım yı ba jonı-dı dı wupolo tın mu. Taanı dım ma wu tiini dı zu ba wubıŋa, yı ku na ki funfun, ba daa ba sea. Cam maŋa na yiə, baá da kwe ba yaŋı mu.

¹⁴ Sabarı sım jəgə kam wo-duuru tım na tu da tın maa maŋı balu na ni We taanı dım yı ba zaŋı ba ta jıŋı liə dı ba ŋwıa wəənu, yı səbu-laga dı lugu baŋa ywəəni cəŋı ba wubıŋa ni sabarı sım na ligi wo-duuru tım te tın. Bantu wubıŋa daa bá bı dı We cwəŋə kam təŋım.

¹⁵ Tı-ywəŋə jəgə kam wo-duuru tım na tu da tın maa maŋı balu na ni We taanı dım yı ba jonı-dı lanyıranı ba ki ba bıcarı ni tın mu. Bantu mu jıŋı wubıŋ-ŋına, yı ba vɔ ba wu dı We cwəŋə kam təŋım. We taanı dım ma ja kuri dı pa-ba ni wo-duuru tılu na ki bıə zanzan tın.»

Kanıa mımaŋa
(Marıki 4:21-25)

¹⁶ Zezi daa ma ta o wı: «Nɔɔnu na jıŋı kanıa, o bá se sı o tarıŋı-ka o pu tıtəŋo kuri ni, naa o zıŋı-ka gadogo kuri ni. Oó kwe-ka o palı wəənu mu, sı ka taa jıŋı pooni ka paı balu na laŋı ba zu dıŋə kam wunu tın.

¹⁷ Kulı maama zım na səŋı nɔɔna tee ni tın wú ba kwın. Kulı maama na pugı tın wú ba ku purı mu, sı nɔɔna lwarı ku kuri na yı te.

¹⁸ Kwaanı-na á pa á na ni kulı tın zu á wubıŋa. Beŋwaanı, nɔɔnu wulu na maŋı o jıŋı wono tın, o ta wú jonı kudon o wəli da, yı nɔɔnu wulu na

manji o ba jigi tin wó ba ga kúlv finfin o na bɔni si o jigi tin.»

*Zezi nu di Zezi nyaana na yi balv tin
(Matiyu 12:46-50, Mariki 3:31-35)*

¹⁹ Zezi nu di o nyaana ma ba o te si ba na-o. Ba ma warɔ ba yi o te, kɔgɔ kɔm na daga tin ŋwaani.

²⁰ Nɔɔnv wɔdon ma ta di Zezi o wi: «N nu di n nyaana mu tu ba zigi cicwɛnɛ ni, yi ba lagɔ si ba na-m.»

²¹ O ma lɛri-ba o wi: «Balv maama na ni Wɛ taani dɔm yi ba sɛ-di tin mu yi a nu di a nyaana.»

*Zezi na jigi dam vu-fɔrɔ baɲa ni te tin
(Matiyu 8:23-27, Mariki 4:35-41)*

²² Dɛ didwi Zezi di o karabiɔ bam ma zu naboro. O ma ta di ba o wi: «Pa-na dí bɛ ninɔv kɔm ni didon dɔm.» Ba ma siɲi ba ye ba maa kea.

²³ Ba na maa ke tin, Zezi ma tu dɔɔm ni. Vu-fɔrɔ ma da kv zaɲi ninɔv kɔm baɲa ni, kv magɔ boro kɔm kv pa kv wura kv miisɛ na bam kuri ni. Ba dɛɛn maa wɔ cam wɔni ba lagɔ ba ti.

²⁴ Ba ma vu ba zaɲi Zezi dɔɔm ni, yi ba wi: «Dí Yuutu, zaɲi si dí lagɔ dí li na dí ti.»

O laan ma zaɲi wɛɛni. O ma bagɔ viu kɔm di na bam si ti yagi. Viu kɔm laan ma yagi, yi na bam di manji da cɔmm.

²⁵ O ma bwe o karabiɔ bam o wi: «Bɛɛ mu yi á ba jigi wɔ-didwa di amv?»

Fɔvɔni ma ja-ba, yi kv kɔ-ba yɛu. Ba ma bwe daani ba wi: «Wɔntv yi wɔɔ mu, yi o ta wanti o bagɔ viu didaani na, yi ti sɛ o ni?»

*Zezi na zəli ciciri nɔɔnɔ yira ni te tin
(Matiyu 8:28-34, Mariki 5:1-20)*

²⁶ Ba ma ye ba vu ba be ninu kum. Ba ma yi Zeraaza tiinə na zɔɔri me tin. Ninu kum tigi je sim kuntu di Galile laɲa ni mu.

²⁷ Zezi ma nuɲi naboro kum woni. Tin kum nɔɔnɔ diduɔa ma ba o jeer-o. Ciciri mu jig-o si yaara. Ku tiini ku daani o na wɔ zu kulukulo yi o ba zɔɔri sɔɲɔ ni. O yəni o tigi yibeelə je ni mu.

²⁸ O na ne Zezi tin, o ma siɲi o kaasi wewe. O ma vu o tu Zezi yigə ni, yi o kaasi di kwər-dia o wi: «Zezi, Yuutu Baɲa-Wɛ Bu, nmu tu amu tee ni si n ki beɛ mu? Popo, yi zaɲi n yaari-ni.»

²⁹ O tagi kuntu, beɲwaanɔ Zezi maɲi o pa cicirə kam ni si ka nuɲi ka yagi nɔɔnɔ wɔm. Ku daani cicirə kam na maɲi ka jig-o. Kuntu mu pai ba yəni ba kwe capɔnnu ba ma vɔ o jia di o ne, si ba taa yir-o. Ba na yəni ba vɔ-o kuntu, o yəni o kɔ-ti mu. Cicirə kam laan ma zəl-o ka pa o duri o vu kagva wɔ.

³⁰ Zezi laan ma bwe-o o wi: «N yiri mu beɛ?»

O ma ləri o wi: «A yiri mu Kɔgɔ», beɲwaanɔ ciciri zanzan mu tɔg-o.

³¹ Ciciri sim ma loori Zezi, si o yi zəli-si o pa si zu curu goɲ-luɲu kum wɔ.

³² Tərə kɔgɔ zanzan dɛɛn ma wɔ je sim ni ba beeri piu yuu ni ba di. Ciciri sim ma loori Zezi, si o pa-si cwəɲə si si vu si zu tərə bam wɔ. O ma sɛ.

³³ Ciciri sim laan ma yagi nɔɔnɔ wɔm yira, yi si vu si zu tərə bam. Tərə bam maama ma duri ba tu ba tu ninu kum woni ba li na ba ti.

³⁴ Nɔɔna balɔ ya na nii tərə bam baŋa nɪ tɪn na nɛ kɔntɔ tɪn, ba ma duri ba vu ba ta kulɔ na kɪ tɪn tɪv wɔnɪ dɪdaanɪ dɛ sɪm maama ba brɪ nɔɔna bam.

³⁵ Nɔɔna bam ma nuŋi ba vu sɪ ba nii kɔ na kɪ te tɪn. Ba ma vu ba yi Zezi te. Ba ma na nɔɔnɔ wɔlɔ cicirə kam na yag-o tɪn. O maa je Zezi tee nɪ dɪdaanɪ o swan joori ya ba, yɪ o zɔ gwaarɔ. Ba na nɛ-o kɔntɔ tɪn, fɔbɔnɪ ma zɔ-ba.

³⁶ Balɔ yɪə na nɛ kɔ maama tɪn ma ta ba brɪ nɔɔna bam kɔ na kɪ te yɪ ciciri sɪm nuŋi sɪ yagɪ nɔɔnɔ wɔm tɪn.

³⁷ Zeraaza tɪv kɔm dɪ kɔ nawurə yam maama nɔɔna bam ma loori Zezi sɪ o viiri, bɛŋwaanɪ fɔbɔnɪ tiini dɪ jɪgɪ-ba. Zezi laan ma joori o vu o zɔ naboro kɔm sɪ o viiri.

³⁸ O na maa viiri tɪn, nɔɔnɔ wɔlɔ ciciri sɪm na yag-o tɪn ma loor-o sɪ o pa o da o vu. Zezi ma wɔ sɛ.

³⁹ O ma ta dɪ nɔɔnɔ wɔm o wɪ: «Joori n vu n sɔŋɔ tiinə te, sɪ n ta kulɔ Wɛ na kɪ Dɪ pa nmɔ tɪn n brɪ-ba.»

Nɔɔnɔ wɔm ma vu o tɔlɪ tɪv kɔm maama wɔnɪ o tɔlɪ kulɔ maama Zezi na kɪ o pa-o tɪn.

Zezi na pɛ Zayirusi bukɔ dɪ kaanɪ wɔdonɪ na yazurə te tɪn

(Matiyu 9:18-26, Marikɪ 5:21-43)

⁴⁰ Zezi dɛɛn ma joori o bɛ nɪnɔv kɔm ni dɪdonɪ dɪm dɪdaanɪ kɔgɔ zanzan mɔ maŋɪ kɔ gilimi daanɪ kɔ cəg-o. Ba na nɛ-o tɪn, ba ma jeer-o lanyɪranɪ.

⁴¹⁻⁴² Nɔɔnɔ wɔdonɪ maa tɔgɪ o wɔra, o yɪrɪ mɔ Zayirusi. O yɪ Zwifə Wɛ-digə kam yigə tu. O ma vu Zezi te, o kuni doonə o yigə nɪ o loor-o o wɪ:

«Popo, ba dɔbam sɔŋɔ n jonɔ a bu n yagɪ, sɪ o wɔɛ o lagɪ o tɪ.» Mɔ o bu dɪdɔa yɪranɪ, o yɪ bɪsankana mɔ, o yɪ nɪ bɪna fugə-yale te. Zezi ma sɛ sɪ o vu.

O na maa kɛ tɪn, kɔgɔ kɔm tiini kɔ pɪn-o.

⁴³ Kaanɪ wɔdon dɪ maa wɔra o na wɔɛ ka-wɔ taan bɪna fugə-yale. O ya kwe o jɪjɪgɪrɔ maama o pa liri tiinə sɪ ba soon-o, yɪ nɔɔnɔ dɪ dɪdɔa wɔ want o soon-o.

⁴⁴ O ma kɛ Zezi kwaga o vu o laari o dwe o gɔrɔ kɔm ni. O na dwe-o kɔntɔ tɪn, jana bam ma kɔ bɪdwi banɔ nɪ.

⁴⁵ Zezi ma bwe o wɪ: «Wɔɔ mɔ dwe amɔ?» Ba maama ma fɔ ba wɪ, ba wɔ dwe-o. Pɪyɛɛrɪ dɪ balɔ na wɔ o tee nɪ tɪn ma ta ba wɪ: «Dɪ Yuutu, nmɔ wɔ nɛ nɔɔna bam na tiini ba daga yɪ ba pɪnɪ nmɔ te tɪn na?»

⁴⁶ Zezi ma ləri o wɪ: «Kɔ yɪ nɔɔnɔ mɔ dwe-nɪ. Amɔ ye sɪ dam nunɔ a yɪra nɪ.»

⁴⁷ Kaanɪ wɔm ma lwarɪ sɪ o bá want o sɛgi dɪ kulɔ na kɪ tɪn. Fɔɔnɪ maa jɪg-o yɪ o yɪra sai. O ma vu o tɔ Zezi yigə nɪ. O ma ta dɪd-o kulɔ maama na pɛ o dwe-o kɔntɔ tɪn, dɪ o na nɛ yazurə bɪdwi banɔ nɪ te tɪn. Kɔgɔ kɔm maama ma ni o na tagɪ kulɔ tɪn.

⁴⁸ Zezi laan ma ta dɪd-o o wɪ: «A bukɔ, nmɔ na kɪ n wɔ-dɪdɔa dɪ amɔ te tɪn mɔ pɛ n na yazurə. Ve sɪ Wɛ wɔ wəli-m.»

⁴⁹ Zezi ta na wɔra o nɔɔnɔ kɔntɔ tɪn, nɔɔnɔ wɔdon ma nunɔ Zayirusi sɔŋɔ o ba o ta dɪd-o o wɪ: «N bukɔ wɔm tɪga. Daa yɪ ta n yaari karanyɪna kam.»

⁵⁰ Zezi na ni kɔntɔ tɪn, o ma ta dɪ Zayirusi o wɪ: «Yɪ ta n fɔna. Za n weeni n kɪ n wɔ-dɪdɔba dɪ amɔ, sɪ oó na yazurə.»

⁵¹ Ba ma vu ba yi sɔŋɔ kɔm. Zezi ma zɔ. O ma wɔ sɛ sɪ nɔɔna da-o ba zɔ, kɔ na dai Pɪyɛɛri dɪ Zan dɪ Zaki, dɪ bu wɔm nu dɪ o ko yɪranɪ.

⁵² Balɔ maama na maŋɪ ba wɔ sɔŋɔ kɔm wɔnɪ tɪn maa keerə ba coosə bɪsankana kam ŋwaanɪ. Zezi ma ta dɪ ba o wɪ: «Á yɪ taá keerə, sɪ o wɔ tɪgɪ, o dɔ mɔ.»

⁵³ O na tagɪ kɔntɔ tɪn, ba maama ma mwan-o, bɛŋwaanɪ ba ye nɪ bu wɔm sɪnɪ o tɪ mɔ.

⁵⁴ Zezi laan ma vu o ja bɪsankana kam jɪŋa, yɪ o ta dɪd-o o wɪ: «A bu, zanɪ wɛɛnɪ.»

⁵⁵ O na tagɪ kɔntɔ tɪn, o ŋwɪa ma joori. O ma zanɪ wɛɛnɪ bɪdwɪ baŋa nɪ. Zezi ma ta dɪ ba sɪ ba kɪ wɔdiu ba pa bu wɔm sɪ o di.

⁵⁶ Kɔ ma sɔ bu wɔm nu dɪ o ko lanyɪranɪ. Zezi ma kaanɪ-ba o wɪ, ba yɪ zanɪ ba ta ba bɪri nɔɔn-nɔɔnɔ wɔŋɔ kɔlɔ na kɪ tɪn.

9

Zezi na tɔŋɪ o karabiə fugə-bale bam te tɪn (Matiyu 10:5-15, Mariki 6:7-13)

¹ Zezi dɛɛn ma bɛŋɪ o karabiə fugə-bale bam sɪ ba la daanɪ jɛgə dɪdɔba. O ma pa-ba dam sɪ ba wanɪ ciciri maama ba zɛli nɔɔna yɪra nɪ, sɪ ba daari ba pa nɔɔna na yazurə ba yawɪrɔ wɔnɪ.

² O ma tɔŋɪ-ba sɪ ba vu ba tɔɔli Wɛ kwərə kam ba bɪri DI na lagɪ DI di paari tɪte nɔɔna tɪtari nɪ tɪn, sɪ ba daari ba pa yawɪna na yazurə.

³ O ma ta dɪ ba o wɪ: «Á na maa ve, á yɪ zanɪ á kwe kulɔkulɔ á wəli da á ja vu. Á yɪ kwe nacəgə naa tampɔgɔ naa wɔdiu naa səbu. Á yɪ kwe gwaarɔ tile tile á wəli da.

⁴ Á na ve á zɔ sɔŋɔ kulɔ maama á pəni da, sɪ á taá zɔɔrɪ dáani sɪ kɔ ba kɔ yɪ á viirim mɪmaŋa.

⁵ Ba nan daa na wɔ sɛ sɪ ba jeeri abam lanyɪrani, sɪ á nuŋi tɪɔ kɔm kɔntɔ nɪ. Á na maa viirə, sɪ á pɪsɪ á nɛ fogo kɔm á yagɪ da, sɪ kɔ pa nɔɔna bam lwarɪ nɪ ba wɔ kɪ lanyɪrani.»

⁶ Zezi na tagɪ kɔntɔ dɪ ba o ti tɪn, ba laan ma nuŋi ba tɔli tɪ-balɛ sɪm maama. Je sɪɔ maama ba na ve tɪn, ba ma tɔɔli Wɛ kwər-ywəŋə kam, yɪ ba pa nɔɔna yawɪrɔ je.

*Erɔdi bwe Zezi na yɪ wɔlv tɪn
(Matiyu 14:1-12, Marɪkɪ 6:14-29)*

⁷ Galile Pɛ Erɔdi dɛɛn ni kulɔ maama Zezi dɪ o karabiə bam na wɔra ba kɪ tɪn. Kɔ ma pa o wɔbɔŋa vugimi daani, bɛŋwaanɪ nɔɔna badaara tɛ Zezi wɔŋo ba wɪ, Zan mɔ joori o bi o yagɪ tɔɔnɪ.

⁸ Babam maa tɛ ba wɪ, Wɛ nijɔŋnu Eli mɔ joori o ba lɔgɔ baŋa. Badonnə dɪ maa tɛ ba wɪ, kɔ yɪ faŋa faŋa Wɛ nijɔŋnə bam dɪdɔa mɔ joori o bi.

⁹ Erɔdi ma ta o wɪ: «Kɔ nan na yɪ Zan, a marɪ a pa ba go o yuu. Nɔɔnɔ wɔntɔ nan yɪ nɔɔnɔ wɔɔ mɔ, yɪ o kɪ wo-kɪnkagɪla yalɔ maama a na ni ya ŋwa tɪn?» O maa tiini o kwaana, sɪ o na wɔlv na kɪ wəənu tɪntɔ maama tɪn.

*Zezi na pɛ kɔ-fɔrɔ di wɔdiu kɔ su te tɪn
(Matiyu 14:13-21, Marɪkɪ 6:30-44, Zan 6:1-14)*

10 Zezi karabiə bam dɛɛn ma joori ba vu o te. Ba ma ta ba bri-o ba na ki kulɔ maama tɪn. O ma pa ba tɔgɪ dɪd-o ba vu jɛgɛ kadoŋ ba yiranɪ, yɪ ba daari nɔn-kɔgɔ kɔm. Jɛgɛ kam ba na ve tɪn batwari dɪ tɪv kɔdoŋ, kɔ yɪri mɔ Betisayida.

11 Nɔn-kɔgɔ kɔm ma lwarɪ Zezi dɪ o karabiə bam na ve mɛ tɪn. Ba laan ma tɔgɪ ba kwaga. Ba ma vu ba yi Zezi te. O ma jeeri-ba lanyiranɪ. O ma ŋɔɔnɪ o bri-ba Wɛ paari dɪm na yɪ te tɪn, yɪ o daari o pa balɔ maama na lagɪ yazurɛ tɪn na yazurɛ.

12 Maŋa kalɔ wɛ na wɔra dɪ zɔvri tɪn, Zezi karabiə fugɛ-bale bam ma ba o te ba wɪ: «Pa nɔɔna bam vu sam wɔnɪ ba lagɪ wɔdiu ba di, dɪ pɔwɛgɛ je ba pɛni, bɛŋwaanɪ jɛgɛ kalɔ dɪbam na wɔra tɪn yɪ gaa wɔ mɔ. Wɔdiu tɛri yo.»

13 O ma lɛri-ba o wɪ: «Abam titɪ mɔ wɔ pa-ba wɔdiu sɪ ba di.»

Ba ma lɛr-o ba wɪ: «Dɪ jɪgɪ dɪpwa yanu dɪ kale sɪle mǎ mǎ mɔ, kɔ na dai sɪ dɪ vu dɪ yɛgi wɔdiu dɪ ja ba dɪ pa nɔn-kɔgɔ kɔntɔ maama.»

14 Kɔgɔ kɔm dɛɛn yɪ nɪnɛɛnɪ baara mɔrr-tɪnu mɔ (5.000), kɔ wɛli dɪ kaana dɪ biɛ dɪ. Zezi ma ta dɪ o karabiə bam o wɪ, ba pa nɔɔna bam pɔɔri fiɪnnu fiɪnnu ba jɛni tɪga nɪ.

15 Ba ma ki kɔntɔ. Nɔɔna bam maama ma jɛni tɪga nɪ.

16 Zezi laan ma kwe dɪpwa yanu yam dɪ kale sɪle sɪm, yɪ o kwɛni o yuu wɛɛnɪ o ki Wɛ le tɪ ŋwaanɪ. O ma fɔ fɔ wɔdiiru tɪm o maŋɪ o pa o karabiə bam, sɪ ba ja vu ba pa nɔɔna bam.

17 Nɔɔna bam maama ma di ba su ba daari. Ba na di ba daari kɔlɔ tɪn, ba ma pɛ cicwæru tɪlɔ na daari tɪn ba su tɪtwarɔ fugə-tɪle.

Pɪyɛɛri tagɪ sɪ Zezi yɪ Krisi wɔm Wɛ na tɔŋi tɪn mɔ

(Matiyu 16:13-21, Marɪki 8:27-31)

18 Dɛ dɪdwi mɔ Zezi dɛɛn wɔra o warɪ Wɛ o yɪranɪ. O karabiə bam dɪ maa wɔ jɛgə kam kɔntɔ nɪ. O ma bwe-ba o wɪ: «Nɔɔna yəni ba tɛ ba wɪ, amɔ yɪ wɔɔ mɔ?»

19 Ba ma lər-o ba wɪ: «Badaara tɛ ba wɪ, nmɔ yɪ Zan wɔlɔ dɛɛn na miisi nɔɔna na wɔnɪ Wɛ ŋwaanɪ tɪn mɔ. Babam dɪ maa tɛ ba wɪ, nmɔ yɪ Wɛ nijɔŋnu Eli mɔ. Badonnə dɪ maa tɛ ba wɪ, nmɔ yɪ faŋa faŋa Wɛ nijɔŋnə bam dɪdɔa mɔ n joori n bi n yagɪ tɔɔnɪ.»

20 O laan ma bwe-ba o wɪ: «Kɔ nan na yɪ abam, á bɔŋi sɪ amɔ yɪ wɔɔ mɔ?»

Pɪyɛɛri ma lər-o o wɪ: «Nmɔ yɪ Krisi wɔm Wɛ na tɔŋi tɪn mɔ.»

21 Zezi laan ma tiini o kaanɪ-ba, sɪ ba yɪ ta wɔŋɔ kɔntɔ ba brɪ nɔɔn-nɔɔnɔ.

22 O daa ma ta o wɪ: «Kɔ fɪn mɔ sɪ amɔ Nabiin-bu wɔm na yaara zanzan. Zwifə nakwa bam dɪ ba kaanɪm yigə tiinə bam dɪ ba cullu karanyɪna tiinə bam mɔ wó culi amɔ. Baá gɔ-nɪ, yɪ a laan wó joori a bi da yatɔ dɛ nɪ.»

Dí na maŋi sɪ dí tɔgɪ Zezi te tɪn

(Matiyu 16:24-28, Marɪki 6:34—9:1)

23 Zezi laan ma ta dɪ nɔɔna bam maama o wɪ: «Nɔɔnɔ wɔlɔ maama na lagɪ sɪ o taa tɔgɪ amɔ kwaga tɪn, kɔntɔ tu maŋi sɪ o vɪn o tɪtɪ wɔbɔŋa,

si o se yaara de maama, ni wɔɔɔ na zɔɔɔ dagara o maa ve o tɔɔɔ jɔɔɔ te tɔɔ, si o laan taa tɔɔɔ-nɔ.

²⁴ Wɔɔɔ maama nan na lagɔ si o yɔɔ o ɔɔɔ tɔɔ, kɔɔɔ tu wɔ ga-ka mɔ. Ku daari, wɔɔɔ maama na se si o ga o ɔɔɔ amɔ ɔɔɔ tɔɔ, kɔɔɔ tu wɔ na ɔɔɔ Wɛ tee nɔ.

²⁵ Nɔɔɔ nan na ne lɔɔɔ baɔa wɔɔɔ tɔɔ maama, yɔ o laan na ge ɔɔɔ Wɛ tee nɔ, ku jɔɔ beɛ nyɔɔɔ mɔ ku pa-o?

²⁶ Wɔɔɔ maama na kwarɔ cavɔra amɔ ɔɔɔ dɔ a taanɔ dɔm ɔɔɔ tɔɔ, cavɔra wɔ ta jɔɔ amɔ Nabiin-bu wɔm kɔɔɔ tu ɔɔɔ, maɔa kam a na wɔ jooɔ a ba lɔɔɔ baɔa dɔ paari-zulɔ, nɔ a Ko Wɛ dɔ DI malesɔ sɔm na jɔɔ paari-zulɔ te tɔɔ.

²⁷ A lagɔ a ta cɔga mɔ dɔ abam si, nɔɔna balɔ zɔm na wɔ yo seeni tɔɔ badaara bɔ tɔ, yɔ baá na nɔ Wɛ paari dɔm tu nɔɔna titari nɔ.»

Zezi yibiyɔ na lɔni te tɔn

(Matiyu 17:1-8, Mariki 9:2-8)

²⁸ Zezi na tagɔ kɔɔɔ tɔɔ, ku maɔɔ dɔ da nana na ke tɔɔ, o laan ma ja Pɔyɛɛɔ dɔ Zan dɔ Zakɔ o vu o di piu yuu si o warɔ Wɛ.

²⁹ Maɔa kam o na wɔra o warɔ Wɛ tɔɔ, o yibiyɔ ma lɔni. O gwaarɔ tɔm dɔ maa pɔɔɔ pari pari, yɔ tɔ nyɔna.

³⁰⁻³¹ Nɔɔna bale ma da ba nuɔɔ ba yigɔ nɔ, ba na tiini ba jɔɔ Wɛ paari-zulɔ pooni lanyɔranɔ. Bantɔ yɔ Moyisi dɔ Eli mɔ. Ba ma zɔɔ ba ɔɔɔ dɔ Zezi. Ba maa wɔra ba te o na wɔ vu o tɔ Zeruzalem nɔ, si o ma ti kɔɔ o na tu si o tɔɔ tɔɔ.

³² Pɔyɛɛɔ dɔ o donnɔ bam ma ce dɔ dɔɔɔ. Ba laan na dɔ ba zanɔ tɔɔ, mɔ ba ne Zezi na jɔɔ Wɛ

paari-zulə pooni ku gaalı te. Ba ma daari ba na nɔɔna bale bam na zıgı o tee nı.

³³ Maña kam nɔɔna bale bam na lagı ba viiri tın, Pıyɛɛrı ma ta dı Zezi o wı: «Dı Yuutu, dı na wɔ yo seeni tın, ku tiini ku lana ku pa dıbam. Nan pa dı pu vwə yatɔ yo seeni, sı nmɔ dı Moyisi dı Eli taa zɔvri da.» O dɛɛn garı o ɛɔɔnı mɔ, sı o yəri kulɔ o na jıgı o tɛ tın.

³⁴ O na wɔra o ɛɔɔnı kuntu tın mɔ kunkwəənu tu tı ba tı kwəli-ba. Tı na kwəli-ba tın, fɔvni ma ja Zezi karabiə bam lanyıranı.

³⁵ Ba ma ni kwərə na ɛɔɔnı kunkwəənu tım wɔnı ka wı: «Wɔntɔ mɔ yı amɔ Bu wɔm a na kuri tın. Á nan taá cəgi o taanı lanyıranı.»

³⁶ Kwərə kam na ɛɔɔnı ka ti tın, ba ma daa wɔ nɛ nɔɔn-nɔɔnɔ ba wəli Zezi nı.

Da yam kuntu ni nı ba ma cım, yı ba wɔ tagı kulɔ ba na nɛ tın ba brı nɔɔn-nɔɔnɔ.

*Zezi na zəli cicirə bu wɔdoŋ yıra nı te tın
(Matiyu 17:14-21, Marıkı 9:14-29)*

³⁷ Tıga na pɔvri tın, Zezi ma tu piu kum yuu nı dı o karabiə bam. Nɔn-kɔgɔ zanzan ma jeer-o.

³⁸ Nɔɔnɔ wɔdoŋ maa tɔgı o wɔ kɔgɔ kum wɔnı. O ma ta dı kwərə-dıa o wı: «Karanyına, popo, ba n nii a bu baña nı. Mɔ amɔ bu dıdɔa, yı cicirə laan jıg-o.

³⁹ Maña kam cicirə kam na yəni ka zaŋ-o tın, o da o kaası mɔ, yı o yıra saı pɔgı pɔgı, yı lile-puŋə tɔgı o ni ka nuŋə. Ka ma tiini ka jaar-o maña maama, yı ka na yəni ka zaŋ-o, ka ba nuŋı o yıra nı mwalı mwalı.

⁴⁰ Kuntɔ ɲwaanɩ mu a loori nmɔ karabiə bam si ba zeli-ka o yira ni, yi ba wɔ wanɩ.»

⁴¹ Zezi ma leri o wɩ: «Abam zɩm nɔɔna bam brɩ á ba jigi wɔ-dɩɖa dɩ amɔ, yi á ba ki lanyiranɩ. Amɔ wɔ daanɩ abam titari ni a ki wɔ-zuru dɩ abam si kɔ taa ve maɲa kɔɔ?» O laan ma ta dɩ nɔɔnɔ wɔm o wɩ: «Ja n bu wɔm n ba.»

⁴² Bu wɔm na maa ve o te kuntɔ tɩn, cicirə kam daa ta ma dul-o ka dɩ tɩga ni, yi ka paɩ o yira saɩ pɔgi pɔgi. Zezi ma bagɩ cicirə kam o pa ka yag-o. O ma pa bu wɔm na yazurə. O laan ma joori o ki-o o ko wɔm jɩɲa ni.

⁴³ Nɔɔna bam maama ma na Wɛ dam dɩm na gaali te, yi kɔ sɔ-ba zanzan.

*Zezi daa na ɲɔɔni o tɔvni taani te tɩn
(Matiyu 17:22-23, Mariki 9:30-32)*

Nɔɔna maama dɛɛn yi yəəu dɩ kulɔ maama Zezi na ki tɩn. O laan ma ta dɩ o karabiə bam o wɩ:

⁴⁴ «Cəgi-na taani dɩɔ a na lagɩ a ta dɩ abam tɩn, si á jɔɲi-dɩ lanyiranɩ. Baá ja amɔ Nabiin-bu wɔm ba ki nɔɔna jɩɲa ni.»

⁴⁵ Ba ma wɔ ni o taani dɩm kuri. Dɩ kuri dɩm səgi mu dɩ ba, yi ba wɔ wanɩ ba jɔɲi-dɩ. Ba ma kwarɩ si ba bwe-o ba nii.

*Wɔɔ mu yi nɔn-kamunu Wɛ tee ni?
(Matiyu 18:1-5, Mariki 9:33-40)*

⁴⁶ Kantɔgɔ dɛɛn ma ba Zezi karabiə bam wɔ. Ba dɛɛn lagɩ si ba lwarɩ, bantɔ wɔnɩ wɔɔ mu wɔ ta yi nɔn-kamunu o dwe ba maama.

⁴⁷ Zezi ma lwarɩ ba na jigi kulɔ ba wɔbɔɲa ni tɩn. O ma ja bu balanɲa o pa o zigi o tee ni.

48 O laan ma ta di ba o wi: «Wɔɔɔ maama na niɔɔ bu wɔɔɔɔ donɔ amɔ yiri nɔɔɔɔɔ tɔn, kɔɔɔɔ tu niɔɔ amɔ mɔ. Wɔɔɔ maama nan na niɔɔ amɔ tɔn, kɔɔ yɔ o niɔɔ Baɔɔa-Wɔɔ diɔɔ na tɔɔɔɔ-nɔ tɔn di mɔ. Wɔɔɔ nan na yɔ baɔɔɔ abam maama wɔɔɔ tɔn mɔ yɔ kɔɔn-kamunu cɔɔga cɔɔga.»

49 Zan ma ta o wi: «Dɔɔ Yuutu, dɔɔ ya nɔɔ nɔɔɔɔ na zɔɔli ciciri nɔɔɔna yɔɔra nɔ di nɔmɔ yɔɔri. O nan na daɔ diɔɔɔam kɔɔgɔ kɔm wɔ nɔɔɔɔ tɔn, dɔɔ ma kwaanɔ sɔ dɔɔ cɔ-o, sɔ o daa yɔ taa kɔ kɔɔɔɔ.»

50 Zezi ma lɔɔri o wi: «Á ya wɔɔ maɔɔ sɔ á cɔ-o. Wɔɔɔ maama na ba culi abam tɔn yɔ abam nɔɔɔɔ mɔ.»

Samari tɔɔ kɔɔdonɔ nɔɔɔna wɔɔ sɔ sɔ ba jeeri Zezi

51 Maɔɔa kam dɔɔɔn ma ba ka tɔɔɔ sɔ Wɔɔ kwe Zezi DI ja di DI sɔɔɔɔ. Zezi ma li buɔɔa sɔ o yɔɔɔri o kwe cwɔɔɔɔ o vu Zeruzalem.

52 O ma tɔɔɔri nɔɔɔna sɔ ba da o yigɔ ba vu. Ba ma vu ba yɔ Samari tiinɔ tɔɔ kɔɔdonɔ, sɔ ba ti wɔɔɔnu maama yigɔ sɔ o laan ba.

53 Tɔɔ kɔm nɔɔɔna bam ma wɔɔ sɔ sɔ ba jeer-o, ba na lɔɔɔri di o maa ve Zeruzalem tɔn nɔɔɔɔɔ.

54 O karabiɔ bam bale Zakɔ di Zan na ni kɔɔɔ tɔn, ba ma ta ba wi: «Dɔɔ Yuutu, n lagɔ sɔ dɔɔ pa mini nunɔ wɔɔyuu nɔ di ba di cɔɔɔ-ba na?»

55 Zezi ma pipiri o nii-ba, yɔ o bagɔ-ba [o wi: «Abam yɔɔri joro kɔɔɔ na jɔɔɔ abam tɔn.

56 Amɔ Nabiin-bu wɔm wɔ tu sɔ a cɔɔɔ nɔɔɔna nɔɔɔa, a tu sɔ a vɔɔ-ba lɔɔɔɔm wɔɔɔ mɔ.»] Ba daa ma yɔɔɔri tɔɔ kɔɔdonɔ ba vu.

Balv na lagi si ba togi Zezi tin na manɔ si ba ki te tin

(Matiyu 8:19-22)

⁵⁷ De didwi ba na wɔ cwɛŋə ni ba maa kɛ tin, nɔɔnɔ wɔdon ma ta di Zezi o wi: «Nmɔ na lagi n vu je silɔ maama tin, aá da a vu.»

⁵⁸ Zezi ma lɛr-o o wi: «Kɔ na yi yirɛ, bantɔ jigi bɔɔna ba tigi da. Zunɛ di jigi pwɛru ba tigi da. Kɔ daari amɔ Nabiin-bu wɔm ba jigi jɛgɛ si a pɛni da a sin.»

⁵⁹ Zezi daa ma ta di nɔɔnɔ wɔdon o wi: «Zanɔ n ta n togi-ni.» Nɔɔnɔ wɔm ma ta o wi: «A Yuutu, yagi si a vu a ki a ko luɛ, si a laan ba a togi nmɔ.»

⁶⁰ Zezi ma lɛri o wi: «Nan yagi, si balv na ba jigi ŋwɔa Wɛ tee ni tin taa ki ba lwi, si nmɔ daari n vu n toɔli Wɛ kwɛrɛ kam n brɔ DI na lagi DI di paari tite nɔɔna titari ni tin.»

⁶¹ Nɔɔnɔ wɔdon di ma ta did-o o wi: «A Yuutu, aá ba a taa togi nmɔ. Nan pa-ni cwɛŋə si a vu a banɔ a sɔŋɔ tiinɛ, si a laan joori a ba.»

⁶² Zezi ma ta did-o o wi: «Nɔɔnɔ wɔlɔ na jigi naan-vɔrɔ o maa vara yi o pipiri o nii o kwaga ni tin, kɔ brɔ si kɔntɔ tu wɔbɔŋa pɔɔri bile mɔ. Nɔɔnɔ wɔntɔ don bá wani Wɛ paari dɔm titɔŋa o tɔŋɔ.»

10

Zezi na tɔŋi o karabiɔ fusirpe (70) te tin

¹ Kɔntɔ kwaga ni dí Yuutu Zezi daa ta ma li nɔɔna fusirpe (70), si o tɔŋi-ba bale bale, si ba da yigɛ ba vu mɛ maama o na lagi o vu tin.

² O na lagɪ o tɔŋɪ-ba kɔntɔ tɪn, mɔ o tagɪ dɪ ba o wɪ: «Kɔ nyɪ dɪ faa na kɪ lanyɪranɪ, yɪ tintɔŋna finftɪn yɪranɪ mɔ wɔra sɪ ba kɪ-kɔ te tɪn. Nan loori-na faa kɔm tu, sɪ o tɔŋɪ nɔɔna zanzan, sɪ ba vu ba kɪ o faa kɔm ba pa-o.»

³ O ma daari o wɪ: «Ve-na! A na tɔŋɪ abam je sɪm kɔntɔ nɪ tɪn, abam nyɪ dɪ pɛlbiə na maa ve sɪ ba gwaanɪ nywɛnkuri wɔnɪ te tɪn mɔ.

⁴ A na maa ve, yɪ kwe-na sɛbiə gan-lɔgɔdɪ, nan yɪ kwe-na tampɔgɔ, naa á taá jɪgɪ natra á wɛli da. Yɪ zɪgɪ-na cwɛŋɔ nɪ á daanɪ nɔɔn-nɔɔnɔ pwɛgɛ.

⁵ A nan na yɪ sɔŋɔ kɔlɔ maama á na lagɪ á zɔ tɪn, sɪ á ta dɪ sɔŋɔ kɔm tiinɔ nɪ: <Wɛ wɔ pa abam yazurɔ.>

⁶ Nɔɔnɔ na wɔra yɪ o soe wɔ-zuru, á yazurɔ yam wɔ ta wɔra dɪd-o. Wɔ-zuru-nyɪm nan na tɔrɔ, á yazurɔ yam wɔ joori ya ba á titɪ te mɔ.

⁷ Taá zɔɔrɪ-na sɔŋɔ kɔm kɔntɔ wɔnɪ. Wɔdiu kɔlɔ maama ba na kɪ ba pa abam tɪn, sɪ á taá dɪ kɔntɔ. Tɪntɔŋnɔ maŋɪ sɪ o taa jɔŋɪ o ŋwɪrɔ mɔ. Á yɪ zaŋɪ á tɔlɪ sam dɪdonnɔ. Á taá zɔɔrɪ dáanɪ, sɪ kɔ taa ve maŋa kalɔ á na wɔ ba á viiri tɪn.

⁸ A na zɔ tɪɔ kɔlɔ maama, yɪ ba na jeeri abam lanyɪranɪ, sɪ á taá dɪ wɔdiu kɔlɔ maama ba na kɪ ba pa abam tɪn,

⁹ sɪ á pa yawɪna na yazurɔ, á daari á ta dɪ ba nɪ: <Maŋa twe sɪ Baŋa-Wɛ dɪ paari á titari nɪ.>

¹⁰ Kɔ daari, á na zɔ tɪɔ kɔlɔ maama yɪ ba na wɔ sɛ sɪ ba jeeri abam, sɪ á nunɪ tɪɔ kɔm cwe wɔnɪ á ta dɪ ba nɪ:

¹¹ <Abam tɪɔ kɔm fogo na taagɪ dɪbam nɛ sɪm tɪn, nii-na dɪ pɪsɪ-kɔ dɪ joori dɪ yagɪ da, sɪ kɔ brɪ

nɪ abam wɔ kɪ lanyɪranɪ. Nan taá ye-na sɪ maŋa twe sɪ Baŋa-We di paaru nɔɔna tɪtari nɪ.»

¹² A nan lagi a ta abam sɪ, We sariya de dɪm na yiə, Sodɔm tiinə bá tiini ba na lærv nɪ tɪv kɔntɔ tiinə na wó na lærv te tɪn.

¹³ Abam Korazin tiinə, á wó na lærv! Kɔ wəli dɪ abam Betisayida tiinə dɪ wó na lærv! Bɛŋwaanɪ, wo-kɪnkagɪla yalɔ maama a na kɪ abam tee nɪ tɪn, yadonnə ya na kɪ Tiiri dɪ Sidɔn tiinə tee nɪ, bantɔ ya wó kɪ lɪla ba læni ba wɔrv ba yagɪ kəm-balwaarɔ, yɪ ba ya wó zɔ gwar-zɪnzwara ba lo puru ba yuu nɪ, sɪ kɔ brɪ nɪ ba wɔrv tiini tɪ cɔgɪ zanzan.

¹⁴ We sariya de dɪm na yiə, Tiiri dɪ Sidɔn tiinə bá tiini ba na lærv nɪ abam na wó na lærv te tɪn.

¹⁵ Abam Kapernawum tiinə, á ga buŋɪ nɪ We lagi Dɪ zəŋɪ abam weyuu nɪ mɔ na? Aye. Abam nan lagi á tɔ tɪga nɪ mɔ á tu á kwaarɪ curu.»

¹⁶ Zezi daa ma ta dɪ o karabiə bam o wɪ: «Wɔlv maama na jonɪ abam taanɪ tɪn, kɔntɔ tu jonɪ amɔ taanɪ mɔ. Wɔlv maama nan na wɔ jonɪ abam taanɪ tɪn, kɔ tu wɔ jonɪ amɔ taanɪ mɔ. Wɔlv maama na wɔ jonɪ amɔ taanɪ tɪn wɔ jonɪ Baŋa-We dɪlv na tɔŋɪ-nɪ tɪn taanɪ mɔ.»

(Zezi na tagɪ kɔntɔ tɪn, o laan ma tɔŋɪ-ba yɪ ba vu.)

¹⁷ Kɔ na kɪ fɪn tɪn nɔɔna fusɪrpe bam ma joori ba ba Zezi te dɪ wɔpɔlo. Ba ma ta dɪd-o ba wɪ: «Dí Yuutu, ciciri tɪtɪ dɪ de nmɔ yɪrɪ kɔrɔ ŋwaanɪ sɪ sɛ dɪbam ni.»

18 O ma læri-ba o wɪ: «A nɛ sʊtaani na zɪgɪ weyuu nɪ dɪ tʊ tɪga nɪ, nɪ dʊa na pɪpɪla ka baga ka tʊ ka kwaari tɪga te tɪn.

19 Nii-na, a pɛ abam dam sɪ á nɔ bɪsankwɪ dɪ nwaanu baɲa nɪ, sɪ á wantɪ sʊtaani dɪ dɪ dam maama, yɪ tɪ tɪlɪtɪlɪ bá wantɪ abam woŋo tɪ kɪ.

20 Á nan yɪ kɪ wɔpɔlo dɪ ciciri na sɛ abam ni tɪn ŋwaani. Nan za á kɪ-na wɔpɔlo dɪ á yɪra na pɔpɔni Wɛ-sɔŋo ŋwɪa tɔnɔ kʊm wɔni tɪn ŋwaani.»

*Zezi na kɪ wɔpɔlo te tɪn
(Matiyu 11:25-27, 13:16-17)*

21 Maɲa kam kuntu nɪ, Wɛ Joro kʊm dɛɛn pɛ Zezi na wɔpɔlo lanyirani. O laan ma kɪ o Ko Baɲa-Wɛ le o wɪ: «A Ko, nmʊ yɪ wʊlʊ na te weyuu dɪ tɪga baɲa maama tɪn. Nmʊ nan mʊ pɛ n cɪga kam sɛgɪ swan tiinɔ dɪ yiyiu tiinɔ tee nɪ, yɪ n daari n pa balʊ na nyɪ dɪ bu-balɛ te tɪn lwarɪ ka kuri. A Ko, a kɪ nmʊ le. Nmʊ na kɪ kuntu tɪn, kʊ yɪ n wʊbɔɲa na lagɪ kulʊ tɪn ŋwaani mʊ.»

22 «A Ko nan pɛ-nɪ dam wəənu maama baɲa nɪ. Nɔɔn-nɔɔnʊ bá wantɪ o lwarɪ Wɛ Bu wʊm na yɪ wʊlʊ, kʊ na dai o Ko yɪrani. Nɔɔn-nɔɔnʊ dɪ nan bá wantɪ o lwarɪ a Ko Wɛ na yɪ wʊlʊ, kʊ na dai amʊ wʊlʊ na yɪ Dɪ Bu wʊm tɪn yɪrani, kʊ wəli dɪ amʊ na lagɪ sɪ a pa nɔɔnʊ wʊlʊ maama lwarɪ Dɪ na yɪ wʊlʊ tɪn.»

23 O laan ma pipiri o nii o karabiə bam seeni, yɪ o ŋɔɔnɪ dɪ bantʊ ba yɪrani o wɪ: «Á jɪgɪ yu-yoŋo dɪ á yiə na nai wo-kamunnu tɪlʊ tɪn.

24 Lwarɪ-na sɪ, faɲa faɲa Wɛ nijɔŋnɔ zanzan dɪ pwa zanzan dɛɛn jɪgɪ tɪna sɪ ba ya na kulʊ

maama abam na nau lele tin, yi ba wɔ wanti ba na. Ba deen jigi tina si ba ya ni We taani dilɔ abam na ni tin, yi ba wɔ wanti ba ni-di.»

Ʋɔɔ mu yi a don? mumaŋa

²⁵ We cullu karanyina didɔa deen tu Zezi te, si o maŋ-o o nii o swan na yi te tin. O ma zaŋi o bwe-o o wi: «Karanyina, amɔ nan wɔ ki ta mu si a jɔŋi ŋwɔa kalɔ na ba ti tin We tee ni?»

²⁶ Zezi ma ta did-o o wi: «Beɛ mu pɔpɔni We cullu tɔnɔ kɔm wɔni? Beɛ mu n yɛni n karɔmi da?»

²⁷ Nɔɔnɔ wɔm ma lɛri o wi: «Kɔ pɔpɔni kɔ wi, ta n soe n Yuutu Baŋa-We di n bicari maama, di n wɔ maama, di n dam maama, di n wɔbɔŋa maama, si n kwɛri n ta n soe n don ni n titi te.»

²⁸ Zezi ma lɛri o wi: «N tagi cɔga. Nan ta n ki kɔntɔ, si nɛ na ŋwɔa We tee ni.»

²⁹ Nɔɔnɔ wɔm ma lagɔ si o pa o titi bɔra. O ma daa bwe Zezi o wi: «Amɔ don mu wɔɔ?»

³⁰ Zezi deen ma maŋi mumaŋa o ma lɛr-o o wi: «Nɔɔnɔ wɔdon mu zigi Zeruzalem ni o nunji o maa ve tiv kɔdon, kɔ yiri mu Zeriko. O ma vu o maŋi di nɔn-virna. Nɔn-virna bam ma zi-o ba vri o gwaaru di o wɛnu maama. Ba ma mag-o ba bɛri, yi ba daari ba duri ba viiri.

³¹ O na tigi da kɔntɔ tin, We kaanɔm tu didɔa di ya wɔ cwɛŋɔ kam kɔntɔ ni o maa ve. O na maa ve tin, o ma na nɔɔnɔ wɔm na tigi o yigɔ ni. O ma ywɛri o tɔgi daa o ke.

³² We-digɔ tuntɔŋnɔ wɔlɔ na yi Leviti tu tin di maa tɔgi da o maa kea. O na yi jɛgɔ kam tin, o

ma na nɔɔnɔ wɔm na tigə. O dɪ daa ma ywəri o toɔɔ daa o kɛ.

³³ Samari tu wɔdonɔ dɪ dɛɛn maa wɔ bərə nɪ. O ma vu o yi nɔɔnɔ wɔm na tigi mɛ tɪn. O na nɛ-o tɪn, o ŋwanja ma zɔ-o.

³⁴ O ma vu o te. O ma kwe nugə dɪ sana o ma zarɪ o fufwələ yam, yɪ o daari o vɔ-ya. O laan ma kwe-o o danɪ o tɪtɪ bɪnaga banja nɪ o ja vu nɔɔnɔ wɔdonɔ vərə-digə. Ba na yi da tɪn, o maa jig-o o nii lanyɪranɪ.

³⁵ Tɪga na pɔɔri tɪn, Samari tu wɔm ma zarɪ sɪ o kɛ. O ma li səbu-dala yale o pa wɔlɔ na te vərə-digə kam tɪn. O ma ta did-o o wɪ: <Ta n nii nɔɔnɔ wɔm banja nɪ n pa-nɪ. Səbu kum na wɔ yi, maɲa kalɔ a na wú joori a ba tɪn, aá ŋwɪ kulɔ maama n na wú kɪ n wəli da tɪn.> »

³⁶ Zezi laan ma bwe-o o wɪ: «Kɔntɔ tɪn, bantɔ batɔ wɔnɪ, wɔɔ mɔ yɪ nɔɔnɔ wɔlɔ nɔn-vɪrna bam na vri tɪn donɔ cɪga cɪga?»

³⁷ Karanyɪna kam ma ləri o wɪ: «Wɔlɔ wɔm na jaanɪ o ŋwanja tɪn.»

Zezi laan ma ta did-o o wɪ: «Nan ve sɪ n dɪ ta n kɪ kɔntɔ.»

Zezi wɔ Marɪtɪ dɪ Mari-ba sɔŋɔ nɪ

³⁸ Zezi dɪ o karabiə bam daa maa wɔ cwəŋə nɪ ba veə. O ma vu o yi tɪv kɔdonɔ. Kaanɪ wɔdonɔ maa wɔra, o yɪrɪ mɔ Marɪtɪ. O ma jeeri Zezi lanyɪranɪ ba sɔŋɔ nɪ.

³⁹ Marɪtɪ nyaanɪ dɪ maa wɔra, o yɪrɪ mɔ Mari. O ma jəni tɪga nɪ Zezi tee nɪ, yɪ o cəgi o taanɪ dɪm maama.

⁴⁰ Mari na je kɔntɔ tɪn, Marɪtɪ ma tiini o cɛ tɪtɔŋa nɪ yɪ o liə. O ma vu Zezi te o wɪ: «A Yuutu,

nii amv na zıgı a tıŋa a yıranı, yı a nyaanı wım cım. Nmı yigə tərə na? Ta dıd-o sı o zanı o wəli-nı.»

⁴¹ Dı Yuutu Zezi ma lər-o o wı: «Marıtı, Marıtı, nmı na li zanzan tın mı jıgı-m kú yaara.

⁴² Woŋo kudoŋ yıranı mı daarı. Mari mı lı kulı na lana tın sı o kı, yı nɔɔn-nɔɔnı bá wanı o cı-kı.»

11

*Zezi na brı o karabiə Wε-loro te tın
(Matıyu 6:9-13, 7:7-11)*

¹ Dε dıdwı mı Zezi dεen ve jəgə kadoŋ sı o warı Wε. O na warı Wε o ti tın, o karabiə bam dıdva ma ta dıd-o o wı: «Dı Yuutu, brı dıbam dı na wó ta warı Wε te tın, nı Zan dı na brı o karabiə bam sı ba taa warı Wε te tın.»

² Zezi ma ta dı ba o wı: «Abam na lagı á warı Wε, sı á taá warı tıntı doŋ:

<Dıbam Ko,
sı nmı yıri na tiə dı zulə,
sı n paarı ba.

³ Ta n pa dıbam wɔdiu dε maama sı kú maŋı dıbam.

⁴ Yagı dı lwarım n ma n cε dıbam,
nı dıbam dı na yagı dı cε balı na kı dıbam lwarım tın.

Yı pa dı na maŋım dıb na wó pa dı tı tın.> »

⁵ Zezi daa ma ta dı o karabiə bam o wı: «Wε-loro nyı dı nmı na jıgı n ciloŋ yı n zanı n vu o te tıtu kuru nı n ta dıd-o n wı: <A ciloŋ, popo a loori-m sı n pa-nı dıpwa yatı,

⁶ sı vėru mı nuŋı yigə yigə o ba a te, yı a ba jıgı kulıkulı sı a pa-o sı o dı.>

⁷ Nmυ cilonη wυm maa zιgι digə kam wυnti o ta dι nmυ o wι: <Yι ta n jιgι-nι n yaara, sι mancoηo pι yι amυ dι a biə maama nan tigi dι də mυ. A bá wanti a zaηi a wəli-m.>

⁸ N cilonη wυm wú wanti o ta kuntu donη na? A nan lagι a ta abam sι, o ya zi wυ zaηi o pa nmυ wυdiu kυm á cilonηo kυm ηwaanι dι, nmυ na zιgι da taan n loor-o dι baari tιn, o laan wú sε o zaηi o pa-m kulυ maama n na lagι tιn.

⁹ A nan lagι a ta abam sι á loori-na Wε, sι Dι wú pa abam kulυ á na lagι tιn. Beeri-na kulυ á na lagι tιn, sι á wú na. Magι-na boro, sι baá pυri ba pa abam.

¹⁰ Bεηwaanι wυlυ maama na loori Wε sι Dι pa-o woηo tιn wú jonji. Wυlυ maama na beeri woηo Wε tee nι tιn wú na-kυ. Baá pυri ba pa wυlυ maama na magι boro tιn.

¹¹ Abam wυlυ na jιgι bu yι o na loori-m kaləηə, nmυ wú sε n pa-o bιsankwιa na?

¹² O na loori cιcari, nń sε n kwe ncoηo n pa-o na?

¹³ Aye. Abam wυrv na ba lana yι á ta ye sι á pa á biə wo-laarυ tιlυ ba na lagι tιn, dι Ko Wε dιlυ na wυ weyuu nι yι Dι lana Dι dwe abam tιn bá pa ncoηa balυ na loori-Dι Dι Joro kυm tιn na?»

*Woo dam mu Zezi mai o zəli svtaana?
(Matiyu 12:22-30, Mariki 3:22-27)*

¹⁴ Dε dɪdva mu Zezi deen zəli cicirə ncoηυ wυdonη yιra nι. Cicirə kam ya pε ncoηυ wυm jι mɪmaa mυ. Ka na yagι o yιra tιn, o laan maa ηcoηa. Kυ ma sυ ncoη-kəgo kυm lanyιranι.

15 Nɔɔna badaara na ne tɪn ba maa wɪ: «O na wai o zɛli sɪtaana tɪn, kɔ yi sɪtaana-pe Belizebuli dam ɲwaanɪ mɔ.»

16 Ba badaara maa kwaanɪ sɪ ba manɪ o dam dɪm ba nii, yi ba wɪ, o manɪ sɪ o kɪ wo-kɪnkagɪ dɪlɔ na wɔ bri-ba nɪ o dam dɪm sɪnɪ dɪ nunɪ Wɛ te tɪn mɔ.

17 Zezi ma lwarɪ ba wɔbɔɲa na yi te tɪn. O ma ta dɪ ba o wɪ: «Tɪw kɔlɔ paari na pɔɔri kuni bile yi ba jɪgɪ daanɪ tɪn, kɔ b́a daanɪ kɔ cɔgɪ. Kampwara na zɔ sɔɲɔ kɔlɔ wɔ tɪn, kɔv tɔ mɔ.

18 Sɪtaana-pe dam dɪm na sɪnɪ dɪ pɔɔri bile, dɪ paari dɪm b́a daanɪ dɪ cɔgɪ. Abam na tɛ á wɪ, kɔ yi Belizebuli dam ɲwaanɪ mɔ a wai a zɛli sɪtaana tɪn, mɔ pe a ta kɔntɔ donɲ.

19 Kɔ na sɪnɪ kɔ yi amɔ jɪgɪ Belizebuli dam mɔ a maa zɛli sɪtaana, abam nɔɔna bam dɪ nan mai dam dɪm kɔntɔ mɔ ba maa zɛli-ya na? Abam titɪ nɔɔna bam na kɪ te tɪn mɔ bri sɪ cɪga tɛri á tee nɪ.

20 Kɔ nan yi Wɛ titɪ dam mɔ a mai a zɛli sɪtaana. Kɔ maa bri nɪ Wɛ manɪ Dɪ ba abam te Dɪ dɪ paari nɔɔna titari nɪ.

21 Sɪtaana-pe nan nyɪ dɪ nɔn-dɪdɛɛrɔ na jɪgɪ taɲa dɪ cɪna o maa yɪri o sɔɲɔ te tɪn. O na yɪri-kɔ tɪn, o jɪjɪgɪrɔ tɪm b́a je.

22 Nɔɔnɔ wɔdonɲ nan na tuə, yi o dam na dwe nɔn-dɪdɛɛrɔ wɔm, kɔntɔ tu wɔ wanɪ nɔn-dɪdɛɛrɔ wɔm. O laan wɔ vrɪ o taɲa dɪ o cɪna yalɔ o na tɪgɪ tɪn maama. O daari o kwalɪmɪ o jɪjɪgɪrɔ tɪm maama o manɪ o pa nɔɔna.

23 Nɔɔnɔ wɔlɔ maama nan na dai a nɔɔnɔ tɪn yi a dɪm mɔ. Nɔɔnɔ wɔlɔ maama nan na ba tɔgɪ

o lai a noona o ki jəgə didba tɪn, o jagi-ba mu.»

Zezi na ηooni o bri cicirə na joori ka ba noonu tee ni te tɪn

(Matiyu 12:43-45)

²⁴ «Cicirə na nuɲi noonu yira ni, ka laan wó vu ka beeri kapwərə yigə mu, si ka lagi je ka sin da. Ka nan na beeri ka ga, ka laan wó ta ka wi: <Aá joori a vu a na nuɲi me tɪn mu, a taa wɔra.>

²⁵ Ka na joori ka vu noonu wɔm te yi ka na si jəgə kam fɔgi ka kwe lanyiranɪ,

²⁶ ka laan wó joori ka vu ka lagi ciciri sirpe silɔ na tiini si yi balwaarɔ si dwe ka titi tɪn. Si ma togi daani si vu si zɔɔri da. Kuntu, noonu wɔm laan wó tiini o na cam ku dwəni faɲa.»

Balu na se We taani tɪn mu jigɪ yu-yoŋo

²⁷ Zezi na zigɪ o ηooni kuntu tɪn, kaani wɔdon togi o wɔ kɔgɔ kum wɔni, o ma ta di kwər-dia o wi: «Kaani wɔlɔ na luɲi-m yi n ηoŋi o yɪli tɪn mu yi yu-yoŋo tu.»

²⁸ Zezi ma ləri o wi: «Balu na ni We kwərə yi ba se tɪn mu jigɪ yu-yoŋo ba dwe didɪ.»

Balu na vin We ciga kam tɪn wó na bɔra na?

(Matiyu 12:38-42)

²⁹ Non-kɔgɔ kum ma tiini ku piɪni daani. Zezi daa ma ta o wi: «Zim noona yi non-balwaarɔ mu. Ba lagi si a ki wo-kɪnkagɪli mu a bri-ba, si ku taa yi maana ku pa-ba. Ba nan bá na, ku na dai wo-kɪnkagɪli dilɔ na maɲɪ di ki We nijonnu Zonasɪ tee ni faɲa faɲa tɪn.

³⁰ Wuntu dɛɛn bri We dam Niniivi tiinə tee ni, si ku taa yi maana ku pa-ba. Amɔ Nabiin-bu

wóm dɪ wó jí maana zúm nɔ́ona bam ɲwaanɪ, nɪ kú dɛɛn na kɪ Zonasɪ te tɪn.

³¹ Wɛ sariya dɛ dɪm na yiə, pa-kana kalɔ dɛɛn na te Saba tɪv faɲa faɲa tɪn wó zaɲɪ o di zúm nɔ́ona bantɔ sariya, yɪ o vɪ-ba bura. Wɔntɔ dɛɛn zaɲɪ o tɪtɪ tɪv kɔlɔ na tiini kú yɪ yigə yigə nɪ tɪn o ba Pɛ Salómɔn te, sɪ o cəgi o swan taanɪ dɪm. Wɔlɔ nan na dwe Salómɔn tɪn wɔ abam tee nɪ, yɪ á ba lagɪ sɪ á cəg-o.

³² Niniivi tiinə dɪ wó zaɲɪ dɛ dɪm kɔntɔ nɪ ba di zúm nɔ́ona bantɔ sariya, bɛɲwaanɪ Zonasɪ na ve ba te o tɔɔlɪ-ba Wɛ kwərə kam tɪn, ba ləni ba wɔrɔ ba yagɪ kəm-balwaarɔ. Wɔlɔ na dwe Zonasɪ tɪn nan wɔ abam tee nɪ, yɪ á wɔ sɛ-o.»

*Wɛ cɪga kam na paɪ dɪbam pooni te tɪn
(Matiyu 5:15, 6:22-23)*

³³ «Nɔ́onɔ na jɪgɪ kanɪa, o bá sɛ o tarɪgɪ-ka o zɪgɪ gugoro nɪ, naa o pu-ka tɪtɔgɔ kuri nɪ. O nan wó kwe-ka o palɪ wɛɛnɪ mɔ, sɪ balɔ na zɔ digə kam wɔ tɪn taa naɪ pooni dɪm.

³⁴ Nmɔ yiə mɔ nyɪ nɪnɛɛnɪ kanɪa kalɔ na paɪ n yɪra jɪgɪ pooni te tɪn. Kɔntɔ tɪn, n yiə na lana, kú paɪ n yɪra maama wɔ pooni wɔnɪ mɔ. N yiə nan na ba lana, kú paɪ n yɪra maama wɔ lim wɔnɪ mɔ.

³⁵ Kɔntɔ ɲwaanɪ, ta n yɪrɪ n tɪtɪ sɪ pooni dɪlɔ na wɔ nmɔ wɔnɪ tɪn daa yɪ zaɲɪ dɪ jí lim.

³⁶ Nmɔ yɪra maama na jɪgɪ pooni yɪ lim dɪ finfɪn tərə, kú pa n yɪra maama wɔ pooni wɔnɪ mɔ, nɪnɛɛnɪ kanɪa na paɪ pooni wɔra te tɪn.»

Lɛɛrv na wó ba Farizian tiinə dɪ cullu karanyina tiinə banja ni te tin

(Matiyu 23:1-36, Mariki 12:38-40, Luki 20:45-47)

³⁷ Zezi dɛɛn na ŋɔɔni wəənu tim kɔntɔ o ti tin, Farizian tu didva ma bəŋ-o, si o da o vu o sɔŋɔ o di wɔdiu. O ma vu o zɔ sɔŋɔ kɔm o jəni si o di.

³⁸ Farizian tu wɔm ma na si Zezi wɔ sani o jia si kɔ tɔŋi ba cullu tim cwəŋə. Kɔ ma sɔ-o.

³⁹ Dí Yuutu Zezi ma ta did-o o wɪ; «Ei! Abam Farizian tiinə na lagɪ á di wɔdiu, á yəni á fɔŋi á sɪn á zwɪ dɪ á kabəli kwɛ lanyiranɪ. Kɔ daari abam titɪ nan su dɪ digiru mɔ. Á wɔrv su dɪ ŋwɪni dɪ wo-balwaarɔ kəm.

⁴⁰ Abam yɪ jwəəru mɔ. Wɛ nan mɔ wɔ kɪ wəənu maama wɔrv dɪ tɪ kwɛ na?

⁴¹ Á nan maŋɪ si á kwɛ á na jɪŋi kɔlv tin á pa yinigə tiinə dɪ á wɔrv maama. Á na kɪ kɔntɔ, á kɔlvkɔlv daa bá ta jɪŋi digiru.

⁴² Abam Farizian tiinə-ba, lɛɛrv wɔ á yuu ni. Bɛŋwaanɪ, kɔ na maŋɪ kɔ yɪ dwə dwi maama ba zɪ ba daga dɪ, á yəni á lɪ kɔlv na yɪ Wɛ nyim tin á pa-Dɪ. Kɔ lana. Kɔ daari abam yigə tərə dɪ cɪga tɔŋim dɪ Wɛ sono. Kɔ ya maŋɪ si á taá kɪ tintɔ wəənu tim mɔ, si á yɪ yagɪ Wɛ niə yadaara yam.

⁴³ Abam Farizian tiinə-ba, lɛɛrv wɔ á yuu ni. Bɛŋwaanɪ, á na zɔ á Wɛ-di sɪm, á lagɪ je-kamunnu mɔ si á taá je yigə ni. Á na ve yaga, á lagɪ si nɔɔna maama taa tui ba zuli abam.

⁴⁴ Lɛɛrv wɔ á yuu ni. Bɛŋwaanɪ á nyɪ dɪ yibeelə yalɔ na saari ya daari tɪga yɪ nɔɔna tɔŋi ya banja ba kea yɪ ba yəri ya ni ni tin mɔ.»

45 Wε cullu karanyina dɪdɪba ma ləri Zezi taanu dɪm o wɪ: «Karanyina, nmɔ na jɪgɪ wəənu tɪlɔ n nɔɔnɪ tɪn, n twɪ dɪbam dɪ mɔ.»

46 Zezi ma ləri o wɪ: «Abam balɔ na yɪ Wε cullu karanyina tiinə tɪn, lɛɛrɔ wɔ á dɪ yuu nɪ. Bɛɲwaanɪ abam yəni á yaari nɔɔna dɪ wo-dɛɛrɔ sɪ ba taa tɔga. Kɔ maa nyɪ dɪ á na pa ba zɪɲɪ zɪla yalɔ na dunə ya dwe ba zɪɲɪm tɪn, yɪ abam tɪtɪ ba sɛ sɪ á twəri zɪla yam fɪnfɪɪn dɪ á zəɲɪ.

47 Lɛɛrɔ wɔ á yuu nɪ. Bɛɲwaanɪ abam yəni á fɔgɪ á kɪ faɲa faɲa Wε nijɔɲnə bam yibeelə. Kɔ nan yɪ á kwə-nakwa mɔ gɔ-ba.

48 Á kəm dɪm brɪ nɪ á sɛ kəm-balwaarɔ tɪlɔ á kwə-nakwa bam na kɪ tɪn. Bantɔ dɛɛn gɔ Wε nijɔɲnə bam, yɪ abam tɪtɪ laan fɔgɪ á kwe ba yibeelə yam.

49 Abam na tɔgɪ á kwə kənə kuntɔ tɪn, Wε dɪlɔ na maɲɪ Dɪ ye wəənu maama tɪn tagɪ abam ɲwaanɪ Dɪ wɪ: <Aá tɔɲɪ a nijɔɲnə dɪ a tɪntɔɲna ba tee nɪ. Ba ma wɔ ja ba badaara ba gɔ, yɪ baá yaari badaara.>

50 Kuntɔ ɲwaanɪ Wε wɔ pa á na cam zanzan, nɪ kɔ yɪ abam tɪtɪ mɔ gɔ Wε nijɔɲnə balɔ maama ba na gɔ lɔgɔ pulim nɪ sɪ kɔ ba kɔ yɪ zɪm tɪn,

51 kɔ na puli Abɛɪ nɪ sɪ kɔ ba kɔ kweeli dɪ Zakari wɔlɔ ba na gɔ Wε kaanɪm bimbim dɪm dɪ Dɪ dɪ-laa kɔm tɪtari nɪ tɪn. A lagɪ a ta cɪga mɔ dɪ abam sɪ, kəm-balwaarɔ tɪm kuntɔ maama caa wɔ ta wɔ zɪm nɔɔna bam yuu nɪ.

52 Wε cullu karanyina tiinə-ba, lɛɛrɔ wɔ á yuu nɪ. Bɛɲwaanɪ á yəni á cɪ nɔɔna sɪ ba yɪ lwarɪ Wε cɪga kam. Abam tɪtɪ wɔ sɛ sɪ á jɔɲɪ-ka, yɪ á

daaru á wu pe balu na lagu ba jonji-ka tun cwəŋə sɪ ba jonji.»

⁵³ Zezi laan ma nunji jəgə kam kuntu ni o viiri. We cullu karanyina tiinə bam di Farizian tiinə bam maa ba lagu o taanu di funfun di. Ba ma yaar-o di bwiə zanzan.

⁵⁴ Ba maa lagu sɪ ba pa o ŋɔɔni o tusi, sɪ ba wani ba ja-o.

12

Dí na wó ta jigi dí títí te tɪn
(*Matiyu 10:26-33, 12:32, 10:17-20*)

¹ Manja kam kuntu ni kɔ-fɔɔ zanzan ya lagu daanu Zezi tee ni. Ba deen yi nɔɔna murrɔ murrɔ mu. Ba tiini ba puɪni daanu yi ba nɔni daanu. Zezi ma puli o ta di o karabiə bam o wɪ: «Á fɔgi á cɪ á títí, sɪ á yi pa Farizian tiinə bam di abam ba dabɪli dɪm, di ba na yi pipiri-nyina yi ba səgi ba kɪ wo-balwaarɔ te tɪn.

² Kulɔ maama na səgi nɔɔna tee ni tun, ku jwa wó ba ku lwarɪ jaja.

³ Kuntu tun, abam na səgi á ta kulɔ maama tun wó nunji pooni mu sɪ nɔɔna maama ni. Abam na waasi woŋo kulɔ digə wɔni tun, nɔɔna wó di nayuu ba tɔɔli-ku.

⁴ A cillonə-ba, a lagu a ta abam sɪ á yi taá kwarɪ fɔɔni di balu na wai ba gu á yira yam yi ba daa warɪ ba kɪ abam kulɔkulɔ ba wəli da tɪn.

⁵ A nan wó brɪ abam á na manɪ sɪ á taá kwarɪ wɔɔɔ tɪn. Á manɪ sɪ á taá kwarɪ We mu, beŋwaanɪ dɪntɔ jigi dam sɪ Dɪ gu abam sɪ Dɪ

daari DI di abam min-tu ni. A lagi a ta abam si dintu mu á manji si á taá kwarí.

⁶ Ku na yi kabambeli, ba yeni ba yegi suntu mwali mwali mu. We nan ba swe si didba didba ni ni.

⁷ We manji DI ye abam yuuywe sim ni na mai te tin. Á yi taá kwarí fushi, si abam didba didba jigi kuri á dwe kabambeli zanzan.

⁸ A lagi a ta abam si noonu wulu maama na zigí nabiinè yigè ni o bri jaja si o yi a noonu tin, amu Nabiin-bu wum di wú zigí kuntu tu kwaga ni a bri ni o yi a noonu We malesi sim yigè ni.

⁹ Ku daari, wulu maama na vin amu nabiinè yigè ni tin, amu di wú vin kuntu tu We malesi sim yigè ni.

¹⁰ Wulu maama na noonu wo-balwaarú o pa amu Nabiin-bu wum tin, We wú se si DI ma ce kuntu tu. Wulu nan na noonu o twi We Joro kum tin, We bá se si DI ma ce-o.

¹¹ Noona wú ja abam ba vu ba sanji Zwifè nakwa tee ni di tu kum yigè tiinè tee ni di didera tee ni. Ba na ki abam kuntu, si á yi taá liè di á na wú noonu kulú si á ma vri á titi, naa á na wú tui taani dum te tin.

¹² Kantu manja kam ni We Joro kum wú pa á lwarí á na manji si á ta kulú tin.»

Jijiguru na bá wani ti pa nwia te tin taani

¹³ Noonu didba mu tigi o wu kogo kum wuni, o ma ta di Zezi o wi: «Karanyina, a loori-m si n ta a zumbaaru wum, si o kwe wænu tlu dibam ko na tigi o daari tin o manji amu nyim o pa-ni.»

14 Zezi ma lər-o o wı: «A cilon. Wɔɔ mu tiŋi amu si a di abam taani naa si a maŋi á jujiguru a pa abam?»

15 O laan ma ta di ba maama o wı: «Á taá yiri á titi di wo-swənə zanzan. Nɔɔnu jujiguru na daga te, ti bá wanı o ŋwıa ti yiri, o na maŋi o yi nadum te di.»

16 Zezi laan ma maŋi mumaŋa o bri-ba o wı: «Nadum wɔdon mu wɔra. O maa jigi kari si na ki wɔdiiru zanzan si pa-o.

17 O ma buŋi o wı: A nan wó ki ta mu? Je daa tərə si a ki a wɔdiiru tum maama da.»

18 O laan ma buŋi o wı: «A na wó ki te tin, aá magi a tuli sim maama mu a di tıga ni, si a daari a lo tuli-ze, si a wanı a pe a wo-vaalu tum di a wənu tum maama a ki da.»

19 A laan wó ta a wɔni a wı: «A jigi wənu tılu maama a na lagi tin si ku taa ve bina kɔgo kɔgo. Liə daa bá ja-ni. Aá ta ki a wɔbuŋa na lagi te tin, a di yi a nyɔa yi a ki wɔpolo.»

20 Wɛ ma ta did-o DI wı: «Nmu yi joro mu. Tıtu dintu wɔni aá jɔŋi n ŋwıa. Kuntu tin, wɔɔ mu wó ta te wənu tılu maama n ya na jigi tin?»

21 «Ku yi kuntu don mu di wulu maama na tiŋi jujiguru zanzan o pa o titi yi o ba jigi kulukulu Wɛ tee ni tin.»

*Baŋa-Wɛ na nii dibam baŋa ni te tin
(Matiyu 6:19-21,25-34)*

22 Zezi ma ta di o karabiə bam o wı: «Kuntu ŋwaanı mu a lagi a ta abam si á yi taá jigi liə di lugu baŋa kulukulu, ku na yi á ni-wɔdiu, naa á na wó zu gwaaru tılu tin.

23 Bɛɲwaaɲi á ɲwɪa garɪ wɔɔdiiru. Yɪra yalɔ Wɛ na pɛ abam tɪn dɪ maa garɪ gwaaru.

24 Nan maani-na á nii bacangaaru na yɪ te tɪn. Tɪ ba duə, yɪ tɪ ba zagɪ mɪna. Tɪ ba jɪgɪ tuli dɪ tikəri sɪ tɪ kɪ wɔɔdiiru da. Kɔ nan yɪ Wɛ mu nii tɪ baɲa nɪ dɪ tɪ ni-wɔɔdiu. Abam nan tiini á jɪgɪ kuri á dwe zunə bam.

25 Abam wɔɔwɔɔwɔɔ bá wani o tonɪ o ɲwɪa dɪ finfɪn dɪ, o na maɲɪ o li te dɪ.

26 Á bá wani kɔ finfɪn dɪ á kɪ, bɛɛ nan mu yɪ á jɪgɪ liə dɪ wəənu tɪɔ maama na daari tɪn?

27 Maani-na á nii ga-punnu tum lam na yɪ te tɪn. Tɪntɔ nan wari tɪ tɔɲɪ, yɪ tɪ wari gwaaru tɪ sɔ. Nan taá ye-na nɪ, tɪntɔ jɪgɪ lam tɪ dwe Pɛ Salomɔn dɛɛn na maɲɪ o zɔɔri gwar-ɲɔnnɔ tɪɔ tɪn.

28 Kɔ nan na yɪ gaaru tum kuntu, tɪntɔ ba jɪgɪ dɛ dɪ nɔɔna na zwe-tɪ. Dɪ kuntu dɪ, Wɛ ta mu paɪ tɪ jɪgɪ lam kuntu doɲ. Kuntu ɲwaaɲi, kɔ na yɪ abam, Wɛ tiini Dɪ nii abam baɲa nɪ. Bɛɛ mu yɪ á ba kɪ á wɔ-dɪɔba dɪ Wɛ?

29 Á yɪ taá jɪgɪ wɔɔɔɲ-fara dɪ á na wó kɪ te sɪ á na wɔɔdiu á dɪ tɪn. Á yɪ taá kɪ liə dɪ kuntu woɲo.

30 Lɔgɔ baɲa nɔɔna balɔ na yəri Wɛ tɪn mu tiini ba bɔɲɪ wəənu tum kuntu maama wɔɔɔɲa. Abam Ko Wɛ nan maɲɪ Dɪ ye nɪ abam maɲɪ sɪ á taá jɪgɪ wəənu tum kuntu.

31 Abam maɲɪ sɪ á pa á wɔɔɔɲa taa tɔgɪ Wɛ paari dɪm mu. Á na kɪ kuntu, Wɛ laan wó wəli abam woɲo kɔɔ na daari tɪn.

32 A nɔɔna bam á na ba daga tɪn, yɪ pa-na fɔɔnnɪ taa jɪgɪ abam. Abam Ko Wɛ wɔɔɔɲa mu lagɪ sɪ Dɪ pa abam tɔgɪ á dɪ Dɪ paari dɪm.

³³ Kwe-na á jjiḡuru tum á yəgi, sɪ á daaru á manɪ tɪ səbu kum á ma wəli yinigə tiinə. Kuntu mu á kwe á jjiḡuru á tɪŋi Wɛ-sɔŋɔ nɪ, səbiə gan-lɔgɔdɪ na bá cɔgɪ mɛ tɪn. A na tɪŋi jjiḡuru Wɛ tee nɪ, tɪ daa bá je. Nwɪna daa bá wanɪ ba ŋɔ-tɪ, yɪ tva bá wanɪ ka mu-tɪ ka cɔgɪ.

³⁴ Bɛŋwaanɪ, abam jjiḡuru na tigi mɛ tɪn, á bɪcara dɪ tigi dáanu mu.»

Dí na wó ta jigi dí tɪtɪ te sɪ dí Yuutu joori o ba tɪn

(Matiyu 24:42-51, 10:34-36, 16:2-3, 5:25-26, Mariki 13:32-37)

³⁵⁻³⁶ Zezi ta ma ta o wɪ: «Á taá fɔgɪ á cv á tɪtɪ, nɪ nɔɔna balɔ yuutu na nuŋi o vu sɪ o di kadiri candiə yɪ ba jigi tɪna sɪ o joori o ba tɪn. Ba ma fɔgɪ ba vɔ ba gwaaru dɪ vwɪ, yɪ ba tarigi ba min-zwəənu ba zigi ba tee nɪ. Ba yuutu wum na tu o yɪ manco-pɪna o magɪ boro, ba laan wó wanɪ ba zanɪ lɪla ba pɪrɪ ba pa-o.

³⁷ Ba yuutu wum na joori o ba, yɪ tuntɔŋna balɔ na zigi ba niə yɪ ba ba dɔ tɪn, kú ji wɔpolo dɪ ba. A lagɪ a ta cɪga mu dɪ abam sɪ, ba yuutu wum laan wó pa ba jəni ba di wɔdiu. O ma wó vɔ o gɔrɔ dɪ vɔa, sɪ o kwe wɔdiu kum o vu o zigi sɪ ba di.

³⁸ O nan na joori o ba tɪtɪ kuru nɪ dɪ, yɪ o tuntɔŋna bam ta na zigi ba niə yɪ ba ba dɔa, kú ji wɔpolo dɪ ba.

³⁹ Á taá ye sɪ, sɔŋɔ tu ya na lwarɪ manɔ kalɔ ŋwɪnu na lagɪ o ba tɪn, o ya bá pa ŋwɪnu wum na cwəŋə o zɔ o ŋɔ.

40 Kuntɔ ɲwaanɩ abam maɲɩ sɩ á cɩ á tɩtɩ mu, sɩ amɩ Nabiin-bu wɔm lagɩ a ba maɲa kalɩ abam na ba tɩna nɩ aá ba tɩn mu.»

41 Pɩyeeri ma bwe Zezi o wɩ: «Dí Yuutu, nmɩ na maɲɩ mɩmaɲa yantɩ tɩn, kɩ yɩ dɩbam yɩranɩ ɲwaanɩ mu naa nɔɔna maama ɲwaanɩ mu?»

42 Dí Yuutu Zezi ma læri o wɩ: «Wɔɔ mu yɩ tintɔɲ-ɲɔm wɔɔ na jɩɣɩ wɔɔɔɲa tɩn? O nyɩ nɩnɛɛnɩ tintɔɲɩɩ wɔɔ o yuutu na yagɩ o tɩtɔɲa o pa-o yɩ o daari o vu cwəɲə tɩn. O yuutu wɔm ma li-o sɩ o taa nii o donnə tintɔɲna bam baɲa nɩ, sɩ o daari o taa pa-ba ba ni-wɔdiu de maama.

43 O sɔɲɔ tu wɔm na joori o ba, yɩ o na piini dɩ o kɩ kulɩ maama o na pɛ-o sɩ o kɩ tɩn, tintɔɲɩɩ wɔm kuntɩ laan wɔ na wɔpolo.

44 A lagɩ a ta cɩga mu dɩ abam sɩ, o yuutu wɔm laan wɔ pa o taa nii o jɩɣɩɩɩ maama baɲa nɩ mu.

45 Tintɔɲɩɩ wɔm nan na bɔɲɩ o wɩ, o yuutu wɔm daanɩ zanzan yɩ o ba tui, yɩ o na jɩɣɩ o donnə tintɔɲ-baara dɩ tintɔɲ-kaana bam o maga, o di o gaala, yɩ o nyɔ sana o bugə,

46 tintɔɲɩɩ wɔm kuntɩ yuutu wɔm laan wɔ joori o ba, de dɩm tintɔɲɩɩ wɔm na ba jɩɣɩ tɩna dɩ maɲa kalɩ o na wɔ ba tɩn. O yuutu wɔm na tu o pur-o kuntɩ, o laan wɔ pa o na cam, yɩ o daari o pa o da dɩ balɩ na vɩn Wɛ cɩga kam tɩn o na yaara zanzan.

47 Tintɔɲɩɩ wɔɔ maama na lwarɩ o yuutu wɔɔɔɲa na lagɩ sɩ o kɩ kulɩ tɩn, yɩ o na wɩ sɛ sɩ o ja o tɩtɩ o kɩ-kɩ, kuntɩ tu wɔ na magɩɩɩ zanzan.

48 Kɩ daari, wɔɔ na yəri o yuutu na lagɩ sɩ o kɩ kulɩ tɩn, yɩ o na kɩ kulɩ na maɲɩ sɩ ba mag-

o tɪn, kʊntʊ tu wó na magírʊ fɪnfɪn mʊ. Wʊlʊ maama ba na pɛ wəənu zanzan tɪn, baá bwe-o wəənu zanzan bwiə. Nɔɔnʊ wʊlʊ na jɔŋi wəənu zanzan sɪ o taa nii-tɪ tɪn, Wɛ wó bwe-o wəənu zanzan kʊ ja gaali.»

⁴⁹ Zezi daa ta ma ta o wɪ: «Amʊ tu lʊgʊ baŋa sɪ a tarɪgɪ mini mʊ a ma zwɛ-kʊ. A nan ya lagɪ dɪ a wʊ maama sɪ mini dɪm na maŋɪ dɪ ya tarɪgɪ mʊ.

⁵⁰ Amʊ nan maŋɪ sɪ a zʊ yaara wʊ, nɪnɛɛnɪ a na wó miisi na wʊnɪ te tɪn mʊ. A nan wʊ wʊ-cɔgɔ wʊnɪ mʊ, sɪ kʊ taa ve maŋa kam kʊ na wó kɪ kʊ tɪ tɪn.

⁵¹ Amʊ na tu lʊgʊ baŋa tɪn, á bʊŋɪ sɪ kʊ yɪ sɪ a pa nɔɔna fɔgɪ daanɪ mʊ na? Aye. A tu sɪ a pa nɔɔna pɔɔrɪ daanɪ mʊ.

⁵² Kʊ na puli zɪm kʊ maa ve, sɔŋɔ dɪdʊa wʊnɪ nɔɔna banu na wɔra, baá pɔɔrɪ daanɪ bato dɪ bale.

⁵³ Ko dɪ o bu wó pɔɔrɪ daanɪ. Nu dɪ o buko dɪ wó pɔɔrɪ daanɪ. Kaanɪ dɪ o barʊ nu dɪ wó pɔɔrɪ daanɪ.»

⁵⁴ Zezi laan ma ta dɪ nɔn-kɔgɔ kʊm o wɪ: «Á na nɛ kunkwəənu na wɔra tɪ zaŋa mɛ seeni dʊa na zɪgɪ da ka nɪ tɪn, á yəni á ta lɪla sɪ dʊa lagɪ ka nɪ, yɪ kaá sɪnɪ ka nɪ mʊ.

⁵⁵ Kʊ daari gungun-kʊrrʊ viʊ na wɔra kʊ fulə, á yəni á wɪ lɔn-wɪa maa bɪna, yɪ kʊv sɪnɪ kʊ kɪ kʊntʊ mʊ.

⁵⁶ Abam yɪ pipiri-nyɪna mʊ. Abam wai á nii weyuu dɪ tɪga baŋa á ma lwarɪ tɪga kam yibiyə na wó ta yɪ te tɪn. Bɛɛ nan mʊ yɪ á warɪ á lwarɪ wəənu tɪlʊ na wɔra tɪ kɪ lele tɪn kuri?

⁵⁷ Бейwaanı mu yı abam ba буня, si á lwarı kulı na lana tın si á taá kia?

⁵⁸ Ku nyı dı noonu na jaanı-m o vu o sanı sariya jəgə ni te tın. Abam ta na wu cwəŋə ni á maa ve tın, si n kwaanı n pa á fəgi daanı. Ku na dai kuntu, o laan wó ja nmu o ki sariya-diru wum jıŋa ni. Wuntu dı laan ma wó ki nmu o tintuŋnu jıŋa ni, si o ki nmu pına digə ni.

⁵⁹ A lagi a ta nmu si ní ta n wura taan. N na wu ŋwi jıni dım maama n ti, ba bá yagi-m.»

13

Dı na wu ləni dı wuru, dı wó na cəgım

¹ Kantu maŋa kam ni noona badonnə maa ba Zezi te, yı ba ta did-o Galile tiinə badonnə taanı. Guvırma tu Pilatı deen jaanı bantı o gu maŋa kalı ba na wura ba kaanı Baŋa-We tın, o pa ba jana nuŋi ka gwaanı dı vara jana.

² Zezi ma ləri noona bam o wı: «Galile tiinə bantı na tiini ba na cam kuntu doŋ tın, á buŋi si ku yı ba na tiini ba yı non-balwaarı ba dwe ba donnə bam tın ŋwaanı mu na?

³ Aye, ku dai kuntu. Abam titı dı na wu ləni á wuru á yagi kəm-balwaarı tım, abam maama dı wó cəgi kuntu doŋ mu.

⁴ Ku ta na yı noona fugə-nana balı ya na tıgi Silba ni maŋa kam weyuu digə na tu ba baŋa ni tın, á buŋi ni ku yı ba na maŋi si ba na cəgım ku dwəni Zeruzalem tiinə badonnə bam tın ŋwaanı mu na?

5 Aye, ku dai kuntu. Abam titi na wu lani á wuru á yagi kəm-balwaaru tum, abam maama di wú cɔgi kuntu don mu.»

Kapuru kulb na ba jaani tin mimanja

6 Zezi laan ma manɩ mimanja o brɩ-ba o wɩ: «Nɔɔnu mu wuru. O ma jəri kapuru o kara wunu. O ma vu si o nii, oó na ku biə o gwəri na. O ma wu ne.

7 Ku na ba ləri biə tin, o ma ta di o tintuɣnu wum o wɩ: «Nii, dɔɔn jigi bina yatɔ mu a na tui a laga ku biə yi a ba nai kulukulu. Nan goni-ku n di tɩga ni, si ku zigi da kafe mu».

8 Tintuɣnu wum ma lər-o o wɩ: «A yuutu, yagi si ku daa ki binɩ diduɔa ku wəli da. Aá ku goɣo a kaagi ku maama yi a ki pupɔɔɔ da.

9 Binɩ daa na yiə yi ku na lægi biə, ku lana. Ku nan daa ta na wu lægi, dí laan wú go-ku dí di tɩga ni.» »

Zezi na pɛ kaani wudon na yazurə ba siun de ni te tin

10 Zwifə bam siun de didon deen ma yi. Zezi maa wu ba Wɛ-digə kam ni o brɩ-ba Wɛ taani.

11 Kaani wudon maa tɔgi o wuru, cicirə na jig-o ka yaara di yawu taan bina fugə-nana, ka pa o tii mu, o warti o kwəni weeni.

12 Zezi na ne-o tin, o ma ta did-o si o ba o te. O laan ma ta did-o o wɩ: «Kaani, n ne bwəlim, n sin di n yaara yam.»

13 O na tagi kuntu tin, o ma zi o jia o banja ni. Bidwi banja ni mu kaani wum kwəni weeni. O na kwəni weeni tin, o ma tee Banja-Wɛ.

14 Zwifə Wε-digə kam yuutu wum na ne Zezi na ki te ba siun de dim ni yi o pa kaani wum na yazurə tin, o bam ma zanji. O ma ta di kɔgɔ kum o wi: «Wε pe dibam da yardu mu si di ta maa tɔɔ di titɔɔ. Kuntu tin, á manji si á taá tui da yam kuntu ni mu si á na yazurə, si ku dai siun de dim ni.»

15 Di Yuutu Zezi ma lar-o o wi: «Abam yi pipiri-nyina mu. Abam wɔɔ mu wó ta jigi o nabia naa o binaga yi o ba bwəli-ka o ja vu si ka nyɔ na siun de dim ni?»

16 Kuntu tin, kaani wuntu na yi Abraham dwi tu yi sutaani ya vɔ-o di yawu bina fugə-nana tin, ku culi si a bwəl-o a yagi siun de dim ni si o sin di o yawu kum na?»

17 O na tagi kuntu tin, ku ma pa balu na vi-o tin na cavura. Ku daari non-kɔgɔ kum maama maa jigi wɔpolo zanzan di wo-kinkagila yalu maama o na ki tin.

Wε paari dim na yi te tin

(Matiyu 13:31-33, Mariki 4:30-32)

18 Zezi daa ma ta o wi: «Wε paari dim nyi di beɛ? A ma beɛ mu a manji-di a bri abam?»

19 Wε paari dim nyi di nɔɔnu na kwe wo-duu na yi mimunu o vu o du o kadugə ni. Wo-duu kum kuntu ma nunji, yi ku tiini ku ji tu-kamunu. Zunə laan ma ba ba so ba pwəru tiu kum yuu ni.»

20 Zezi daa ma ta o wi: «A ta wó ma beɛ mu a manji Wε paari dim na nyi te tin a bri abam?»

21 Di nyi di kaani na kwe dabili o gwaan di dipe muni zwi-ze sito te tin. Di laan ma pa dipe muni dim maama foli.»

*Dí na wó zú Wε paari dím wóni te tɪn
(Matiyu 7:13-14,21-23)*

²² Zezi dɛɛn wɔ cwɛŋə nɪ o maa ve Zeruzalɛm. O na maa ve tɪn, o tɔlɪ tɪnɪ dím maama yɪ o brɪ-ba Wε taanɪ.

²³ Nɔɔnɔ wɔdɔŋ ma bwe-o o wɪ: «A Yuutu, nɔɔna fɪnfɪn yɪranɪ mɔ wó na vrɪm na?»

Zezi ma ta dɪ nɔɔna bam o wɪ:

²⁴ «Á taá cɔ á tɪtɪ sɪ á kwaanɪ á da ni dɪlɔ na pɪnɪ tɪn á zú Wε paari dím wɔ. A lagɪ a ta abam sɪ nɔɔna zanzan wó ba ba beeri sɪ ba zú, yɪ ba bá wanɪ ba na cwɛŋə.

²⁵ Maŋa kam na yɪə, yɪ sɔŋɔ tu zaŋɪ o pɪ o manɔŋɔ, abam laan wó ba á zɪɪ poonɪ nɪ á magɪ boro, yɪ á loori á wɪ: «Dí Yuutu, popo, pɔrɪ sɪ dí zú.» O laan wó lɛrɪ o wɪ: «A yɛrɪ abam na nunjɪ mɛ.»

²⁶ Abam laan wó ta wɪ: «Dɪbam ya tɔɪ dɪ nmɔ dí jɛnɪ dí di wɔdiu. Kɔ yɪ dɪbam tɪv kɔm cwe sɪm wɔnɪ mɔ n zɪɪ da n brɪ Wε taanɪ.»

²⁷ O nan ta wó lɛrɪ abam o wɪ: «A yɛrɪ abam. Joori-na daa nɪ, abam kɛm-balwaarɔ tiinɛ bam.»

²⁸ Kɔ na kɪ abam kɔntɔ, á wó na Abraham dɪ Yizakɪ dɪ Zakɔbɪ na je Wε paari dím wɔnɪ, kɔ wɛlɪ dɪ Wε nijɔŋnɛ bam maama. Abam tɪtɪ nan bá na cwɛŋə sɪ á zú. Abam wó maŋɪ mɛ yaara na wɔra yɪ nɔɔna keerə yɪ ba dɔnɪ ba nwa tɪn.

²⁹ Nɔɔna wó nunjɪ lɔɪɔ baŋa je maama nɪ ba ba ba zú Wε paari dím wɔ, yɪ ba jɛnɪ ba di ywəni daanɪ.

³⁰ Á taá ye nɪ, nɔɔna badaara zɪm na yɪ kwaga tiinɛ tɪn wó ba ba jɪ yɪgə tiinɛ. Badaara dɪ na

manɔ ba yɔ yigə tiinə tɪn wó joori ba ji kwaga tiinə.»

*Zezi wɔ na cɔgi Zeruzalem tiinə ɲwaanɪ te tɪn
(Matiyu 23:37-39)*

³¹ Maɲa kam kɔntɔ nɪ mɔ Farizian badonnə tu Zezi te, yɔ ba ta dɪd-o ba wɪ: «Yagɪ yo seeni sɪ n vu jəgə kadoŋ. Bɛɲwaanɪ Pɛ Erɔdɪ lagɪ sɪ o pa ba gɔ nmɔ.»

³² O ma ləri-ba o wɪ: «Ve-na á ta á brɪ nasɪa kam nɪ, zɪm da yantɔ nɪ a manɔ sɪ a taa zəli sɔtaana, sɪ a kwəri a pa nɔɔna na yazurə. Da yatɔ dɛ nɪ, a laan wó yɪ a kweelim jəgə.

³³ A nan manɔ sɪ a daa kwe a cwəŋə a taa kɛa zɪm dɪ jwaanɪ dɪ jwa yigə nɪ, bɛɲwaanɪ kɔ bá wanɪ sɪ wɔlɔ na yɪ Wɛ niŋoŋnu tɪn ga o ɲwɪa yɪ kɔ dai Zeruzalem nɪ.

³⁴ Həii! Zeruzalem tiinə-ba, á yəni á gɔ Wɛ niŋoŋnə yɪ á dɔlɪ nɔɔna balɔ Wɛ na tɔŋɪ abam tee nɪ tɪn dɪ kandwa. Kuni zanzan mɔ a ya lagɪ sɪ a la abam nɔn-biə a kɪ daanɪ sɪ a taa nii á baɲa nɪ, nɪnɛɛnɪ coro na kukwəri kɔ biə kɔ kɪ kɔ vwana kuri nɪ te tɪn, yɪ abam wɔ sɛ.

³⁵ Kɔntɔ tɪn, Wɛ laan wó dwanɪ Dɪ jɪa abam tɪv kɔm baɲa nɪ sɪ kɔ ji di-dwəənu. Á taá ye nɪ, á daa bá na-nɪ sɪ kɔ taa ve maɲa kalɔ á na wó ta wɪ: «Zuli-na wɔlɔ na tu dí Yuutu Wɛ yɪɪ ɲwaanɪ tɪn.» »

14

Zezi na pɛ ya-fɔla tu na yazurə te tɪn

¹ Siun dɛ dɪdoŋ dɛɛn ma yɪ. Zezi ma vu Farizian yigə tu dɪdɔba sɔŋɔ o zɔ sɪ o di wɔdiu. O

na wɔra tɪn, ba maa kwaanɪ ba yɪr-o, sɪ ba nii o na wɔ kɪ te tɪn.

² Ya-fɔla tu ma ba o zɪgɪ Zezi yigə nɪ.

³ Zezi na nɛ-o tɪn, o ma bwe Wɛ callu karanyɪna tiinə dɪ Farizian tiinə bam o wɪ: «Dɪbam callu paɪ cwəŋə sɪ dɪ pa nɔɔnɔ na yazurə siun dɛ dɪm nɪ naa kɔ culə?»

⁴ Ba maa cɪm. O ma dwe nɔɔnɔ wɔm o pa o na yazurə, yɪ o yag-o o wɪ, o ve.

⁵ O laan ma bwe-ba o wɪ: «Abam wɔlɔ bu na tɔ vɔlɪ wɔnɪ siun dɛ nɪ, n bá kɪ lɪla n vu n van-ɔ n lɪ na? Kɔ na yɪ n nabɪa dɪ, n bá vu n lɪ-ka na?»

⁶ Ba maa warɪ ba lər-o kɔlɔkɔlɔ.

Dɪ na manɪ sɪ dɪ tu dɪ tɪtɪ dɪ kɪ te tɪn

⁷ Nɔɔna balɔ na tu sɪ ba tɔgɪ ba di wɔdiu Farizian tu wɔm sɔŋɔ nɪ tɪn maa lagɪ jəŋə je sɪ ba jəni. Zezi ma na nɪ ba lagɪ je-laarɔ je mɔ sɪ ba jəni da. O na nɛ kɔntɔ tɪn, o ma manɪ mɪmanɔ o brɪ-ba o wɪ:

⁸ «Nɔɔnɔ na kɪ kadiri candiə yɪ o bəŋi-m sɪ n ba n di, yɪ kwaanɪ sɪ n jəni nɔn-kamunu jəŋə je nɪ. Nmɔ na kɪ kɔntɔ, yɪ nɔn-kɔrɔ na tuə,

⁹ sɔŋɔ tu wɔlɔ na bəŋi abam tɪn wɔ ba o ta dɪ nmɔ o wɪ: <Zanɪ sɪ n daari jəgə kam n pa nɔɔnɔ wɔntɔ.> Nmɔ laan wɔ zanɪ n vu n jəni kwaga kwaga mɔ dɪ cavɪra.

¹⁰ Kɔ daari, ba na bəŋi-m sɪ n vu n tɔgɪ n di candiə, ve n jəni kwaga kwaga. Nmɔ na kɪ kɔntɔ, yɪ sɔŋɔ tu wɔm na tu o na-m, o laan wɔ ta o wɪ: <A cilɔŋ, zanɪ n ba yigə n jəni.> Kɔntɔ wɔ pa n na zulə nɔɔna bam maama yigə nɪ.

11 Bɛɲwaantɪ, wɔɓɔ na zɛɲi o tɪtɪ tɪn, Wɛ wɔ tu kɔntɔ tu. Wɔɓɔ nan na tu o tɪtɪ tɪn, Wɛ wɔ zɛɲi kɔntɔ tu.»

12 Zezi laan ma ta dɪ sɔɲɔ tu wɔm o wɪ: «Nmɔ na lagɪ n kɪ wɔdi-fɔrɔ n pa nɔɔna, kɔ na yɪ wɪa nɪ naa dɪdaantɪ, sɪ n yɪ bɛɲi n cillonɔ dɪ n cɔrrɔ dɪ n donnɔ nadunɔ. Nmɔ na kɪ kɔntɔ, bantɔ wɔ wantɪ ba joori ba dɪ kɪ-m kɔntɔ donɲ ba ma ɲwɪ jɪnɪ dɪm.

13 Nmɔ nan na lagɪ n kɪ candiɔ, sɪ n bɛɲi balɔ na yɪ yinigɔ tiinɔ dɪ kwaarɔ dɪ gwanɪ dɪ lilwɔ tɪn, sɪ ba ba ba dɪ.

14 Nmɔ na kɪ kɔntɔ, nmɔ wɔ ta n jɪgɪ yu-yoɲo. Nɔɔna bantɔ donɲ bá wantɪ ba joori ba ɲwɪ jɪnɪ dɪm. Maɲa kam Wɛ na wɔ pa nɔn-ɲɔna bi ba yagɪ tɔbɪnɪ tɪn, nmɔ laan wɔ jɔɲi n kɔm dɪm kwɛrɔ.»

Candi-fara mɪmaɲa
(Matiyu 22:1-14)

15 Nɔɔnɔ wɔdonɲ wɔɓɔ na tɔgɪ o je Zezi tee nɪ o dɪ wɔdiu tɪn ma nɪ o na tagɪ kulɔ tɪn. O ma ta dɪd-o o wɪ: «Nɔɔnɔ wɔɓɔ maama na zɔ Wɛ paarɪ dɪm wɔ o jɛnɪ o dɪ ywɛɛnɪ dɛɛantɪ tɪn mɔ yɪ yu-yoɲo tu.»

16 Zezi ma maɲɪ mɪmaɲa o ma lɛrɪ o wɪ: «Nɔɔnɔ wɔdonɲ mɔ ya wɔra o ma lagɪ o kɪ wɔdi-fɔrɔ sɪ o pa nɔɔna. O ma bɛɲi nɔɔna zanzan sɪ ba ba ba dɪ.

17 Candiɔ kam maɲa na yɪ tɪn, o ma tɔɲɪ o tɪntɔɲnɔ sɪ o vu o ta dɪ balɔ o na bɛɲi tɪn nɪ, ba ba sɪ wɔɲo maama ti kɔ yigɔ.

18 Nɔɔna bam na nɪ kɔntɔ tɪn, ba maama ma wɔra ba loori cwɛɲɔ o tee nɪ. Ba dɪdɔa ma wɪ:

«Popo, pa-ni cwəŋə, si a jɔŋi kar-dɔŋa mu, ku yi fifiɔn si a vu a nii ka baŋa ni.»

¹⁹ Nɔɔnɔ wɔdɔŋ di ma wɔ: «Popo, pa-ni cwəŋə, si a yəgi nabe fugə mu lele kuntu si a ma va. A maa ve si a ki a nii, si wó se si va na?»

²⁰ Nɔɔnɔ wɔdɔŋ di ma ta o wɔ: «A di kaani mu lele kuntu. Amu daa bá wanti a ba.»

²¹ Tɔntɔŋnɔ wɔm laan ma joori sɔŋɔ o vu o ta di o tu wɔm ba na ləri te tɔn. Sɔŋɔ tu wɔm na ni tɔn, o bam ma zanɔ. O ma ta di tɔntɔŋnɔ wɔm o wɔ: «Nuŋi lɔla n vu tɔ kum cwe sim yum maama n la yinigə tiinə di kwaarɔ di lilwə di gwanɔ n pa ba ba ba di.»

²² Tɔntɔŋnɔ wɔm ma ki kuntu, yi o daa ta o wɔ: «Amu tu, a ki tite maama nmu na tagɔ tɔn, yi jəgə daa ta daari si nɔɔna jəni da.»

²³ Sɔŋɔ tu wɔm daa ma ta did-o o wɔ: «Nuŋi tɔ kum wɔ n vu n beeri cwə-bim sim maama niə ni, si n pa balɔ na wɔra tɔn ba ba zɔ a sɔŋɔ kum si ku su.»

²⁴ A lagɔ a ta abam si, ku na yi nɔɔna balɔ a ya na bəŋi yi ba vɔn tɔn, bantɔ wulɔwulɔ daa ba jɔgɔ ni si ba tɔgɔ ba di a wɔdiu kum.»

Dí na wó kwaanɔ di dí dam maama te si dí taá tɔgɔ Zezi tɔn

(Matiyu 10:37-38, 5:13, Mariki 9:50)

²⁵ Zezi na wɔ cwəŋə ni o maa ve tɔn, non-kɔgɔ zanzan maa tɔgɔ o kwaga. O ma pipiri o nii ba seeni yi o wɔ:

²⁶ «Nɔɔnɔ wulɔ na tu amu te yi o wɔ vɔn o ko di o nu, di o kaani di o biə, di o zumbaara di o nyaana di o nakwa, yi o na wɔ vɔn o titi ŋwɔa di, kuntu tu bá wanti o ji amu karabu.»

27 Wulɔ maama na wɔ sɛ sɪ o tɔgɪ amɔ kwaga, sɪ o na yaara nɪ wulɔ na zɪnɪ dagara o maa ve o tɔnɪ je te tɪn, kɔntɔ tu bá wanɪ o ji a karabu.

28 Abam wulɔ na bɔnɪ sɪ o lɔ wɛyuu di-kamunu, n manɪ sɪ n da yigə n jəni n jeeli n nii, səbu kɔm wó wanɪ digə kam kɔ lɔ kɔ ti naa kɔ bá wanɪ. Kɔ dai kɔntɔ na?

29 N na wɔ kɪ kɔntɔ, yɪ n na cwi digə kam kuri yɪ ka daa warɪ ka guri, balɔ maama na lwarɪ tɪn wó ta mwanɪ nmu,

30 yɪ ba wɪ: <Nɔɔnɔ wɔntɔ puli digə lɔɔm, yɪ o daa warɪ-ka o guri.>

31 Asawɛ, pɛ na lagɪ o kɪ jara dɪ pɛ wɔdon, o manɪ sɪ o da yigə o jəni o bwe o nii, nɔɔna mɔrr-fugə (10.000) kalɔ na wɔ o kwaga nɪ tɪn wó wanɪ ba jeeri nɔɔna mɔrr-fiinle (20.000) kalɔ na wɔ pɛ wɔdon wɔm kwaga nɪ tɪn naa ba bá wanɪ. Kɔ dai cɪga na?

32 O nan na bá wanɪ, pɛ wɔdon wɔm ta na wɔ yigə yigə o bɔnɪ tɪn, oó da yigə o tɔnɪ tintɔnna mu o tee nɪ, sɪ ba koor-o sɪ o yagɪ jara yam sɪ ya ti.

33 Kɔntɔ tɪn, kɔ yɪ bɪdwɪ mu dɪ abam wulɔ maama na wɔ kwe o wɔnɔ maama o yagɪ daa nɪ, o bá wanɪ o ji amɔ karabu.

34 Yɛ ywəɲə yɪ dɪ wai dɪ kwe wɔdiu. Yɛ ywəɲni nan na ti, n daa n bá wanɪ n pa dɪ joori dɪ ja ywəɲni.

35 Dɪntɔ daa ba jɪgɪ kuri. N bá wanɪ n kɪ-dɪ n kadugə nɪ, naa n ma n kɪ pɔpɔnɔ. N manɪ sɪ n lo-dɪ n yagɪ mu.

Abam nan fɔgɪ á cəgi amɔ taanɪ dɪm.»

15

Pi-jiə dɪ səbu-jiu mɪmənɔ (*Matiyu 18:12-14*)

¹ Dɛ dɪdwa lampo-joŋnə dɪ nɔn-cɪcɔgɪrɒ zanzan ma fɔɔrɪ ba yɪ Zezi te, sɪ ba taa cɛgi o taanu dɪm.

² Farizian tiinə dɪ Wɛ cullu karanyɪna tiinə na nɛ kuntu tɪn, ba maa pɒuna ba wɪ: «Taá nii nɔɔnɒ wuntu na je dɪ nɔn-cɪcɔgɪrɒ, yɪ o ta kwəri o di wɒdiu dɪ ba.»

³ Zezi laan ma manɪ mɪmənɔ o brɪ-ba o wɪ:

⁴ «Abam wɒɒ na jɪgɪ peeni bi (100), yɪ sɪ dɪdva na je, o bá yagɪ peeni funɒgɒ-nɒgɒ kum (99) gaa nɪ, yɪ o daari o vu o beeri pi-jiə kam na?»

⁵ O nan na beeri o na-ka, o laan wɒ kwe-ka o danɪ o bakala banɔ nɪ dɪ wɒpɒlo o ja vu sɔŋɔ.

⁶ O na tu o yɪ sɔŋɔ, oó bəŋi o cillonə dɪ o sɔŋɔ tiinə maama, yɪ o ta dɪ ba o wɪ: «Á kɪ wɒpɒlo dɪ amɒ, a na nɛ piə kalɒ ya na je tɪn ŋwaanɪ.»

⁷ Kuntu tɪn, a lagɪ a ta abam sɪ, kɒ yɪ bɪdwa mu dɪ nɔn-cɪcɔgɔ dɪdva na ləni o wɒ o yagɪ kəmbalwaarɒ, kú pa wɒpɒlo taa daga Wɛ-sɔŋɔ nɪ. Baá ta jɪgɪ wɒpɒlo zanzan dɪd-o kɒ dwe nɔn-ŋuna funɒgɒ-nɒgɒ na ba bunɪ sɪ ba manɪ sɪ ba ləni ba wɒrɒ Wɛ ŋwaanɪ.

⁸ Asawɛ, kaanɪ na jɪgɪ səbu-dala fugə, yɪ dɪdva na je, o bá tarɪgɪ kanɪa o zuri o yɪra o zwarɪ digə kam wɒ maama, sɪ o nii oó na-dɪ na?»

⁹ O nan na nɛ-dɪ, o laan wɒ bəŋi o cillonə dɪ o sɔŋɔ tiinə maama, yɪ o ta dɪ ba o wɪ: «Á kɪ wɒpɒlo dɪ amɒ, a na nɛ səbu-dalɪ dɪɒ ya na je tɪn ŋwaanɪ.»

10 Kuntɔ tun, a lagɩ a ta abam sɩ, kɩ yɩ bidwɩ mu dɩ nɔn-cɩcɔgɔ didɩba na lɛni o wɔ o yagɩ kɛmbalwaarɩ, kɔvɩ pa wɔpolo kuntɔ donɩ taa wɔ Wɛ malesɩ sɩm tee nɩ.»

Bu-jiu mɩmanɩ

11 Zezi daa ta ma ta o wɩ: «Nɔɔnɩ mu wɩra o na jɩgɩ bɛkɛri sɩle.

12 Dɛ didwɩ nyaanɩ wɩm ma zanɩ o ta dɩ o ko o wɩ: «A ko, a loori-m sɩ n manɩ a tɛri nmɩ wɛɛnu tɩm wɩnɩ n pa-nɩ». O ko ma sɛ. O ma manɩ o jɩjɩgɩrɩ tɩm o pa-ba.

13 Da finfin na kɛ tun, nyaanɩ wɩm ma zanɩ o kwalɩmɩ o wɛɛnu maama o ja nunɩ o vu tɩv kudonɩ yigɛ yigɛ. O maa zɩvɩ da, yɩ o kɩ paweenɩ yɩranɩ. O maa jɩgɩ o wɛɛnu tɩm o cɔgɩ yɔɔ yɔɔ.

14 O laan ma ba o cɔgɩ o wɛɛnu tɩm o ti maama. Kana ma tiini ka zɩ tɩv kɩm, yɩ o daa ba jɩgɩ kulɩkulɩ.

15 O ma vu tɩv kɩm nɔɔnɩ didɩba te, o loor-o sɩ o wɛl-o. Nɔɔnɩ wɩm ma pa o vu o tɔgɩ o tɛrɛ gaa nɩ.

16 Kana na tiini ka cɛ o yɩra nɩ tun, o ma bunɩ sɩ o tɔgɩ o di tɛrɛ yam wɔdiu kɩm, yɩ nɔɔn-nɔɔnɩ ba pa-o-kɩ.

17 O wɩbɩŋa laan ma joori. O ma bwe o titɩ nɩ o wɩ: A ko yɛni o paɩ o tintɩŋna wɔdiu zanzan yɩ ba ba di ba tiɛ, yɩ a laan wɩ yo seenɩ kana lagɩ ka gɩ-nɩ.

18 Aá zanɩ a joori a vu a ko wɩm te mu, sɩ a ta did-o nɩ: A ko, a kɩ a cɔgɩ Wɛ yigɛ, yɩ a kɩ a cɔgɩ nmɩ dɩ wɩ.

19 Kuntv tɪn, kv daa wv maŋɪ sɪ n kɪ-nɪ nɪ nmv bu te. Nan pa a taa tɔgɪ a yɪ nmv tintvɔŋna bam dɪdva.

20 O na bɔŋɪ kuntv tɪn, o laan ma zaŋɪ o maa ve o ko wvm te. O ta na wv yigə yigə tɪn, mv o ko wvm tɪlɪ o na-o. O na nɛ-o tɪn, o ŋwaŋa ma zv-o. O ma zaŋɪ o duri o vu o jeeri o bu wvm, o kukwər-o dɪ wvpolo zanzan.

21 Bu wvm laan ma ta dɪd-o o wɪ: A ko, a kɪ a cɔgɪ Wɛ yigə, yɪ a kɪ a cɔgɪ nmv dɪ wv. Kuntv tɪn, kv daa wv maŋɪ sɪ n kɪ-nɪ nɪ n bu te.

22 O ko wvm ma ta dɪ o tintvɔŋna bam o wɪ: A kɪ lɪla á zv á kwe gɔrɔ kulv na lana kv dwe tɪ maama tɪn, á ja ba á zv-o. Kwe-na jafulɪ á kɪ o jɪŋa nɪ, sɪ á kwe natra á pa o zv.

23 Ve-na á ja na-paalɪ kamunu kv m á ja ba á gv, sɪ dɪ ma kɪ wvdiu dɪ di candiə dɪ wvpolo.

24 Benwaanɪ a bu wvntv ya tɪgɪ mv, yɪ o joori o bi. O ya je mv, yɪ a joori a na-o. Ba ma puli wvdiiru tum dim yɪ ba kwɛɛra dɪ wvpolo.

25 Maŋa kalv nyaanɪ wvm na tu o yɪ sɔŋɔ tɪn, o zɪmbaarv wvm ya wv kara nɪ mv o vara. O na nunɪ kara kam nɪ o maa bɪnɪ sɔŋɔ tɪn, mv o ni ba na magɪ wəənu yɪ ba sai.

26 O ma bəŋɪ o ko tintvɔŋna bam dɪdva o bwe-o wɔŋɔ kulv na kɪ yɪ ba kwɛɛrɪ tɪn.

27 Tɪntvɔŋnv wvm ma lər-o o wɪ: <Nm v nyaanɪ wvm mv tuə. Nm ko ma ja na-paalɪ kamunu kv m o gv sɪ ba di candiə, o na nɛ-o yɪ o jɪgɪ yazurə tɪn ŋwaanɪ.>

28 Bu-kwɪan kam na ni kuntv tɪn, o bam ma zaŋɪ. O ma ba lagɪ sɪ o zv digə. O ko wvm ma nunɪ o vu o koor-o sɪ o zv.

²⁹ O ma ta di o ko wum o wi: <Ta n niə, bɪna yantv maama amv tiini a tɔŋɪ zanzan a pa nmv. A yəni a sɛ nmv ni maŋa maama. Nmɔ nan wv pɛ amv di bɔbala di sɪ a gv, sɪ amv di a cilonnə ma kɪ candiə.

³⁰ Kɔ daari nmv bu wuntv na tu tɪn, n jaani na-paali kamunu kum n gv n pa-o, yɪ o yɪ wɔlv na kwe nmv jɪgɪrv o vu o cɔgɪ ka-bwəəru kwaga ni yɪ o laan joori o ba tɪn.>

³¹ O ko wum ma lər-o o wi: <A bu, nmv wv amv tee ni mv maŋa maama. Wəənu tɪlv maama amv na jɪgɪ tɪn yɪ nmv nyɪm mv.

³² Dɪ nan maŋɪ sɪ dɪ kɪ wɔpolo candiə mv zɪm, bɛŋwaanɪ nmv nyaani wum ya tɪgɪ mv, yɪ o joori o bi. O ya je mv, yɪ dɪ joori dɪ na-o.> »

16

Tɪntɔŋ-balɔrɔ mumaŋa

¹ Zezi daa ta ma ta di o karabiə bam o wi: «Nadum mv wura o na jɪgɪ tɪntɔŋɔ. O tɪntɔŋɔ wum mv nii o wəənu maama baŋa ni. Nɔɔna badonnə ma vu ba ta di nadum wum ba wi, o tɪntɔŋɔ wum jɪgɪ o wəənu tɪm o cɔga mv.

² O ma bəŋɪ o tɪntɔŋɔ wum, yɪ o ta did-o o wi: <A ni nmv na kɪ te tɪn. Kɔɔ mv n nan wɔ ta di amv? Nan ve n jeeli nmv na kɪ te di a wəənu tɪm tɪn, sɪ n ba n ta n bri-nɪ. Nmɔ daa n bá wani n ta n yɪ a tɪntɔŋɔ.>

³ Tɪntɔŋɔ wum ma bwɛ o titɪ ni o wi: <Amv nan wɔ kɪ ta mv? A tu wum lagɪ o li-nɪ o titɔŋa yam ni. Amv ba dana sɪ a wani a va. Cavɪra maa jɪgɪ-nɪ sɪ a taa tɔlɪ a loorə.

⁴ A nan ye a na wó kí te, sí o na lí-ní o títùṅú òm ní, sí nǎǎna taa jóní-ní lanyíraní ba sam ní tìn.»

⁵ O na bɔ̀ṅí kúntú tìn, o ma bɔ̀ṅí balú na jìḡí o tu wóm jina tìn dídúba dídúba o pa ba ba o te. O ma bwe dayigə tu wóm o wí: «Nmú jìḡí a tu wóm jini kú maí tita mú?»

⁶ Nǎǎn wóm ma ləri o wí: «Kú yí nugə kúnkwaanú bí (100) mú.» Tíntùṅú wóm ma ta-o o wí: «Nii tǎnǎ kúlu nmú jini òm na pɔ̀pɔ̀ni da tìn. Nan kí lila n kwe n ja n vu n jani n pɔ̀pɔ̀ni ní kúnkwaanú fiinnu (50).»

⁷ O daa ta ma bwe nǎǎn wɔ̀dɔ̀ṅí o wí: «Nmú jìḡí a tu wóm jini kú maí tita mú?» O ma ləri o wí: «Kú yí muna ywə̀lu bí (100) mú.» Tíntùṅú wóm ma ta díd-o o wí: «Kwe tǎnǎ kúm n pɔ̀pɔ̀ni ní ywə̀lu funǎnǎ (80).»

⁸ Nadum wóm na lwarí kúntú tìn, o ta tee títùṅ-balǎn kúm dí o na kí te tìn, bɛ̀ṅwaaní lɔ̀ḡú baṅa tiinə jìḡí swan ba ye ba na wó kí te sí ba ma wə̀li daaní ba dwe balú na lwarí Wɛ̀ pooni òm tìn.

⁹ A lagí a ta abam sí, á maṅí sí á kwe lɔ̀ḡú baṅa sə̀bu á ma wə̀li nǎǎna sí kú pa á dí cilonǎ daaní. Á na kí kúntú, yí sə̀bu kúm na tí, ba jwa wó jeeri abam lanyíraní Wɛ̀-sonǎ ní, sí á taá wɔ̀ra maṅa kalú na bá tí tìn.»

Dí na maṅí sí dí taá yí ciga tiinə te tìn

¹⁰ «Nǎǎn wulu na tǎḡí ciga dí wo-balaṅa tìn wó ta tǎḡí ciga dí wo-kamunu dí. Kú daari wulu na ba tǎḡí ciga dí wo-balaṅa tìn bá waní o tǎḡí ciga dí wo-kamunu dí.

11 Kuntv̄ t̄n, abam na war̄ á t̄oḡt̄ c̄iga d̄i l̄oḡv̄ baŋa s̄əbu, W̄e bá s̄e s̄i D̄I kwe j̄ij̄iḡr̄v̄ c̄iga c̄iga D̄I k̄i abam j̄iŋa n̄i.

12 Abam na war̄ á t̄oḡt̄ c̄iga d̄i w̄ənu t̄ilv̄ ba na kwe ba k̄i abam j̄iŋa n̄i s̄i á n̄ii t̄i baŋa n̄i t̄n, W̄e bá s̄e s̄i D̄I pa abam w̄ənu t̄ilv̄ na w̄ó ta ȳi abam t̄it̄i nȳim t̄n.

13 T̄int̄v̄ŋ̄v̄ bá wan̄i o kwe w̄ob̄v̄ŋ̄-d̄id̄w̄i s̄i o ma t̄v̄ŋ̄i o pa o yuutiin̄ə bale. Oó ta culi d̄id̄v̄a kam ȳi o daari o soe w̄od̄oŋ w̄v̄m, naa oó ta n̄iḡt̄ d̄id̄v̄a kam ȳi o daari o gooni w̄od̄oŋ w̄v̄m. Kuntv̄ ŋ̄waan̄i abam bá wan̄i á pa s̄i W̄e taa ȳi á yuutu, s̄i á daari á pa s̄əbu d̄i taa ȳi á yuutu.»

14 Fariz̄ian tiin̄ə bam na t̄oḡt̄ ba w̄v̄ra t̄n ma ni Zezi na taḡt̄ kulv̄ maama t̄n. Ba na ȳi s̄əbu-sw̄ən-nȳina t̄n, ba maa j̄iḡ-o ba mwana.

15 O ma ta d̄i ba o w̄i: «Abam m̄v̄ laḡt̄ s̄i á br̄i á t̄it̄i n̄oona ȳiḡə n̄i, n̄i á ȳi n̄on-ŋ̄v̄na. W̄e nan ye á w̄ob̄v̄ŋ̄a na ȳi te t̄n. W̄oŋo kulv̄ n̄oona na pai k̄v̄ ȳi wo-kamunu t̄n, k̄v̄ ȳi wo-z̄ooni m̄v̄ W̄e ȳiḡə n̄i.

16 N̄oona d̄een j̄iḡt̄ Moyisi cullu t̄im d̄i faŋa faŋa W̄e nij̄oŋŋ̄ə bam na br̄i kulv̄ t̄n m̄v̄ ba toga, ȳi k̄v̄ v̄v̄ k̄v̄ ȳi maŋa kalv̄ Zan w̄v̄lv̄ na miisi n̄oona na w̄v̄n̄i t̄n laan ba. O na tu t̄n, k̄v̄ laan ȳi W̄e paari kw̄ər-yw̄əŋ̄ə kam m̄v̄ w̄v̄ra, ȳi n̄oona maama tiini ba kwaan̄i s̄i ba t̄oḡt̄ ba z̄v̄ d̄i w̄v̄.

17 D̄i k̄v̄ d̄i, k̄v̄ ȳi mwali s̄i w̄eyuu d̄i t̄iga je k̄v̄ dwe w̄oŋo fin̄f̄in̄ na laḡt̄ k̄v̄ l̄i W̄e cullu t̄im w̄v̄n̄i.

18 N̄oov̄v̄ w̄v̄lv̄ na yaḡt̄ o kaan̄i ȳi o daari o di kaan̄i w̄od̄oŋ, kuntv̄ tu k̄əm d̄im ȳi bal̄ōv̄ n̄in̄een̄ n̄oov̄v̄ na p̄əni d̄i o d̄oŋ kaan̄i te t̄n

mu. Nɔɔɔɔ wɔɔɔ na zaɔɔ o di kaanɔ wɔɔɔ o tɔɔ barɔ na yag-o tɔɔ, kɔɔɔ tu kɔɔm dɔɔm dɔɔ yɔɔ balɔɔɔ nɔɔɔɔ nɔɔɔɔ na pɔɔni dɔɔ o doɔɔ kaanɔ te tɔɔ mu.»

Nadum di yinigə tu mɔmaɔa

¹⁹ Zezi ta ma ta o wɔɔ: «Nadum mu wɔɔra. O maa yɔɔni o zɔɔ gwar-ɔɔɔɔɔ tɔɔɔ na tiini tɔɔ lana tɔɔ. O jɔɔɔ woɔɔ maama kɔɔ yɔɔ-o, yɔɔ o ɔɔwɔɔ lana de maama.

²⁰ Yinigə tu dɔɔ mu wɔɔra, o yɔɔɔ mu Lazaari. O yɔɔni o tigi nadum wɔɔm sɔɔɔɔ manɔɔɔɔ nɔɔ. O yɔɔra maama yɔɔ ɔɔwana.

²¹ O maa lagɔɔ sɔɔ o taa di wɔɔdiu kulɔɔ nadum wɔɔm na di yɔɔ kɔɔ siiri tɔɔga nɔɔ tɔɔ, yɔɔ o ba na-kɔɔ o di. Kakuri dɔɔ ma tui sɔɔ dɔɔlimi o ɔɔwana yam.

²² Yinigə tu wɔɔm laan ma ba o tɔɔ. Wɔɔ malesɔɔ ma ba sɔɔ kwe-o sɔɔ ja vu Wɔɔ-sɔɔɔɔ sɔɔ pa o jɔɔni Abraham tɔɔkɔɔri nɔɔ. Nadum wɔɔm dɔɔ ma tɔɔ. Ba ma kwe-o ba kɔɔ.

²³ O ma vu curu. O maa wɔɔra o yaara zanzan. O ma kwɔɔni o yuu wɔɔɔɔ o na Abraham na wɔɔ yigə yigə, yɔɔ Lazaari je o tɔɔkɔɔri nɔɔ.

²⁴ O ma kaasɔɔ o ta dɔɔd-o o wɔɔ: «A ko Abraham, popo, duri a ɔɔwana. A loori-m sɔɔ n pa Lazaari vu o ma o nɔɔa o laɔɔɔ na o ba o ma zuri a dindɔɔlimi, sɔɔ a tiini a yaari zanzan mini dɔɔm wɔɔnɔɔ.»

²⁵ Abraham ma lɔɔr-o o wɔɔ: «A bu, nan guli nmɔɔ deɔɔn na ɔɔwɔɔ lugɔɔ baɔɔa nɔɔ yɔɔ n na wo-laarɔɔ tɔɔɔ maama n na lagɔɔ tɔɔ. Lazaari deɔɔn nan jɔɔɔ yaara yɔɔranɔɔ mu. Kɔɔ daari lele kɔɔɔɔ, wɔɔm bɔɔcarɔɔ laan zuri, yɔɔ nmɔɔ dɔɔ daa wɔɔ yaara wɔɔnɔɔ.

²⁶ Woɔɔ kulɔɔ na wɔɔli da tɔɔ, goɔɔ-canluɔɔ mu cɔɔɔ dɔɔbam dɔɔ abam laɔɔa nɔɔ, yɔɔ nɔɔɔn-nɔɔɔɔɔ bɔɔ

wanı o zıgı yo o vu o be o yi abam te. Nɔɔn-nɔɔnɔ dı bá wanı o zıgı abam tee nı o be o ba dıbam te.>

²⁷ Nadum wɔm ma ta o wı: <A ko, kɔ nan na yı kɔntɔ, a loori-m sı n tɔŋı Lazaarı sı o vu a ko sɔŋɔ,

²⁸ sı a nyaana banu wɔra, sı o kaanı-ba, sı ba dı daa yı tɔgı ba ba yaara jəgə kantɔ.>

²⁹ Abraham ma ta dıd-o o wı: <Ba maŋı ba jıgı twaanɔ tıɔ Moyisi dı Wε nijɔŋnə bam na pɔpɔnı tın. Ba nan maŋı sı ba se twaanɔ tıntɔ taanı dım mɔ.>

³⁰ O ma ləri o wı: <A ko Abraham, ba bá se kɔntɔ. Nɔɔnɔ nan na bi o yagı tɔnı yı o vu ba te o ta dı ba, ba laan wó ləni ba wɔrɔ ba yagı kəm-balwaarɔ tım.>

³¹ Abraham ma ləri nadum wɔm o wı: <Ba na wɔ se Moyisi dı Wε nijɔŋnə bam maama taanı dım, nɔɔnɔ na maŋı o bi o yagı tɔnı dı, ba ta bá se sı o taanı dım yı cıga.> »

17

*Zezi na brı o karabiə wəənu tıɔ tın
(Matiyu 18:6-7,21-22, Marıkı 9:42)*

¹ Zezi dεen ma ta dı o karabiə bam o wı: «Kɔ bá wanı sı wəənu tıɔ na ganı nɔɔna sı ba yagı Wε cwəŋə tɔgım tın taa tərə. Kɔ nan na yı nɔɔnɔ wɔɔ na ganı nɔɔna sı ba yagı Wε cwəŋə tɔgım tın, lεerɔ wɔ o yuu nı.

² Kɔú ta lana kɔ pa kɔntɔ tu sı ba lə kandwε kamunu o ba nı ba dı-o nıɔɔ wɔnı, kɔ garı cam dıɔ o na wó na dı o na pε Wε bu-balanja dıdɔa yagı Wε cwəŋə tɔgım tın.

³ Kɔntɔ tın, á taá cɔ á tıti!

N nu-bu na ki lwarım, sı n kaan-o dı o na ki kulı tın. O nan na se yi o ləni o wı dı o kəm-baləɾɔ kım, sı n ma n cə-o.

⁴ O na maıı o ki nmı lwarım kuni bırpə də wıni yi o se ni o ki o cəı, nmı ta maıı sı n ma n cə-o mı.»

⁵ Dı Yuutu Zezi tıntıına bam ma ta dıd-o ba wı: «Wəli dıbam wıbııa, sı dı taá jıı wı-dıdıa dı nmı.»

⁶ Zezi ma ləri-ba o wı: «Á na ki á wı-dıdıa dı amı, yi kı na maıı kı yi fıfıtın yıranı nı nyasaı-bu te dı, á wı wanı á ta dı tu-kamunu kıntı nı kı gı kı vı kı jəni nııı kım wıni, yi kú se á ni.»

Tıntıına na maıı sı o ki te tın

⁷ Zezi daa ta ma ta o wı: «Abam wıı na jıı tıntıına, yi o na wıra o varı o pa-m, naa o na tıı n peeni, yi wıntı na tıı o ti yi o ba o yi sıı, n ta dıd-o nı o ba o jəni o dı wıdıu dı nmı na?»

⁸ Aye. Nmı nan wı ta dıd-o nı: «Ve n ki wıdıu, sı n laan vı n gıɾɔ dı vıa, n ja wıdıu kım n ba n pa-nı sı a dı. Amı na dı a ti, sı n laan vı n dı n fıı nıı.»

⁹ Kı daa dı sı n ki n tıntıına wıı le, dı o na ki kulı nmı na pə-o ni sı o ki tın.

¹⁰ Kı yi bıdıı mı dı abam dı. Abam na ki kulı maama Wə na pə abam ni sı á ki tın, á maıı sı á taá wı: «Dıbam yi tıntıına má mı. Dı ki kulı na maıı sı dı ki tın yıranı mı.» »

Zezi na pə nanywaanı fıı na yazurə te tın

11 Zezi dæen ma wɔ cwəŋə nɪ o maa ve Zeruzalem. O ma da Samari lɔɡu dɪ Galile lɔɡu sisəm o maa kea.

12 O ma vu sɪ o zɔ tɪv kɔdɔŋ. Mv nanywaanv fugə jeer-o cwəŋə nɪ. Ba ma zɪɡɪ yigə yigə,

13 yɪ ba kaasi dɪ kwər-dɛ ba wɪ: «Dɪbam tu Zezi, popo duri dɪbam ŋwanɔ.»

14 Zezi na nɛ-ba tɪn, o ma ta dɪ ba o wɪ: «Ve-na Wɛ kaanɪm tu wɔm te sɪ á pa o nii á yɪra yam.»

O na tagɪ kɔntv yɪ ba maa ve tɪn, mv ba maama nɛ yazurə yɪ ba yɪra ji lanyɪranɪ.

15 Ba wɔ dɪdɔba na nɛ nɪ o yawɪv kɔm je tɪn, o ma pipiri o joori o vu Zezi te, yɪ o zuli Wɛ dɪ kwər-dɪa.

16 O ma vu o tv Zezi yigə nɪ, yɪ o kɪ o le. Wɔlv na kɪ kɔntv tɪn yɪ Samari tu mv.

17 Zezi ma bwe o wɪ: «Kv dai nɔɔna fugə kam maama mv nɛ yazurə na? Nɔɡv kɔm nan bɛ?

18 Ba wɔlvwɔlv wɔ joori o ba sɪ o kɪ Wɛ le, kv na dai dwi-ɡɛ tu wɔntv yɪranɪ.»

19 O laan ma ta dɪ nɔɔnv wɔm o wɪ: «Nmɔ na kɪ n wɔ-dɪdɔba dɪ amv tɪn mv pɛ n na vrɪm. Nan zanɪ n viiri.»

*Wɛ paari dɪm na wɔ ba nɔɔna tɪtarɪ te tɪn
(Matiyu 24:23-28,36-41)*

20 Farizɪan tiinə bam dæen ma bwe Zezi, sɪ ba lwarɪ maŋa kalv Wɛ na wɔ di paari nɔɔna tɪtarɪ nɪ tɪn. O ma ləri-ba o wɪ: «Wɛ paari dɪm maŋa na yɪə, á bá wanɪ á ma á yɪə á na-dɪ.

21 Nɔɔna bá ta wɪ: «Nii-na yo seeni», asawɛ ba wɪ: «Nii jəɡə kantv nɪ», bɛŋwaanɪ Wɛ paari dɪm maŋɪ dɪ wɔ abam tɪtarɪ nɪ.»

²² Zezi ma ta di o karabiə bam o wi: «Maŋa wó ba, yi á wó ta lagi di á wó maama si á ya na tɔgi á wɔra, ku na maŋi ku yi de didwi yiranu di, maŋa kalu amu Nabiin-bu wóm na joori a ba tin. Á nan bá na.

²³ Kantu maŋa kam ni nɔɔna wó ta di abam ba wi: «Nii-na, o wó yo seeni», asawe: «O wó jəgə kantu ni». Á nan yi se ba taanu dim si á vu á nii.

²⁴ Beŋwaanɪ, de dim amu Nabiin-bu wóm na lagi a ba tin na yiə, kú ta nyi di dɔa na pipili weyuu ni ka læni ka pai pooni lɔgu baŋa je maama ni te tin mu.

²⁵ Ku na wó loori kuntu tin, ku fin mu si amu Nabiin-bu wóm na yaara zanzan si zim nɔɔna bam culi-ni.

²⁶ Amu Nabiin-bu wóm na wó ba maŋa kalu tin wó ta nyi nɛnɛni ku deen na ki Nowe maŋa kam ni te tin mu.

²⁷ Kantu maŋa kam ni, nɔɔna deen di ba wɔdiiru yi ba nyɔa, yi ba daari ba di kaana, yi kaana di zɔuri banna, si ku vu ku yi de dim Nowe na zɔ naboro kamunu kum wó tin. Na laan ma ba, ba li lɔgu baŋa ba cɔgi nɔɔna bam maama.

²⁸ Maŋa kalu Loti deen na wɔra tin, ku di maŋi ku yi kuntu mu. Nɔɔna deen wɔra ba di ba wɔdiiru yi ba nyɔa, yi ba daari ba ki pipiu, yi ba vara yi ba lɔ sam.

²⁹ Ku ma ba ku yi de dim Loti na duri o nunji Sodom ni tin. De dim kuntu ni, mini di min-kandwa ma nunji weyuu ni ya tɔ tɔga ni ya cɔgi tɔ kum nɔɔna bam maama.

³⁰ De dim amu Nabiin-bu wóm na wó joori a ba lɔgu baŋa a bri a titi tin, kú dari nɔɔna kuntu

donj mu.

³¹ De dim kuntu ni, nɔɔnu wɔɔɔ na wɔ nayuu ni yi o wænu na wɔ digə wɔni, kuntu tu daa yi tu o zu digə wɔ si o kwe o wænu tum o ja duri. Nɔɔnu wɔɔɔ nan na wɔ kara ni, o di daa yi joori sɔɔɔ.

³² Guli-na kv dɛɛn na ki Loti kaani wɔm te tin.

³³ Wɔɔɔ maama na lagi si o taa jigi o titi ŋwɔa tin, kuntu tu wɔ ga-ka mu. Wɔɔɔ maama nan na sɛ si o ga o ŋwɔa tin, kuntu tu wɔ ta jigi ŋwɔa Wɛ tee ni.

³⁴ A lagi a ta abam si, nɔɔna bale na pɛni titu ni sara didva wɔni, Wɛ wɔ li ba didva DI daari didva.

³⁵ Kaana bale na wɔra ba cɔi muni, Wɛ wɔ li ba didva DI daari didva. [

³⁶ Nɔɔna bale di na wɔ kara ni ba tɔŋa, Wɛ wɔ li ba didva DI daari didva.]»

³⁷ Zezi na tagi kuntu tin, ba ma bwe-o ba wi: «Dɔbam Yuutu, kuntu wɔŋo wɔ ki yɛn mu?»

O ma lɛri-ba di bitar-dindia o wi: «Wo-tɔɔ na wɔ mɛ tin, duurɛ di gilimi da mu.»

18

Wɛ-loro na yi te tin

¹ Zezi dɛɛn ma maɔi mɔmaɔa o bri o karabiə bam ni ba maɔi si ba taa loori Wɛ taan mu, si ba yi yagi.

² O ma maɔi o bri-ba o wi: «Tɔɔ kɔdonj ni mu sariya-diru wɔdonj dɛɛn ya wɔra, yi o ba kwari Wɛ. O maa ba niɔi nɔɔna di.

³ Kadɛm wɔdonj di maa wɔ tɔɔ kɔm kuntu ni. O maa yɛni o ve sariya-diru wɔm te maɔa maama,

o loor-o zənə o wɪ: <Nan kwaanɪ n wəli-nɪ, sɪ n pa a na bura a dɔm wɔm tee nɪ.>

⁴ Sariya-diru wɔm maa ba sɛ o taanɪ dɪm. Kɔ maa wɔra kɔ wɔra, o laan ma ta o titɪ wɔnɪ o wɪ: <A ba kwari Wɛ. A ba nɪgɪ nɔɔna dɪ.

⁵ Dɪ kɔ dɪ, kadəm wɔntɔ nan ta jɪgɪ-nɪ o yaara maɲa maama dɪ o taanɪ dɪm. Kɔntɔ ŋwaanɪ a maɲɪ sɪ a pa-o bura. Kɔ na dai kɔntɔ, oó ta tui a te o yaari-nɪ maɲa maama.> »

⁶ Dɪ Yuutu Zezi laan ma ta o wɪ: «Cəgi-na sariya-diru balɔɔ kɔm na tagɪ te tɪn.

⁷ Sɪ kɔ laan nan na yɪ Wɛ, Dɪ bá sɛ sɪ Dɪ wəli Dɪ titɪ nɔɔna balɔ Dɪ na kuri tɪn sɪ ba na cɪga na? Dɪ bá kɪ lɪla Dɪ wəli balɔ na tiini ba loori-Dɪ maɲa maama wɪa dɪ titɪ tɪn na?

⁸ A lagɪ a ta abam sɪ, Dɪ wɔ pa-ba cɪga lɪla. Kɔ daari, amɔ Nabiin-bu wɔm na joori a ba lɔgɔ baɲa, nɔɔna ta wɔ ta jɪgɪ wɔ-dɪdɔba dɪ amɔ na?»

Farizian tu dɪ lampo-joɲnu mɪmaɲa

⁹ Zezi daa ma maɲɪ mɪmaɲɪ dɪdɔɲ, sɪ o ma brɪ balɔ na bɔɲɪ ba pai ba yɪ nɔn-ŋɔna Wɛ tee nɪ yɪ ba gooni ba donnə tɪn.

¹⁰ O ma maɲɪ o brɪ-ba o wɪ: «Nɔɔna bale mɔ wɔra. Ba dɪdɔba yɪ Farizian tu mɔ. Wɔdɔɲ wɔm maa yɪ lampo-joɲnu. Ba ma zanɪ ba vu Wɛ-dɪkamunu kɔm sɪ ba wari Wɛ.

¹¹ Ba na zɔ tɪn, Farizian tu wɔm ma zɪgɪ o wari Wɛ o wɔnɪ o wɪ: <Wɛ, a kɪ nmɔ le dɪ amɔ na dai nɪɲɛnɪ nɔɔna badaara balɔ na yɪ ŋwɪna dɪ wo-lwaan-kərə dɪ ka-lagɪna te tɪn. A kɪ nmɔ le dɪ a na dai nɪɲɛnɪ lampo-joɲnu wɔntɔ dɪ te tɪn.

12 A yəni a vɔ ni kuni bile mu da yarpe maama wɔni. Wəənu tɔb maama a na ne tin, a yəni a li nmu təri ti wɔni a pa nmu.»

13 Ku daari lampo-jonnu wɔm maa zigi daa ni o wari We. O maa ba lagi si o kwəni o yuu wɛɛni, yi o magi o japoorə We yigə ni o wi: «We, amu yi lwarim tu mu. Nan duri a yibwənə.»

14 Kuntu tin, a nan lagi a ta di abam si, nɔɔna bantɔ bale na wari We ba ti yi ba laan joori sɔɔɔ tin, ku yi lampo-jonnu wɔm mu ne ciga We tee ni, si ku dai Farizian tu wɔm. Bɛɛwaaɛni, wɔb na zəɛi o titi tin, We wɔ tu kuntu tu. Wɔb nan na tu o titi tin, We wɔ zəɛi kuntu tu.»

*Bu-balwa na maɛi di We paari dim te tin
(Matiyu 19:13-15, Mariki 10:13-16)*

15 Nɔɔna badonnə maa jaani ba bu-balwa ba tui Zezi te, si o danɛi o jia ba banja ni o wari We o pa-ba. O karabiə bam na ne kuntu tin, ba ma zanɛi ba kaani-ba si ba yi taa ki kuntu.

16 Zezi laan ma bəɛi biə bam si ba ba o te, yi o wi: «Yagi-na si biə bam taa tui a te, si á yi zanɛi á ci-ba. Bɛɛwaaɛni balɔ na nyi di bu-balwa te tin mu maɛi si ba zɔ We paari dim wɔ.»

17 A lagi a ta ciga mu di abam si, nɔɔnɔ na wɔ se si We taa te-o ni bu-balanja te, o bá na cwəɛə si o zɔ We paari dim wɔ.»

*Nadunə wɔ wani ba na ɛwɛa We tee ni na?
(Matiyu 19:16-30, Mariki 10:17-31)*

18 Zwifə yigə tu wɔdon dɛɛn ma bwe Zezi o wi: «Karanyina, n yi nɔn-ɛɔm. Bri-ni kulɔ a na wɔ ki, si a ma a na ɛwɛa kalɔ na ba ti tin We tee ni.»

19 Zezi ma ta dɪd-o o wɪ: «Bɛŋwaantɪ mʊ n bɛŋji-nɪ nɪ nɔn-ŋʊm? Nɔɔn-nɔɔnʊ tɛrɛ o na yɪ nɔn-ŋʊm, kʊ na daɪ Wɛ DI yɪranɪ.

20 Nmʊ maŋɪ n ye Wɛ cullu tɪm na brɪ kʊlʊ tɪn. Yɪ zaŋɪ n pɛni dɪ n donʝ kaanɪ. Yɪ zaŋɪ n gʊ nɔɔnʊ. Yɪ zaŋɪ n ŋɔ. Yɪ fɔ vwan n pa nɔɔn-nɔɔnʊ. Ta n zuli n nu dɪ n ko.»

21 Zwifɛ yigɛ tu wʊm ma ta o wɪ: «Kʊ zɪgɪ amʊ biini nɪ mʊ a maŋɪ a tɔgɪ cullu tɪntʊ maama.»

22 Zezi na ni o na tagɪ kʊlʊ tɪn, o ma ta dɪd-o o wɪ: «Kʊ nan ta gɛ wonʝo dɪdʊa mʊ sɪ n kɪ. Kwe wɛɛnu tɪlʊ maama n na jɪgɪ tɪn n yɛgɪ, sɪ n laan maŋɪ tɪ sɛbu kʊm n pa yinigɛ tiinɛ. Kuntʊ wʊ pa n ta n jɪgɪ jɪjɪgɪrʊ Wɛ-sɔŋɔ nɪ. Nmʊ na kɪ kuntʊ, sɪ n laan ba n ta n tɔgɪ-nɪ.»

23 Nɔɔnʊ wʊm na ni kuntʊ tɪn, o wʊ ma cɔgɪ zanzan, o na yɪ jɪjɪgɪrʊ zanzan tu tɪn ŋwaanɪ.

24 Zezi ma lwarɪ o wʊ na cɔgɪ te tɪn. O ma ta o wɪ: «Nadunɛ na lagɪ sɪ ba zʊ Wɛ paari dɪm wʊ, kʊ sɪntɪ kʊ cana kʊ pa-ba.

25 Kʊv ta yɪ mwalɪ sɪ yogondi da gar-lwe bɔɔnɪ dɪ nunʝi kʊ dwe nadum na lagɪ sɪ o zʊ Wɛ paari dɪm wʊ.»

26 Nɔɔna balʊ na ni kʊlʊ Zezi na tagɪ tɪn ma bwe-o ba wɪ: «Kʊ nan na yɪ kuntʊ, wɔɔ mʊ wʊ wantɪ o na vrɪm?»

27 O ma lɛri-ba o wɪ: «Kʊlʊ nabiinɛ na warɪ ba kɪ tɪn, Wɛ wa-kʊ DI kɪa.»

28 Pɪyɛɛrɪ laan ma ta o wɪ: «Nii. Dɪbam yagɪ dɪ wɛɛnu mʊ yɪ dɪ daari dɪ tɔgɪ nmʊ.»

29 Zezi ma ta dɪ ba o wɪ: «A lagɪ a ta cɪga mʊ dɪ abam sɪ, nɔɔnʊ wʊlʊ maama na tagɪ Wɛ paari

dım ηwaanı yı o yagı o sɔɲɔ naa o kaanı naa o nu-biə naa o nu dı o ko naa o biə tın,

³⁰ kuntu tu wó sını o jonji ku dwəni kulɔ maama o na yagı tın maɲa kantɔ nı. Ku daarı maɲa kalɔ na wó ba tın, kuntu tu wó na ηwıa kalɔ na ba ti tın We tee nı.»

*Zezi daa na ηɔɔnı o tɔvnu taanı te tın
(Matiyu 20:17-19, Marıki 10:32-34)*

³¹ Zezi dɛen ma pɔɔrı o karabiə fugə-bale bam kɔgɔ kum wɔnı, yı o ta dı ba o wı: «Taá ye-na sı, dí maa ve Zeruzalem, yı wəənu tıɔ maama faɲa faɲa We nijonɲə bam na pɔpɔnı amɔ Nabiin-bu wɔm ηwaanı tın wó kı.

³² Baá ja amɔ ba kı dwi-ge tiinə jıɲa nı. Baá mwanı amɔ, baá bɛɛsı amɔ, baá twı lileeru ba yagı a yıra nı,

³³ baá kwe balaarı ba ma magı-nı, yı ba laan daarı ba gɔ-nı. Da yatɔ dɛ nı, a laan wó joori a bi a yagı tɔvnu.»

³⁴ Zezi na tagı kuntu tın, ba wɔ ni o taanı dım kuri. Ba maa yəri o na jigı kulɔ o ηɔɔnı tın, ku kuri na səgi dı ba tın ηwaanı.

*Zezi na puri lilwe yiə te tın
(Matiyu 20:29-34, Marıki 10:46-52)*

³⁵ Zezi dɛen ma vu o twe tıɔ kudon, ku yırı mɔ Zeriko. Lilwe maa je cwəɲə kam ni nı o loorə.

³⁶ O ma ni non-kɔgɔ na togi da ku maa kea. O ma bwe sı o lwarı ku na yı kulɔ tın.

³⁷ Ba ma ta ba bri-o sı ku yı Nazaretı tu Zezi mɔ togi dáanı o maa kea.

³⁸ O ma toɔɔtı o bəɲi o wı: «Zezi, Pɛ Davidi dwi tu, duri a yibwənə!»

39 Nɔɔna balɔ na wɔ kɔgɔ kɔm yigə nɪ ba maa ve tɪn ma kaan-o sɪ o pu o ni. O laan ma tiini o tɔɔlɪ baɲa baɲa o wɪ: «Pɛ Davidi dwi tu, duri a yibwəɲə!»

40 Zezi ma zɪgɪ, yɪ o pa ni sɪ ba vanɪ lilwe wɔm ba ja ba o te. O na yɪ o te tɪn, Zezi ma bwe-o o wɪ:

41 «Nmɔ lagɪ sɪ a kɪ bɛɛ mɔ a pa-m?»

O ma ləri o wɪ: «A tu, a lagɪ sɪ a joori a taa na mɔ.»

42 Zezi ma ta dɪd-o o wɪ: «Ta n nai. Nmɔ na kɪ n wɔ-dɪdɔa dɪ amɔ te tɪn mɔ pɛ n na vrɪm.»

43 Zezi na tagɪ kɔntɔ bɪdwɪ baɲa nɪ tɪn, mɔ lilwe wɔm yɪə joori ya nai. O ma zanɪ o tɔgɪ Zezi, yɪ o zuli Wɛ lanyɪranɪ. Nɔɔna bam maama na nɛ kɔlɔ na kɪ tɪn, ba dɪ maa tee Wɛ.

19

Lampo-jɔɲnu Zase na kɪ te tɪn

1 Zezi ma vu o tɔgɪ Zeriko tɔɔ kɔm wɔ o maa kɛa.

2 Nɔɔnɔ wɔdɔɲ mɔ wɔ tɔɔ kɔm wɔnɪ, o yɪrɪ mɔ Zase. O maa yɪ lampo-jɔɲnə yigə tu, yɪ o yɪ nadum.

3 O dɛɛn ma lagɪ sɪ o lwarɪ Zezi na yɪ wɔlɔ tɪn. O ma kwaanɪ o ga, o na yɪ nɔn-kukulə yɪ kɔgɔ kɔm daga tɪn ɲwaanɪ.

4 O ma duri o kɛ kɔgɔ kɔm yigə, o vu o di kapɔrɔ yuu sɪ o kwaanɪ o na Zezi, o na lagɪ o ba o da dáanɪ o kɛ tɪn ɲwaanɪ.

5 Zezi ma vu o yɪ jəgə kam. O ma kwəni o yuu wɛɛnɪ o nii, yɪ o wɪ: «Zase, kɪ lɪla n tu tɪga, sɪ zɪm a manɪ sɪ a ba a pəni nmɔ sɔɲɔ nɪ mɔ.»

⁶ Zase na ni kuntū tɪn, o ma kɪ lɪla o tu tɪga, yɪ o vu o jeeri Zezi lanyɪranɪ o sɔŋɔ nɪ dɪ wɔpɔlo.

⁷ Nɔɔna bam na nɛ Zezi na kɪ te tɪn, ba maama maa pɔvɔnɪ ba wɪ: «Taá nii o na ve o zɔ nɔn-cɪcɔgɔ sɔŋɔ sɪ o taa yɪ o vɛru.»

⁸ Zase laan ma zanɪ wɛɛnɪ o ta dɪ dí Yuutu Zezi o wɪ: «A tu, nii amɔ na lagɪ a kɪ te tɪn. Aá pɔɔrɪ a jɪjɪgɪrɔ tɪm cɪcoro mɔ a maŋɪ a pa yinigə tiinə. A ya na pini wɔlɔ maama a jɔŋɪ lampoo zanzan o tee nɪ tɪn, aá joori a ŋwɪ-kɔ kuni bɪna mɔ a pa kɔ tu.»

⁹ Zezi ma ta dɪd-o o wɪ: «Zɪm dɛ dɪm nɪ sɔŋɔ kuntū tiinə nɛ vrɪm, bɛŋwaanɪ nɔɔnɔ wɔntɔ brɪ sɪ o dɪ tɔgɪ o yɪ Abraham dwi tu cɪga cɪga.

¹⁰ Amɔ Nabiin-bu wɔm na tu lɔgɔ baŋa tɪn, kɔ yɪ sɪ a beeri balɔ na je tɪn mɔ, sɪ a daari a vrɪ-ba a kɪ Wɛ jɪŋa nɪ.»

*Nɔɔnɔ dɪ o tɪntɔŋna mɪmaŋa
(Matiyu 25:14-30)*

¹¹ Nɔɔna bam ta na wɔra ba cɛgɪ o taanɪ dɪm kuntū tɪn, Zezi daa ma maŋɪ mɪmaŋa o brɪ-ba. O na tu o tɔwɛ Zeruzalem tɪn, nɔɔna bam ga bɔŋɪ sɪ Wɛ paari dɪm wɔ ba lɪla mɔ ba yibiyə nɪ kantɔ maŋa kam nɪ.

¹² Kuntū ŋwaanɪ mɔ o ma maŋɪ o brɪ-ba o wɪ: «Nɔɔnɔ wɔdɔŋ mɔ wɔra o na yɪ pabu. Dɛ dɪdwɪ o ma zanɪ sɪ o vu tɪv kɔdɔŋ yigə yigə sɪ ba pa-o paari, sɪ o laan joori o ba.

¹³ O ma bəŋɪ o tɪntɔŋna fugə, yɪ o kwe sɛbu-sɪŋa dala fugə o pa-ba, yɪ o wɪ: «Ma-na sɛbu kuntū á taá maa pipiə, sɪ kɔ taa ve maŋa kalɔ a na wɔ joori a ba tɪn.»

14 O tuɔ kɔm tiinə nan cul-o zanzan. Ba ma tuɔɔ nɔɔna sɪ ba da o kwaga ba vu ba ta wɪ, ba ba lagu sɪ o taa yɪ ba pɛ.

15 Dɪ kɔ dɪ, ba ta pɛ-o paarɪ. O ma joori o titɪ tuɔ kɔm. O laan ma pa ba bɛɔɔi o tintɔɔɔna balɔ o ya na pɛ-ba sɛbu kɔm tɪn, sɪ ba ba o te ba bri-o nyɔɔɔɔɔ dɪlɔ ba na nɛ kɔ baɔa nɪ tɪn.

16 Dayigə nɔɔɔɔ wɔm ma ba o ta dɪd-o o wɪ: <A yuutu, a kwe sɛbu-sɪɔa dalɪ dɪm nmɔ na pɛ-nɪ tɪn, a ma na dala fugə nyɔɔɔɔɔ mɔ a wɛli da.>

17 O yuutu wɔm ma lɛr-o o wɪ: <N kɪ cɪga n jɪgɪ yawala, n yɪ tintɔɔɔ-ɔɔm. Nmɔ na kɪ cɪga dɪ kɔlɔ finfɪn a na kɪ n jɪɔa nɪ tɪn, a laan wɔ pa n ta n te tɪnɪ fugə.>

18 Bale-tu wɔm ma ba o ta dɪ o yuutu wɔm o wɪ: <A yuutu, a kwe sɛbu-sɪɔa dalɪ dɪm a ma na dala yanu nyɔɔɔɔɔ mɔ a wɛli da.>

19 O yuutu wɔm ma lɛr-o o dɪ o wɪ: <Aá pa n ta n te tɪnɪ dɪnu.>

20 Wɔlɔ na yɪ batɔ-tu wɔm tɪn dɪ ma daa ba o ta dɪd-o o wɪ: <A yuutu, nan jɔɔɔi nmɔ sɛbu-sɪɔa dalɪ dɪm. A kwe-dɪ mɔ a kukuli dɪ yu-kwala a tɪɔi,

21 a na ye nɪ nmɔ laɔa damma, yɪ a kwarɪ fɔɔnɪ dɪ nmɔ tɪn ɔɔwaanɪ. Nmɔ yɛni n jɔɔɔi nyɔɔɔɔɔ wɛɛnu tɪlɔ nmɔ yɪra na wɔ cɛ tɪ baɔa nɪ tɪn, yɪ n zagɪ mɪna yalɔ n titɪ na wɔ dugɪ tɪn.>

22 O yuutu wɔm laan ma ta dɪd-o o wɪ: <Nmɔ yɪ tintɔɔɔ-balɔɔ mɔ. N titɪ ni-taanɪ dɪm mɔ bri nɪ n ba jɪgɪ bɔra. Nmɔ ya na ye nɪ a laɔa damma, yɪ a jɔɔɔi nyɔɔɔɔɔ wɛɛnu tɪlɔ a yɪra na wɔ cɛ tɪ baɔa nɪ tɪn, yɪ a zagɪ mɪna yalɔ a titɪ na wɔ dugɪ tɪn,

²³ βεε nan yi nmu wu kwe a səbu kum n tiŋi banki ni. Nmu ya na tiŋi-ku banki ni, a ya wó ba a joŋi-ku di nyɔɔri.>

²⁴ O laan ma ta di balu na zigi da tin o wi: <Joŋi-na səbu-siŋa dali dum o tee ni á pa wulu na ne dala fugə kam tin tu.>

²⁵ Ba ma ta did-o ba wi: <Dí yuutu, wuntu maŋi o jigi dala fugə mu.>

²⁶ O ma ləri o wi: <A lagi a ta abam si wulu maama na maŋi o jigi woŋo tin, o ta wó joŋi kudon o wəli da. Wulu nan na maŋi o ba jigi kulukulu tin laan wó ba o ga kulu finfin o ya na jigi tin di.>

²⁷ Ku daari, ku na yi a duna balu na ba lagi si a taa yi ba pe tin, ve-na á ja-ba á ba yo seeni si á gu-ba a yigə ni.> »

Zezi na zu Zeruzalem yi noona zul-o te tin

(Matiyu 21:1-11, Mariki 11:1-11, Zan 12:12-19)

²⁸ Zezi deen na tagi wənu tim kontu maama o ti tin, o ma zaŋi o kwe cwəŋə o togi noona bam yigə o maa ve Zeruzalem.

²⁹ Ba ma vu ba yi ti-balwa bale, ba yira mu Betifaazi di Betani. Je sim kontu wu piu kudon saŋa ni mu, ku yiri mu Olivi piu. Zezi ma tɔŋi noona bale o karabiə bam wuni,

³⁰ yi o ta di ba o wi: «Ve-na á zu tiv kulu na wu abam yigə ni tin. Á na zu ku wu, á wó na bina-pola na lægi da, yi noon-noonu daa ta wu garu ka baŋa. Ve-na á bwəli-ka á ja ba á pa-ni.

³¹ Noonu nan na bwe abam o wi: <βεε mu yi á bwəli-ka?>, si á ta did-o ni: <Ku yi dí Yuutu wum mu lagi-ka.> »

³² Nɔɔna bale balɔ o na tɔŋɩ tɩn ma zanɩ ba vu sɩ ba nii. Ba ma sɩnɩ ba na nɩ kɔ yɩ o na tagɩ te tɩn.

³³ Ba na wɔra ba bwɛli bɩna-pɔla kam tɩn, ka tiinɛ ma bwe-ba ba wɩ: «Bɛŋwaanɩ mɔ yɩ á wɔra á bwɛli bɩnaga kam?»

³⁴ Ba ma lɛri ba wɩ: «Kɔ yɩ dí Yuutu wɔm mɔ lagɩ-ka.»

³⁵ Ba ma ja-ka ba ja vu Zezi te. Ba laan ma kwe ba gwaarɔ ba danɩ ka baŋa nɩ, yɩ ba pa Zezi di ka baŋa.

³⁶ O na maa kɛ tɩn, nɔɔna bam ma zul-o, yɩ ba kwe ba gwaarɔ ba lwarɩ cwɛŋɔ kam yuu nɩ, sɩ o taa ve ti baŋa nɩ o kɛa.

³⁷ O na gɛ finfin sɩ o yɩ Zeruzalɛm tɩn, o ma da cwɛŋɔ kalɔ na kwe ka tu Olivi piu kɔm seeni tɩn. O karabiɛ kɔgɔ kɔm maama laan ma puli sɩ ba taa zuli Baŋa-Wɛ dɩ kwɛr-dɛ. Ba maa tee Wɛ dɩ wɔpɔlo, dɩ wo-kamunnu tɩɔ zanzan Dɩ na kɩ yɩ ba yiɛ na tɩn ŋwaanɩ,

³⁸ yɩ ba wɩ:
«Zuli-na pɛ wɔɔ na tu dí Yuutu Wɛ yɩri ŋwaanɩ tɩn.

Ywəəni taa wɔ Wɛ-sɔŋɔ nɩ.

Zulɛ dɩ taa wɔ Baŋa-Wɛ tee nɩ.»

³⁹ Farizɩan tiinɛ badonnɛ na tɔgɩ ba wɔ kɔgɔ kɔm wɔnɩ tɩn ma ta dɩ Zezi ba wɩ: «Karanyɩna, bagɩ n karabiɛ bam sɩ ba yɩ taa tɛ kuntu donɩ.»

⁴⁰ O ma lɛri-ba o wɩ: «A lagɩ a ta abam sɩ, bantu na cɩm, kandwa yam tɩtɩ wɔ kaasi dɩ kwɛr-dɛ.»

Zezi na keeri Zeruzalɛm nɔɔna ŋwaanɩ te tɩn

⁴¹ Zezi ma vu o tɔwɛ Zeruzalɛm. O na nɛ tɩɔ kɔm tɩn, o ma keeri kɔ nɔɔna bam ŋwaanɩ,

⁴² yɪ o wɪ: «Zeruzalem tiinə-ba, á ya na lwarɪ zɪm dɛ dɪm nɪ wəənu tɪɬv ya na wó pa sɪ á taá zɔvɪ dɪ ywəəni tɪn, kɔ ya wó ta lana. Wo-laaru tɪm kɔntɔ nan səgi abam tee nɪ mɔ.

⁴³ Taá ye-na sɪ maŋa wó ba, yɪ á dɔna wó ba ba gilimi á tɪv kɔm maama. Baá cɪ kɔ niə yam maama sɪ nɔɔn-nɔɔnɔ daa yɪ wantɪ o nuŋi kɔ wɔnɪ,

⁴⁴ yɪ baá tiini ba cɔgi tɪv kɔm dɪdaani abam balɔ na zɔvɪ kɔ wɔnɪ tɪn. Ba na cɔgi-kɔ ba ti, tɪv kɔm kandwe daa bá danɪ dɪdɔŋ baŋa nɪ. Kɔ yɪ abam na wɔ lwarɪ nɪ maŋa kam yiə, sɪ We ba Dɪ vrɪ abam tɪn ŋwaanɪ mɔ wəənu tɪm kɔntɔ maama wó kɪ abam baŋa nɪ.»

*Zezi na zəli pipimpiinə We-di-kamunu kɔm wɔnɪ te tɪn
(Matiyu 21:12-17, Marɪkɪ 11:15-19, Zan 21:3-22)*

⁴⁵ Zezi ma vu o zɔ We-di-kamunu kɔm wɔ. O ma na balɔ na je da ba pipi tɪn. O ma puli sɪ o zəli-ba sɪ ba nuŋi.

⁴⁶ O ma ta dɪ ba o wɪ: «Kɔ pɔpɔnɪ We tɔnɔ kɔm wɔnɪ, nɪ We mɔ wɪ: <Amɔ digə kantɔ maŋɪ sɪ ka taa yɪ jəgə kalɔ nɔɔna na wó ta tui ba warɪ amɔ da tɪn mɔ.> Abam nan pɛ ka ji ŋwɪna joro jəgə.»

⁴⁷ Dɛ maama Zezi maa wɔ We-di-kamunu kɔm wɔnɪ o brɪ nɔɔna We taani dɪm. Kɔ daari Zwifə kaanɪm yigə tiinə dɪ ba cullu karanyɪna tiinə bam dɪ tɪv kɔm dɪdɛera bam maa kwaana, sɪ ba na cwəŋə ba gɔ-o.

⁴⁸ Ba maa yəri ba na wó kɪ te, bɛŋwaanɪ nɔɔna bam maama cəgi o taani dɪm lanyɪranɪ.

20

Zezi dam dım nuñi yən mɔ?

(Matiyu 21:23-27, Marıki 11:27-33)

¹ De dıdwtı mɔ Zezi dɛɛn wɔ Wɛ-di-kamunu kum wɔntı, o tɔɔltı Wɛ kwər-ywəŋə kam o brı nɔɔna. Zwifə bam kaanım yigə tiinə dı cullu karanyına tiinə bam dı ba tıv kum nakwa bam ma vu ba yi o te.

² Ba ma ta dıd-o ba wı: «Ta n brı dıbam, wɔɔ dam mɔ n ma n kı wəənu tılv maama n na kı tın? Wɔɔ mɔ pɛ nmɔ ni, sı n ta n kı kuntu?»

³ O ma ləri-ba o wı: «A dı jıgı bwıə a lagı a bwe abam, sı á ləri-ya á pa-nı.

⁴ Zan na miisi nɔɔna na wɔntı tın, kɔ yı Wɛ mɔ pɛ-o cwəŋə naa nabiinə mɔ?»

⁵ O na bwe-ba kuntu tın, ba maa wɔra ba bwe daanı sı ba nii, ba na wı lər-o te tın. Ba laan ma wı: «Dıbam na ləri dí wı, kɔ yı Wɛ mɔ, o laan wı bwe dıbam nı, bɛɛ mɔ yı dí nan wɔ sɛ Zan taanı dım?»

⁶ Dí nan na wı, kɔ yı nabiinə mɔ pɛ-o cwəŋə, nɔɔna bam maama wı dultı dıbam dı kandwa mɔ ba gɔ, bɛŋwaanı ba maama patı sı Zan yı Wɛ nijonnu mɔ.»

⁷ Kuntu ŋwaanı ba ma ləri Zezi ba wı, ba yəri wɔlv na pɛ Zan cwəŋə tın.

⁸ Zezi laan ma ta dı ba o wı: «Kɔ na yı kuntu, amɔ dı bá sɛ sı a ta wɔlv na pɛ amɔ ni sı a taa tıŋı tın.»

Nɔɔnv dı o gaarı mımaŋa

(Matiyu 21:33-46, Marıki 12:1-12)

⁹ Zezi ma maŋɪ mumaŋa o brɪ nɔɔna bam o wɪ: «Nɔɔnɔ wɔɔɔŋ mɔ wɔra. O ma zaŋɪ o cɪ gaari, yɪ o daari o jəri tweeru tɪɔ yɪri na yɪ vinyə tɪn dɪ wɔnɪ. O laan ma kwe nɔɔna o yaɣɪ da sɪ ba taa tɔŋa, yɪ o daari o beeri o vu tɪɔ kɔɔŋ o daanɪ da.

¹⁰ Tweeru tɪm biə gwərim maŋa ma yɪ. O ma tɔŋɪ o tɪntɔŋnɔ sɪ o vu nɔɔna balɔ na nii o gaari dɪm baŋa nɪ tɪn te, sɪ ba cɛ o təri ba pa-o. Tɪntɔŋnɔ wɔm na yɪ ba te tɪn, ba ma mag-o. Ba daari ba pa o viiri dɪ jɪ-kɔri.

¹¹ Nɔɔnɔ wɔm daa ma tɔŋɪ o tɪntɔŋnɔ wɔɔŋ. Ba ma magɪ wɔntɔ dɪ, yɪ ba twɪ-o zanzan. Ba ma pa o dɪ viiri dɪ jɪ-kɔri.

¹² O daa ma tɔŋɪ tɪntɔŋnɔ wɔɔŋ o kɪ kuni bɪɔ. Ba ma ja wɔntɔ dɪ ba magɪ o yɪra ba kaari, yɪ ba zəl-o gaari dɪm wɔnɪ.

¹³ Gaari dɪm tu wɔm laan ma bɔŋɪ o wɪ: «A nan wú kɪ ta mɔ? Amɔ na wú kɪ te tɪn, aá tɔŋɪ a tɪtɪ bu wɔɔɔ a na so-o tɪn mɔ. Kɔ ba dwe, baá ta kwarɪ wɔntɔ.»

¹⁴ Nɔɔna bam na nɛ-o tɪn, ba ma bwe daanɪ ba wɪ: «Mɔ gaari dɪm tu bu. Wɔntɔ mɔ lagɪ o ba o taa te o kɔ wɔm wəənu tɪm. Pa-na dí gɔ-o, sɪ dí daari dí taá te o wəənu tɪm.»

¹⁵ Ba laan ma vaŋ-o ba ja nunɪ gaari dɪm wɔnɪ, yɪ ba mag-o ba gɔ.»

Zezi laan ma bwe-ba o wɪ: «Gaari dɪm tu laan wú kɪ nɔɔna bam kɔntɔ ta mɔ?»

¹⁶ O maŋɪ sɪ o ba o gɔ-ba mɔ, sɪ o daari gaari dɪm o pa nɔɔna badonnə sɪ ba taa niə.»

Nɔɔna bam na ni kɔntɔ tɪn, ba ma ta ba wɪ: «Wɛ pa kɔ yɪ kɪ kɔntɔ!»

17 Zezi ma nii ba seeni yi o wɪ: «Kɔ na dau kuntu, bæe mu yi ku pɔpɔni We tɔnɔ kum wɔni ku wɪ:

«Kandwe dɩɩ lwara na vɪn tɪn laan mu joori dɪ ba dɪ ji kandwe dɩɩ na pai sɔŋɔ kum dana tɪn?»

18 Nɔɔnɔ wɔɩ maama na tɔ kandwe dɪntɔ baŋa ni tɪn wó cɪcɔŋi o tɪti mu. Ku daari, wɔɩ maama kandwe dɪm na tɔ o baŋa ni tɪn, dɪ wó mɪrɪ kuntu tu mu.»

19 Zezi na tagɪ wænu tum kuntu tɪn, Zwifə kaanum yigə tiinə dɪ cullu karanyina tiinə ma lwarɪ sɪ o maŋɪ mɪmaŋɪ dɪm bam ŋwaanɪ mu. Kuntu tɪn, ba ma kwaanɪ ba lagɪ cwəŋə sɪ ba ja-o lɪla. Ba maa warɪ, ba na kwarɪ fɔɔni dɪ nɔɔna bam tɪn ŋwaanɪ.

Lampoo ŋwɪm taanɪ

(Matiyu 22:15-22, Mariki 12:13-17)

20 Zwifə yigə tiinə bam dɛɛn ma yɪrɪ Zezi, sɪ ba daa ta nii o na wó ta kɔɩ tɪn. Ba ma lagɪ cwəŋə sɪ ba bri ni o dɔwəŋə, sɪ ba wanɪ ba ja-o, sɪ ba daari ba ki-o gɔvirma tu wɔm jɪŋa ni sɪ o dɪ o sariya. Ba ma li nɔɔna sɪ ba vu Zezi te nɪnɛɛnɪ ba yi nɔn-ŋɔna mu te, sɪ ba laan kwaanɪ ba ja-o dɪ o taanɪ dɪm.

21 Bantɔ ma vu Zezi te ba bwe-o ba wɪ: «Karanyina, dɪ ye ni taanɪ dɩɩ nmɔ na yəni n te n bri nɔɔna tɪn yi cɪga mu. Nmɔ ba pɔɔri nɔɔna daanɪ dɪ n na ki-ba te tɪn. Nmɔ nan yəni n bri nɔɔna We cwəŋə cɪga mu.

22 Dɪ lagɪ dɪ bwe dɪ nii, dɪbam cullu pɛ ni sɪ dɪ ŋwɪ lampoo dɪ pa lugɔ kum pa-farɔ wɔm na?»

23 Zezi ma lwarɪ ba na kɪ ba swan yam dɪd-o te tɪn, o ma ta dɪ ba o wɪ:

24 «Kwe-na səbu dalɪ á brɪ-nɪ. Dɪ jɪgɪ wɔɔ nyɪnyɔgɔ dɪ o yɪrɪ mɔ dɪ baŋa nɪ?»

Ba ma lər-o ba wɪ: «Kɔ yɪ pa-farɔ wɔm mɔ.»

25 O laan ma ta dɪ ba o wɪ: «Kɔ lamma. Á nan taá ŋwɪ kɔlɔ na yɪ pa-farɔ wɔm nyɪm tɪn á pa-o, sɪ á daari á taá paɪ Wɛ kɔlɔ dɪ na yɪ Dɪ nyɪm tɪn.»

26 Zezi na tagɪ kɔntɔ dɪ ba tɪn, ba maa warɪ ba ja-o nɔɔna bam maama yigə nɪ dɪ o na tagɪ kɔlɔ tɪn. O na ləri-ba te tɪn sɔ-ba zanzan yɪ ba cɪm.

*Wɛ-sɔŋɔ ŋwɪa na wɔ ta yɪ te tɪn
(Matiyu 22:23-33, Mariki 12:18-27)*

27 Sadustan tiinə badonnə dɛɛn ma zanɪ ba vu Zezi te. Bantu zaasɪm mɔ brɪ sɪ, nɔɔnɔ na tɪga, o daa bá joori o bi.

28 Ba ma vu ba bwe-o ba wɪ: «Karanyɪna, Moyisi dɛɛn na pɔpɔnɪ kɔlɔ o tɪŋi o pa dɪbam tɪn, o brɪ sɪ, nɔɔnɔ nu-bu na tɪga yɪ o daari kaanɪ, yɪ ba na wɔ lɔgɪ biə, tɔ wɔm cɔrɔ mɔ manɪ sɪ o di kaanɪ wɔm sɪ ba wanɪ ba lɔ biə o nu-bu wɔlɔ na tɪgɪ tɪn ŋwaanɪ.

29 Kɔntɔ tɪn, nu-biə barpe mɔ ya wɔra. Ba dɪdɔa ma di kaanɪ yɪ o tɪ o daar-o, yɪ ba ba jɪgɪ biə daanɪ.

30 Wɔlɔ na sanɪ tɪn ma di kadəm wɔm.

31 O dɪ ma tɪ o daar-o. Batɔ-tu wɔm dɪ daa ma di-o. Kɔ ma kɪ ba maama kɔntɔ doŋ. Ba maama barpe ma tɪ, yɪ ba wɔ lɔgɪ bu dɪ kaanɪ wɔm.

32 Ba maama na tɪgɪ tɪn, kaanɪ wɔm dɪ laan ma tɪ.

³³ Kuntɔ tun, ba maama barpe na di kaani wɔm tun, ba laan na tu ba bi ba yagi tɔɔni, bantɔ wɔɔ mu wɔ ta te kaani wɔm?»

³⁴ Zezi ma ləri-ba o wɔ: «Kɔ na yi zim lɔgɔ baɲa nɔn-biə mu, baara di kaana yi kaana di zɔɔri banna.

³⁵ Kɔ daari, nɔɔna balɔ Wɛ na nii ni ba maɲi si ba bi ba yagi tɔɔni si ba laan taa zɔɔri DI lɔ-dɔɲɔ kɔm ni tun, bantɔ bá di kaana, yi kaana di daa bá zɔ banna.

³⁶ Ba daa bá wani ba ti, ba na wɔ ta nyi di Wɛ malesi sim tin ɲwaanɔ. Ba yi Wɛ titi biə mu, di ba na bi ba yagi tɔɔni tin.

³⁷ Kɔ nan na yi twa biim, Moyisi maɲi o bri ni nɔɔna wɔ suni ba bi. O deen pɔpɔni maɲa kalɔ Wɛ na bri DI titi did-o sabari pɔɲu kɔm wɔni yi DI ta kolɔ tin. Moyisi ma bri si Yuutu Baɲa-Wɛ yi Abraham Wɛ, di Yizaki Wɛ, di Zakɔbi Wɛ mu.

³⁸ Kɔ bri si bantɔ daa ta jigi ɲwɔa mu Wɛ tee ni, beɲwaanɔ Baɲa-Wɛ yi nanɔna Wɛ mu, si DI dai twa Wɛ. Wɛ yibiyə ni, nɔɔna maama jigi ɲwɔa, di balɔ na tigi tin di.»

³⁹ Wɛ cullu karanyɔna tiinə badonnə na ni kuntɔ tun, ba ma ləri ba wɔ: «Karanyɔna, n tagi cɔga.»

⁴⁰ Ba deen ma kwarɔ si ba daa bwe-o taani.

Krisi wɔm Wɛ na tɔɲi tin yi Davidi Yuutu mu (Matiyu 22:41-46, Mariki 12:35-37)

⁴¹ Zezi laan ma ta di ba o wɔ: «Nɔɔna yəni ba wɔ, si Krisi wɔm Wɛ na tɔɲi tin yi Pe Davidi dwi tu mu. Kɔ nan wɔ wani kɔ taa yi kuntɔ na?

⁴² Davidi titi nan pɔpɔni Wɛ ləɲ-ɲwɔ tɔnɔ kɔm wɔni o wɔ:

⟨Yuutu Baŋa-Wε tagi di a Yuutu DI wi:

Ba n jəni a jazım nı,

⁴³ sı aá kɪ nmʊ dɔna maama n nε kuri nı sı n nɔ-ba nı tɪga te.⟩

⁴⁴ Kuntʊ tɪn, Davidi tɪtɪ na sɪnɪ o bəŋi Krisi wɔm Wε na tɔŋi tɪn nı o Yuutu tɪn, kʊ́ kɪ ta mʊ sı o daa joori o taa yi Davidi naa?⟩

Zezi kaanu o karabiə sı ba yi lwəni cullu karanyına tiinə bam

(Matiyu 23:1-7, Marıki 12:38-40)

⁴⁵ Nɔn-kɔgɔ kʊm maama ta na wɔra kʊ cəgi o taanɪ dɪm kuntʊ tɪn, o ma ta di o karabiə bam o wɪ:

⁴⁶ «Taá yırı-na á tɪtɪ di cullu karanyına tiinə bam. Bantʊ soe sı ba taa zʊʊri gwar-dɪdwaaru ba beerə, sı nɔɔna taa nii-ba. Ba na ve yaga, ba soe sı nɔɔna maama taa tui ba zuli-ba. Ba na yəni ba zʊ ba Wε-di sɪn, ba ta lagi je-kamunnu mʊ sı ba taa je yigə nı. Ba na ve nɔɔnʊ sɔŋɔ sı ba di candiə, kʊ yi je-ŋɔŋa je mʊ ba lagi sı ba taa je da.

⁴⁷ Ba nan yəni ba ganɪ kadənə ba jɔŋi kʊlʊ maama ba na jɪgi tɪn. Ba kwəri ba kɪ Wε-lor-dɪdwaaru, sı kʊ taa nyɪ nı ba yi nɔn-ŋɔna mʊ te. Wε wó tiini DI pa bantʊ na cam kʊ ja gaalı.»

21

Kadəm na pε Wε pεeri te tɪn

(Marıki 12:41-44)

¹ Zezi ta na wɔ Wε-di-kamunu kʊm wɔnɪ o brɪ nɔɔna bam kuntʊ tɪn, o ma kwəri o yuu wɛɛnɪ o nii je maama. O ma na nadunə na ve ba di ba

səbiə daka kalɔ na zɪgɪ da Wε pɛera ŋwaanɪ tɪn wɔnɪ.

² O daa ta ma na kadəm wɔdon na togi o wɔra, o yɪ yinigə tu mu. Wɔntu ma ja səbu dalɪ-balwa bale yɪranɪ mu o ja vu o dɪ daka kam wɔnɪ.

³ Zezi na nε kɔntu tɪn, o ma ta o wɪ: «A lagɪ a ta cɪga mu dɪ abam sɪ, kadəm wɔntu na yɪ yinigə tu tɪn, o dɪ səbu kɔ dwəni balɔ maama na dɪ da tɪn.

⁴ Bantɔ maama lɪ ba daari mu. Kadəm wɔm nan yɪ yinigə tu mu, yɪ o kwe kulɔ maama o na jigɪ sɪ o ma yəgi o ni-wɔdiu tɪn o dɪ da.»

*Lɛɛv na wɔ ba lɔvɔ banja te tɪn
(Matiyu 24:1-28, Mariki 13:1-23)*

⁵ Nɔɔna badonnə dɛɛn ma tɛ Wε-di-kamunu kum taanɪ yɪ ba wɪ: «Nii-na kandwa yam ba na mɛ ba lɔ-ka tɪn na tiini ya lana te, yɪ ba ma pɛera yalɔ ba na pɛ Wε tɪn ba ma ki-ka lanyɪranɪ.» Zezi ma ləri-ba o wɪ:

⁶ «Kɔ na yɪ wəɛnu tintɔ á na nai tɪn, maɲa wɔ ba ba, sɪ ba dɪ tɪ maama tɪga nɪ. Kandwε daa bá danɪ didonɲ banja nɪ.»

⁷ Ba ma bwe-o ba wɪ: «Karanyɪna, maɲa kɔɔ mu kɔntu wonjo wɔ ki? Bɛɛ mu lagɪ kɔ ki maana kɔ brɪ dɪbam, sɪ dí lwarɪ nɪ wəɛnu tintɔ lagɪ tɪ ki?»

⁸ Zezi ma ləri-ba o wɪ: «Á fɔgi á cɪ á tɪtɪ, sɪ á yɪ pa nɔɔna ganɪ abam. Nɔɔna zanzan wɔ ba abam te dɪ amɔ yɪrɪ, ba ta dɪ abam nɪ ba didɔba didɔba mu yɪ Krisi wɔm Wε na tɔɲɪ tɪn, yɪ baá daari ba ganɪ abam ba wɪ, maɲa kam yɪə. Á nan yɪ sɛ á togi bantɔ kwaga.

⁹ Á wó ba á ni tigurə dı jara ɲwa. Á nan yı pa fɔɒnı zɔ abam. Wəənu tım kɔntɔ maama maɲı sı tı da yigə tı kı mɔ, yı kɔ ta daı lɔgɔ tiim mımaɲa.»

¹⁰ O daa ta ma ta dı ba o wı: «Dwi wó zaɲı dı kı jara dı dwi dıdon, yı tıɔ dı kɔ don tıɔ wó zaɲı tı magı jara.

¹¹ Tıga ma wó sisinı zanzan. Kana dı wó ba ka taa wɔ je sɔdonnə nı, yı yawı-lɔɲnu dı wó cɔgı nɔɔna zanzan. Wɛ wó pa wo-kɪnkagıla yalɔ na brı Dı dam tın taa kı wɛyuu nı, yı fɔɒnı wó ja nɔɔna ya ɲwaanı.

¹² Kɔ na wó loori wəənu tıntɔ kəm tın, nɔɔna wó ja abam dam ba pa á na yaara. Baá ja abam ba vu ba saɲı ba Wɛ-di sım nakwa tee nı, yı ba kı abam pına digə nı. Baá ja abam ba pa á zıgı pwa dı dıdɛera yigə nı, abam na tɔgı amɔ tın ɲwaanı.

¹³ Kɔ nan wó pa á na pwələ sı á brı-ba Wɛ cıga kam.

¹⁴ Taá ye-na kɔntɔ ni nı, sı á pa á bıcara kı dam. Á yı taá kı liə, dı á na wó ləri-ba tite sı á ma vrı á tıti tın.

¹⁵ Bɛɲwaanı amɔ wó pa abam wɔbɔɲ-ɲɔna dı á ni-taanı, kɔv pa á dɔna bá wanı ba twanı dı á na wó ta kulɔ tın.

¹⁶ Abam tıti kwə dı á niinə, dı á cɔrrɔ dı á cillonə wó ja abam ba kı dıdɛera jıɲa nı, yı baá gɔ abam badonnə.

¹⁷ Nɔɔna maama wó ta culi abam á na yı a nɔɔna tın ɲwaanı.

¹⁸ Baá kı abam kɔntɔ, yı Wɛ ta wó ta nii á baɲa nı, yı á bá lagı á yuuywe sım dıdɔa tıti dı á ga.

19 Abam nan na kwaani á kɪ pu-dia á zɪgɪ kəŋkəŋ, á wó na ŋwɪa Wɛ tee ni.

20 Abam nan wó ba á na pamaŋna na gilimi Zeruzalem tiv kum maama ba pu. Á na ne kuntu, á laan wó lwarɪ ni maŋa kam yiə si ba cɔgɪ-ku.

21 Maŋa kam kuntu ni, abam balɔ na zɔɔɪ Zude ni tin maŋɪ si á kɪ lɪla á nuŋi á duri á beeri pweeru je á səgi da. Balɔ na wɔ tiv kum wɔni tin maŋɪ si á nuŋi lɪla. Balɔ dɪ na wɔ ba karɪ ni tin daa yi ve á zɔ tiv kum wɔ.

22 Beŋwaani maŋa kantɔ ni mɔ yaara maŋɪ si ya ba, Wɛ na wó vanɪ nɔɔna zwa tin ŋwaani, si kulɔ maama na pɔpɔni Wɛ tɔnɔ kum wɔni tin laan kɪ.

23 Kantɔ maŋa kam ni kú tiini ku taa yi lɛɛɪ dɪ kaana balɔ na jɪgɪ pwi tin, dɪ balɔ na jɪgɪ biə yi ba ŋɔgɪ yɪlɪ tin. Yaara zanzan wó ba tiv kuntu dɪ ku nɔɔna maama baŋa ni, yi Baŋa-Wɛ wó kwe Dɪ bam ba yɪra ni.

24 Ba ma wó gu ba badonnə dɪ sɔ-zɔɔɪ, yi ba daari ba ja ba badonnə ba vɔ ba ja vu gambeem dwi tiinə maama titari ni. Dwi-ge tiinə laan wó ba zɔ Zeruzalem tiv kum wɔ ba karɪ ba nɔni ku wəənu ba cɔga taan, si ku vu ku yi maŋa kalɔ Wɛ na pɛ-ba tin tiim.»

*Nabiin-bu wɔm na wó ba lɔgɔ baŋa te tin
(Matiyu 24:29-35,42-44, Mariki 13:24-37)*

25 «Maŋa wó ba si Wɛ pa wo-kɪnkagɪla yalɔ na bri Dɪ dam tin taa kɪ wɪa wɔni dɪ cana dɪ calɪwɪ sɪm wɔni. Liə wó ja lɔgɔ baŋa dwi tiinə maama, yi ba wɔbɔŋa vugimi dɪ nɪnɪv kum na bam na pɔgɪla dɪ sɔɔ zanzan tin ŋwaani.

²⁶ Fubni zanzan wó pa nɔɔna wubɔɔja je ba na buɔi woɔɔo kulɔ na biɔni lɔɔɔ baɔa tɔn, beɔwaani weyuu wó sisiɔi ku pa wəənu tɔlɔ na wɔ weyuu ni tɔn maama vugimi daani.

²⁷ Maɔa kam kuntu ni nɔɔna wó na Nabiin-bu wɔm na maa biɔni lɔɔɔ baɔa. Oó ta wɔ kunkwəənu wɔni o biɔni di dam, yi We paari-zulə wɔ o tee ni zanzan.

²⁸ Á na ne si wəənu tɔm kuntu puli ti kɔa, si á zaɔi á zɔɔi lanyɔrani á kwəni á yum weeni, beɔwaani maɔa kam twe si We vri abam Di yagi.»

²⁹ Zezi laan ma maɔi mumaɔa o bri-ba o wi: «Maani-na á nii kapɔrɔ di tweeru maama na yi te tɔn.

³⁰ Á na ne ni tweeru wɔra ti kwi vɔɔrɔ, abam wai á lwarɔ ni ku twe yade.

³¹ Ku nan yi biɔwi mu di á na ne wəənu tɔlɔ a na tagi a bri abam tɔn na wɔra ti kɔa, si á lwarɔ ni maɔa kam laan twe si We paari diɔm lagi di ba nɔɔna tɔtari ni.

³² A lagi a ta cɔga mu di abam si, wəənu tuntu maama wó ba wɔra ti kɔa, yi zim nɔɔna bam ta wɔ tɔɔi ba ti.

³³ Weyuu di tɔga wó ba ti ke, yi amɔ taani diɔm bá ke maɔa di maɔa.

³⁴ Á taá fɔɔi á cɔ á titi, si á yi taá buɔi wɔdi-fwaaru diɔm naa sa-nyɔɔɔ wubɔɔja, naa á taá jɔɔi liə di á ɔwɔa wəənu. Á na jɔɔi wubɔɔja yantu doɔ, de diɔlɔ amɔ Nabiin-bu wɔm na wó ba tɔn wai di tui biɔwi baɔa ni di dari abam,

³⁵ ni cikɔ na jaani varɔm te tɔn. Beɔwaani de diɔm kuntu wó ba li nɔɔnɔ wɔlɔ maama na wɔ

lɔgɔ baŋa nɪ tɪn.

³⁶ Kuntɔ tɪn, á taá yɪrɪ á tɪtɪ maŋa maama, sɪ á taá loori Wɛ sɪ Dɪ pa abam dam, sɪ á wanɪ á nuŋɪ yaara yalɔ maama na lagɪ ya ba tɪn wɔnɪ, sɪ á daari á vu á zɪgɪ amɔ Nabiin-bu wɔm yigə nɪ.»

³⁷ Zezi dɛɛn yəni o wɔ Wɛ di-kamunu kɔm wɔnɪ de maama o brɪ nɔɔna Wɛ taanɪ dɪm. Tɪga na yəni ka yi, o yəni o nuŋɪ tɪɔ kɔm wɔ o vu Olivi piu kɔm seeni o pəni da.

³⁸ Kɔ daari tɪga na yəni ka pɔɔrɪ, nɔɔna bam maama yəni ba zaŋɪ lɪla ba ve Wɛ di-kamunu kɔm, sɪ ba taa cəgi o taanɪ dɪm.

22

Zwifə yigə tiinə bam na kɪ ni sɪ ba gɔ Zezi te tɪn

(Matiyu 26:1-5,14-16, Marɪkɪ 14:1-2,10-11, Zan 11:45-53)

¹ Kɔ dɛɛn gɛ fɪn sɪ Zwifə bam di ba candiə kalɔ yɪrɪ na yɪ Pakɪ tɪn. Candiə kam kuntɔ nɪ mɔ ba yəni ba di dɪpɛ dɪlɔ na ba jɪgɪ dabɪlɪ dɪ wɔnɪ tɪn.

² Kaanɪm yigə tiinə dɪ cullu karanyɪna tiinə bam ma kwaanɪ ba lagɪ cwəŋə, sɪ ba ja Zezi ba gɔ. Ba na kwarɪ fɔɔnɪ dɪ nɔɔna bam tɪn ŋwaanɪ, ba yəri ba na wó kɪ te sɪ ba ja-o.

³ Sɔtaanɪ laan ma zɔ Zudasɪ Yiskariyo bɪcarɪ. Wɔntɔ yɪ Zezi karabiə fugə-bale bam wɔ nɔɔnɔ dɪdɔba mɔ.

⁴ O ma vu kaanɪm yigə tiinə dɪ Wɛ di-kamunu kɔm yɪrɪna yigə tiinə bam te sɪ ba banɪ ba nii, o na wó kɪ te o brɪ-ba cwəŋə sɪ ba wanɪ ba ja Zezi.

15 O laan ma ta dɪ ba o wɪ: «Amɔ ya tiini a lagɪ sɪ a di candiə kantɔ dɪ abam dɪ a wɔ maama, sɪ a laan daari a yaari.

16 A nan lagɪ a ta abam sɪ, a daa bá di candiə kantɔ, sɪ kɔ taa ve maɲa kalɔ candiə kam kɔntɔ kuri na wó vu kɔ kweeli Wε paari dɪm wɔni tɪn.»

17 Zezi na tagɪ kɔntɔ o ti tɪn, o laan ma jonɪ tweeru biə sana dɪ zɔɲa, yɪ o kɪ Wε le ti ɲwaanɪ. O ma ta dɪ ba o wɪ: «Jonɪ-na tɪntɔ á nyɔ á daari á pa daani.

18 A lagɪ a ta abam sɪ, kɔ na puli zɪm, a daa bá nyɔ wo-nyɔɔrɔ tɪntɔ, sɪ kɔ taa ve maɲa kalɔ Wε paari dɪm na wó ba nɔɔna titari ni tɪn.»

19 Zezi laan ma kwe dɪpɛ, yɪ o kɪ Wε le dɪ ɲwaanɪ. O ma daari o fɔ-dɪ o pa o karabiə bam yɪ o wɪ: «Amɔ yɪra yam mɔ tɪntɔ, a na lagɪ a kwe a pa abam ɲwaanɪ tɪn. Taá kɪ-na kɔntɔ donɪ, sɪ á taá ma guli a gulə.»

20 Ba na di ba ti tɪn, o daa ma kwe zɔɲa dɪ ka wo-nyɔɔrɔ o kɪ Wε le ti ɲwaanɪ o pa-ba, yɪ o wɪ: «Wo-nyɔɔrɔ tɪntɔ bri sɪ Wε goni ni-dɔuri dɪdaani nabiinə amɔ jana kam ɲwaanɪ. A jana kam lagɪ ka nunɪ ka duri abam ɲwaanɪ mɔ.

21 Nan nii-na, nɔɔntɔ wɔlɔ na lagɪ o yəgi-nɪ o pa nɔɔna tɪn tɔgɪ o je dɪ amɔ o di yo seeni.

22 Kɔ nan fin mɔ sɪ amɔ Nabiin-bu wɔm tɪ, ni Wε na maɲɪ Dɪ lagɪ te tɪn. Kɔ nan za yɪ lɛɛrɔ mɔ kɔ pa nɔɔntɔ wɔlɔ na wó yəgi-nɪ o pa tɪn.»

23 Ba na ni o na tagɪ kulɔ tɪn, ba ma sɪɲɪ ba bwe daani ba nii, bantɔ wɔntɔ wɔɔ mɔ wó wantɔ o kɪ kɔntɔ.

Wɔɔ mu yi nɔn-kamunu?

(Matiyu 20:25-28, 19:28, Mariki 10:42-45)

²⁴ Zezi karabiə bam deen magi kantɔɔ ku ce, si ba nii bantɔ wɔni wɔɔ mu yi kamunu o dwe ba maama.

²⁵ Zezi ma ta di ba o wi: «Ku na yi lɔgɔ baɲa pwa, bantɔ yɛni ba te ba nɔɔna di dam mu. Balɔ na di dam nɔɔna baɲa ni tin, nɔɔna bam daa ta yɛni ba bə-ba ba wi <Lanyɪran-kərə> mu.

²⁶ Abam nan wɔ maɲi si á taá yi kɔntɔ don. Wɔlɔ na yi nɔn-kamunu abam wɔni tin maɲi si o ji ni á nyaani mu te. Wɔlɔ di na yi abam yuutu tin maɲi si o ji ni á tintɔɲɔ mu te.

²⁷ Wɔlɔ na jəni si o di wɔdiu tin, di wɔlɔ na kwe wɔdiu kum o ja ba o pa-o tin, bantɔ wɔɔ mu yi kamunu? Ku dai wɔlɔ na jəni si o di tin mu na? Ku nan na yi amɔ, a wɔ abam wɔni yi a ki niɲɛni wɔlɔ na yi á tintɔɲɔ tin mu te.

²⁸ Abam nan yi balɔ na tɔgi di amɔ a cam maama wɔni, yi á wɔ yagi a tɔgɪm.

²⁹ Aá pa abam tɔgi á di paari, ni a Ko We na pe si a di paari te tin.

³⁰ Kɔntɔ tin, á wɔ ba á zɔ a paari dim wɔ, yi á tɔgi di amɔ á jəni á di ywəəni. Á wɔ ba á jəni paari jangwaanɔ tum baɲa ni, si á di Yisɪrayeli dwi tiinə kuri fugə-bale bam taani.»

Zezi na wuuri o bri Pɪyɛri na wɔ vi-o te tin

(Matiyu 26:31-35, Mariki 14:27-31, Zan 13:36-38)

³¹ Zezi laan ma ta di Simɔn Pɪyɛri o wi: «Simɔn, Simɔn, sɔtaani sunu di na cwəɲə si di maɲi abam di nii, ni nɔɔnɔ na caari miina te tin.

³² Amu nan loori We a pa nmu, si n ki n wu-didua di amu si n yi yagi-ni. Nmu nan na tusi, yi n wubuna na joori ya tugi amu, si n pa n ko-bia fugi ba zigi kenhkeh.»

³³ Piyeri laan ma ta did-o o wi: «A Yuutu, ba na lagi ba ki amu di nmu puna dige ni, naa ba na lagi ba gu dibam, a ta ba se si a joori nmu kwaga ni.»

³⁴ Zezi ma lar-o o wi: «Piyeri, a lagi a ta nmu si, ku na wu loori si cibwu keeri zim ti-bra-pura ni tin, nmu wu fu kuni bito ni n yeri amu.»

Zezi na tagi di o karabia si ba ti ba yiga te tin

³⁵ O laan ma ta di ba maama o wi: «A daama na taji abam si a tui a tui We kwera kam yi a ba jigi sabia gan-logodi di tampogo di natra tin, wogo muri abam na?»

Ba ma leri ba wi: «Awo, di wu ge kulukul.»

³⁶ O ma ta di ba o wi: «Ku daari lele kuntu, wulu na jigi sabia gan-logodi tin, kuntu tu manji si o kwe-di mu. Wulu di na jigi tampogo tin manji si o kwe-ku mu. Wulu maama na ba jigi su-laha tin, kuntu tu manji si o kwe o goro mu o yegi o ma yegi su-laha.»

³⁷ Amu nan lagi a ta abam si, kulb na pupuni We tona kum wuni amu nwaan tin manji si ku ki, di ku na wi:

«Ba wal-o di non-balwaar mu».

Kuntu na pupuni We tona kum wuni amu nwaan tin laan wu ki lele.»

³⁸ Zezi karabia bam ma ta did-o ba wi: «Di Yuutu, nii su-lwaanu tile mu di jiga.»

O ma leri-ba o wi: «Yagi-na si ku manji.»

*Zezi na tiini o loori o Ko We te tin
(Matiyu 26:36-46, Mariki 14:32-42)*

³⁹ Zezi dɛɛn ma nunji tuv kum wɔni o vu Olivi piu kum seeni, ni o na yɛni o ki te tin. O karabiɔ bam di ma tog-o ba vu.

⁴⁰ Ba na yi jɛgɔ kalɔ ba na maa ve tin, Zezi ma ta di ba o wɔ: «Á taá loori We, si á yi tu manɔm dim maɔa ni.»

⁴¹ O laan ma fɔɔri ba tee ni o vu o zigɔ daa ni, ku manɔ nɔɔnɔ na wɔ dɔli kandwe yi di yi me tin. O ma kuni doonɔ o loori We o wɔ:

⁴² «A Ko, nmɔ na se, si n pa cam dilɔ na lagɔ di ba amɔ baɔa ni tin ke. Nan ki kulɔ na togɔ nmɔ wɔbɔɔa tin, si yi ki amɔ wɔbɔɔa na lagɔ kulɔ tin.»

⁴³ O na loori We kɔntɔ tin, We maleka ma nunji weyuu ka ba o te, yi ka wɔl-o di dam.

⁴⁴ O wɔ na tiini ku cɔgi zanzan tin ma pa o tiini o loori We di o wɔ maama. O lulunɔ ma ji ninɛɛni jana te, yi ku luri tɔga ni.

⁴⁵ O na loori We o ti tin, o ma zanɔ o joori o vu o karabiɔ bam te. O ma na si ba tigi ba dɔa wɔ-cɔgɔ kum nwaani.

⁴⁶ O ma ta di ba o wɔ: «Bɛɛ mu yi á dɔa? Zanɔ-na si á taá loori We, si á yi tu manɔm dim maɔa ni.»

Ba na jaani Zezi te tin

(Matiyu 26:47-56, Mariki 14:43-50, Zan 18:3-11)

⁴⁷ Zezi ta na wɔra o nɔɔni kɔntɔ tin, non-kɔgɔ laan ma ba ku yi o te. Zudasɔ wɔlɔ na yi o karabiɔ fugɔ-bale bam wɔ didɔa tin ma togɔ ba yigɔ. O ma fɔɔri o yi Zezi te si o kukwɛr-o.

48 Zezi ma ta did-o o wɪ: «Zudasɪ, nmɔ tu sɪ n pa ba ja amɔ Nabiin-bu wɔm, yɪ n ta lagɪ n kukwɛri-nɪ mɔ na?»

49 Zezi karabiə balɔ na wɔ o tee nɪ tɪn ma na kɔ na lagɪ kɔ ki-o te tɪn. Ba ma bwe-o ba wɪ: «Dí Yuutu, dí lɪ dí sɔ-lwaanɔ tɪm dí zagɪ-ba na?»

50 Ba wɔ didɔba ma lɪ o sɔgɔ kɔm o ma zagɪ kaanɪm yuutu wɔm tɪntɔŋɔ jazɪm zwe o go.

51 Zezi na ne kɔntɔ tɪn, o ma ta dɪ ba o wɪ: «Yagɪ-na». O ma vu o dwe nɔɔnɔ wɔm zwe dɪm, yɪ dɪ je, dɪ joori dɪ yɪ dɪ ya na yɪ te tɪn.

52 O ma daari o ta dɪ kaanɪm yigə tiinə bam dɪ We-di-kamunu kɔm yɪrɪna bam yigə tiinə dɪ nakwa bam, ba na tu sɪ ba ja-o tɪn, o wɪ: «Abam na kwe sɔ-lwaanɔ dɪ da-lwaanɔ á ba sɪ á ja amɔ tɪn, a yɪ ŋwɪnɔ mɔ na?»

53 De maama a yəni a wɔ abam tee nɪ We-di-kamunu kɔm wɔnɪ, yɪ á wɔ jaanɪ amɔ. Kɔ nan na yɪ te tɪn, maŋa kam laan yɪə sɪ á kɪ á wɔbɔŋa na lagɪ kɔlɔ tɪn, beŋwaanɪ maŋa mɔ yɪə sɪ lim pɛ jɔŋi dam.»

Pɪyɛɛɪ na sunɪ o vɪn Zezi te tɪn

(Matiyu 26:57-58,69-75, Marɪkɪ 14:53-54,66-72, Zan 18:12-18,25-27)

54 Ba laan ma ja Zezi, yɪ ba ja-o ba ke. Pɪyɛɛɪ ma dalɪ o tɔgɪ ba kwaga o da o vu. Ba ma vu ba yɪ kaanɪm yuutu wɔm sɔŋɔ.

55 Ba ma dwe mini ba tɪŋi sɔŋɔ kɔm tɪtarɪ nɪ. Nɔɔna bam ma vu ba je ba weeri mini dɪm. Pɪyɛɛɪ dɪ ma tɔgɪ o vu o jəni ba wɔnɪ.

56 O na tɔgɪ o je mini dɪm yigə nɪ kɔntɔ tɪn, sɔŋɔ kɔm tɪntɔŋ-kana kadoŋ ma yɔɔrɪ o nii o

yibiyə ni, yi o wi: «Nɔɔnɔ wɔntɔ dɪ tɔɔɪ o wɔ Zezi tee ni mu.»

⁵⁷ Pɪyɛɛɪ ma fɔ yi o wi: «Kaanɪ, a yər-o.»

⁵⁸ Kɔ na kɪ fɪn tɪn, nɔɔnɔ wɔdɔɔɪ dɪ daa ma na-o, yi o wi: «Nmɔ tɔɔɪ n yi Zezi kɔɔɔ kɔm nɔɔnɔ dɪdɔa mu.»

Pɪyɛɛɪ ma ləri nɔɔnɔ wɔm o wi: «A tɔɔɪ a daa ba wɔ nɔɔnɔ.»

⁵⁹ Kɔ daa na kɪ fɪn nɪnɛɛnɪ luu dɪdɔa tɪn, nɔɔnɔ wɔdɔɔɪ dɪ daa ma ta o wi: «Nɔɔnɔ wɔntɔ sɪnɪ o tɔɔɪ dɪd-o mu. O dɪ yi Galile tu mu.»

⁶⁰ Pɪyɛɛɪ ma ləri o wi: «Baarɔ, a yəri n taanɪ dɪm kuri.» O ta na wɔra o ɲɔɔnɪ kɔntɔ tɪn, cɪbwɔ ma da kɔ keeri.

⁶¹ Dɪ Yuutu Zezi laan ma pipiri o yɔɔɪ Pɪyɛɛɪ o nii. Pɪyɛɛɪ ma guli Zezi ya na tagɪ kulɔ dɪd-o o wi: «Kɔ na wɔ loori sɪ cɪbwɔ keeri zɪm tɪ-bra-pura ni tɪn, nmɔ wɔ fɔ kuni bɪtɔ ni n yəri amɔ.»

⁶² O na guli kɔntɔ tɪn, o laan ma nunɪ, yi o tiini o keeri zanzan.

*Ba na mwanɪ Zezi yi ba mag-o te tɪn
(Matiyu 26:67-68, Marɪkɪ 14:65)*

⁶³ Nɔɔna balɔ dɛɛn na yɪɪ Zezi tɪn maa yáal-o ba mwan-o, yi ba kwəri ba mag-o.

⁶⁴ Ba ma kwe gɔɔɔ ba ma kwəli o yiə, yi ba daari ba mag-o. Ba maa wi: «Lwarɪ n bri dɪbam wɔlɔ na magɪ-m tɪn.»

⁶⁵ Ba ta maa ɲɔɔnɪ wəənu dwi dwi ba ma cɔɔɪ o yuu, yi ba twɪ-o zanzan.

*Zwifə nakwa na di Zezi taanɪ te tɪn
(Matiyu 26:59-66, Marɪkɪ 14:55-64, Zan 18:19-24)*

⁶⁶ Tɔga na pɔɔri tɔn, Zwifɛ bam nakwa kɔgɔ kɔm maama ma la daanɔ, dɔ ba kaanɔm yigɛ tiinɛ bam dɔ ba cullu karanyɔna tiinɛ maama. Ba laan ma pa Zezi nuɔi o vu taanɔ dɔm dim jɛgɛ o zɔgɔ ba yigɛ nɔ.

⁶⁷ Ba ma ta dɔd-o ba wɔ: «Nmɔ na sɔnɔ n yɔ Krisi wɔm Wɛ na manɔ sɔ Dɔ tɔɔi Dɔ pa dɔbam tɔn, sɔ n ta.»

Zezi ma lɛri-ba o wɔ: «A na tagɔ kɔntɔ a bɔri abam, á ta bá sɛ a ni.

⁶⁸ A nan daa na bwe abam taanɔ dɔ, abam bá sɛ sɔ á lɛri á pa-nɔ.

⁶⁹ Kɔ na puli lele kɔntɔ, amɔ Nabiin-bu wɔm wó vu a jɛni Dam-Panwa Tu Baɔa-Wɛ jazɔm nɔ a da a di paari.»

⁷⁰ Ba maama laan ma bwe-o ba wɔ: «Kɔntɔ tɔn, nmɔ nan sɔnɔ n yɔ Wɛ Bu wɔm mɔ na?»

Zezi ma lɛri-ba o wɔ: «Mɔ abam na wɔ te tɔn.»

⁷¹ Ba laan ma ɔɔɔnɔ daanɔ ba wɔ: «Dɔbam tɔti laan mɔ ni o kwɛrɛ kam na bɔri o tɔti cɔgɔm. Dɔ daa ba lagɔ maana tiinɛ sɔ ba ɔɔɔnɔ o taanɔ dɔm.»

23

*Pilatɔ na bwe Zezi taanɔ te tɔn
(Matiyu 27:1-2,11-26, Mariki 15:1-15, Zan
18:28—19:16)*

¹ Zwifɛ bam nakwa kɔgɔ kɔm maama dɛɛn ma zanɔ ba ja Zezi ba ja vu gɔvɔrma tu Pilatɔ te.

² Ba ma sɔɔi sɔ ba fɔ vwan ba pa-o, yɔ ba wɔ: «Dɔbam nɛ nɔɔnɔ wɔntɔ mɔ o jɔgɔ dɔ tɔv kɔm nɔɔna bam o gana sɔ ba tusi. O tɛ-ba o wɔ, ba yɔ taa lai lampoo ba paɔ gɔvɔrma. O maa kwɛri o

brɪ o titɪ nɪ wɔm mʊ yɪ Krisi, kʊ na lagɪ kʊ ta nɪ pɛ tɪn.»

³ Pilatɪ na ni kʊntʊ tɪn, o ma bwe-o o wɪ: «Nmʊ mʊ yɪ Zwifə bam pɛ wɔm na?»

Zezi ma lər-o o wɪ: «Mʊ ka da n taga.»

⁴ Pilatɪ ma ta dɪ kaanɪm yigə tiinə bam dɪ nɔn-kɔgɔ kʊm maama o wɪ: «Amʊ wʊ nɛ nɔɔnʊ wɔntʊ na kɪ kʊlʊ o cɔgɪ tɪn, sɪ dɪ di o taanɪ.»

⁵ Ba ma tiini ba ηɔɔnɪ taanɪ dɪm, yɪ ba kwaana ba tɛ ba wɪ: «O nan yəni o tʊlɪ Zude tɪnɪ dɪm maama, o brɪ nɔɔna bam sɪ ba yɪ taa sɛ ba tɪv kʊm dɪdɛera ni. O dɛɛn puli o kɪ kʊntʊ donj Galile nɪ mʊ, yɪ o laan yɪ yo seeni.»

⁶ Pilatɪ na ni kʊntʊ tɪn, o ma bwe-ba sɪ o nii, nɔɔnʊ wɔm yɪ Galile tu mʊ na?

⁷ O na tu o lwarɪ nɪ Zezi nunjɪ tɪv kʊlʊ Erɔdɪ na te tɪn, o ma pa ba ja-o ba vu wɔntʊ te sɪ o di taanɪ dɪm, bɛɲwaanɪ Erɔdɪ dɪ tɔgɪ o wʊ Zeruzalem nɪ manja kam kʊntʊ nɪ.

⁸ Erɔdɪ na nɛ Zezi tɪn, o maa jɪgɪ wɔpɔlo zanzan, bɛɲwaanɪ o ya manjɪ o ni o ηwa, yɪ o tiini o lagɪ sɪ o na-o. O maa lagɪ sɪ o nii Zezi wʊ kɪ wo-kɪnkagɪlɪ o brɪ-o na.

⁹ O ma kwaanɪ o bwe-o wəənu zanzan. Zezi ma wʊ sɛ o lər-o kʊlʊkʊlʊ.

¹⁰ Kaanɪm yigə tiinə dɪ cullu karanyɪna tiinə bam maa tɔgɪ ba zɪgɪ da, yɪ ba tiini ba ηɔɔnɪ taanɪ dɪm dɪ baarɪ sɪ ba ma dɪ-o.

¹¹ Erɔdɪ dɪ o pamannɪ bam laan ma gooni Zezi zanzan. Ba pa o zʊ paarɪ gɔrɔ sɪ ba ma mwan-o, yɪ Erɔdɪ laan pa o joorɪ o vu Pilatɪ te.

¹² Dɪntʊ dɛ dɪm nɪ Erɔdɪ dɪ Pilatɪ laan di cilonj mʊ daanɪ, yɪ ba dɛɛn ya culi daanɪ mʊ.

13 Pilatı ma pa kaanım yigə tiinə bam dı nakwa bam dı nɔɔna bam maama la daanı o tee nı.

14 O ma ta dı ba o wı: «Abam na sanı nɔɔnɔ wuntɔ amɔ tee nı tın, yı á tɛ á wı, o yı wɔɔɔ na ganı á tıɔ kum nɔɔna bam o pa ba tusi tın, kuntu mu a nan bwe-o abam yibiyə nı sı a nii, yı a wɔ nɛ kɔɔɔ o na kı o cɔgı yı abam ja-o kɔ nɔɔna tın.

15 Erɔdı dı wɔ nɛ kɔɔɔ o na cɔgı tın. Mu kɔ kuri o pɛ o joori o ba dıbam te. A taá ye sı kɔɔkɔɔ tərə kɔ na wɔ pa ba ja-o ba gɔ tın.

16 Kuntu nɔɔna aá pa ba mag-o dı balaarı mu, yı ba daar-o ba yagı.»

[
17 Pakı candiə kam maɔa na yəni ka ba yi, Pilatı maɔı sı o lı ba pıɔnɔ dıdɔa mu o yagı sı o viiri.]

18 Nɔn-kɔgɔ kum maama ma kı daanı ba kaası dı kwər-dɛ ba wı: «Kɔ na yı nɔɔnɔ wuntɔ, ja-o n gɔ, sı n daarı n lı Barabası n pa dıbam.»

19 Barabası yı wɔɔɔ ba dɛɛn na kı pına digə nı, o na kı jara dı ba tıɔ kum dıdɛera yı o gɔ nɔɔna tın nɔɔna mu.

20 Pilatı na lagı sı o lı Zezi o yagı tın nɔɔna, o daa ma ta dı nɔɔna bam sı ba sɛ sı o yagı Zezi.

21 Ba ma daa ta vın, yı ba tiini ba kaası baɔa baɔa ba wı: «Pa-o tɔɔn-dagara baɔa nı n gɔ. Pa-o tɔɔn-dagara baɔa nı n gɔ.»

22 O daa ta ma ta dı ba o kı bitɔ o wı: «Bɛɛ wo-lɔɔɔ mu o kɔa? A wɔ nɛ kɔɔɔ o na kı o cɔgı pa kɔ maɔı sı dí gɔ-o tın. Kuntu tın, aá pa ba mag-o, yı a daarı a yag-o.»

23 Ba daa ta maa tiini ba kwaana ba kaası dı kwər-dɛ, yı ba tɛ dı baarı ba wı: «N maɔı sı n

pa-o dagara baɲa ni mu n gu.» Ba na tiini ba
 ɲɔɔni di kwɛr-dɛ tin,

²⁴ ku ma pa Pilati sɛ si o ki kulɔ ba na lagi tin.

²⁵ O ma pa ni si ba li Barabasi wɔlɔ ba na lagi
 si o yagi o pa-ba tin. Wɔntu mu yi wɔlɔ ba ya
 na jaani ba ki piina digɛ ni, o na ki jara di ba
 tiɔ kum didɛera yi o gu nɔɔnu tin ɲwaanɩ. Pilati
 ma daari o ki Zezi pamaɲna jɲa ni, si ba ki-o
 ni kɔgɔ kum wɔbɔɲa na lagi te tin.

*Ba na jaani Zezi ba vu ba pa tɔvɔn-dagara baɲa
 ni te tin*

*(Matiyu 27:32-56, Mariki 15:21-41, Zan 19:17-
 30)*

²⁶ Pamaɲna bam laan ma ja Zezi ba maa kea.
 Nɔɔna bam maama maa tɔga. Ba na maa ve tin,
 ba ma jeeri nɔɔnu wɔdon, o yiri mu Simɔn. O
 nuɲi Sireeni mu. O dɛen ya nuɲi gaa mu o ba o
 yi tiɔ wɔni o maa kea. Pamaɲna bam ma ja-o, yi
 ba pa o zɲi dagara kam o bakalɩ ni o tɔgi Zezi
 kwaga.

²⁷ Zeruzalem kɔ-fɔrɔ dɛen maa tɔgi Zezi
 kwaga. Kaana di maa tɔgi ba wɔra, yi ba keerɔ
 ba fri ba titi o ɲwaanɩ.

²⁸ Zezi ma pipiri o nii-ba yi o wɩ: «Zeruzalem
 kaana-ba, yi taá keeri-na amɔ ɲwaanɩ. Á za taá
 keeri á titi di á biɛ ɲwaanɩ.

²⁹ Bɛɲwaanɩ maɲa wú ba ka yi, yi baá ta wɩ:
 <Kaani wɔlɔ maama na yi ka-dɔgɔ tin yi yu-yoɲo
 tu mu. Wɔlɔ na maɲi o wɔ lɔgi bu si o pa o ɲɔgi
 yɩ tin jigi yu-yoɲo zanzan.>

30 Yaara yam kuntu maɲa na yiə, noona wó loori pweeru si ti tu ba baɲa ni, yi ba loori pukum si ti kwəli-ba.

31 Taá nii-na, da-lia na jigi mini ka di tuntu tin, ku laan na yi da-kora, kaá ki ta?»

32 Ba deen ma ja non-balwaarɔ tile ba vu si ba wəli di Zezi ba gu.

33 Ba ma vu ba yi jəgə kalɔ yiri na yi Yukol-pua piu tin. Ba laan ma ja Zezi ba pa dagara kam baɲa ni. Ba ma ja non-balwaarɔ tum di, ba pa dagari sidonnə baɲa ni. Ba ma cwi didwa Zezi jazim ni. Wuwum maa wɔ o jagwiə ni.

34 Ba na pagɪ Zezi dagara kam baɲa ni kuntu tin, o ma loori Wε o wɪ: «A Ko, yagi n ma n ce-ba, si ba yəri wono kulɔ ba na ki tin.»

Pamaɲna bam na lagi ba maɲi o gwaaru tum tin, ba tagɪ jɔɔ mu ba ma maɲi-ti.

35 Non-kɔgɔ kum maa zigi da ba niə. Zwifə bam nakwa bam ma ki-o cavura, yi ba mwana ba wɪ: «O yəni o vri noona ŋwɪa. O na suni o yi Krisi wum Wε na kuri tin, si o vri o titi ŋwɪa si di nii.»

36 Pamaɲna bam di maa mwan-o, yi ba jigi sanywana ba suni o yigə ni.

37 Ba maa wɪ: «Nmɔ na suni n yi Zwifə bam pε, si n vri n titi ŋwɪa si di nii.»

38 Ba deen ya pupɔni tɔnɔ ba tanɪ-ku daa kam yira ni o yuu baɲa ni, yi ku wɪ:

«Wuntu yi Zwifə bam pε mu.»

39 Non-balwaarɔ tilɔ ba na pagɪ di Zezi tin didwa maa jigi Zezi o twɪa yi o wɪ: «Ku dai nmɔ mu yi Krisi wum Wε na tɔɲi tin na? Nan vri n titi ŋwɪa, si n daari n vri dibam di n wəli da.»

40 Nɔn-balɔɔ kɔdon kɔm ma kaani kɔkɔm kɔm kɔ wɔ: «Nmu ba kwarɔ Wɛ fɔɔnɔ na? Ba lagɔ ba gɔ dɔbam maama mu.

41 Kɔ na yɔ dɔbam, dɔbam tɔɔnɔ dɔm maɔɔ, beɔwaani kɔm-balwaarɔ tɔɔ dɔ na kɔ tɔn, kɔ maɔɔ sɔ dɔ tɔ mu. Kɔ nan na yɔ nɔɔnɔ wɔntɔ, o wɔ kɔ kɔɔkɔɔ o cɔgɔ.»

42 O ma daari o ta dɔ Zezi o wɔ: «Nmu na tu n ba n jɔɔɔ n paari dɔm, sɔ n guli a gulɔ.»

43 Zezi ma lɔr-o o wɔ: «A lagɔ a ta cɔga dɔ nmu sɔ, nmu wɔ jɔni dɔ amɔ Wɛ-sɔɔɔ kɔm nɔ zɔm dɛ dɔm nɔ.»

44 Kɔ ma vu kɔ yɔ maɔa kam wɛ na tu dɔ yɔ yupari baɔa tɔn. Lɔgɔ kɔm maama ma ji lim taan, sɔ kɔ vu kɔ yɔ lɔu batɔ.

45 Wɔa kam daa ba jɔgɔ pooni. Gɔɔɔ kɔɔɔ ba na lɔgɔ ba ma cɔ Wɛ-di-laa kam tɔn ma kaari bile.

46 Zezi laan ma kaasi dɔ kwɔr-dɔa o wɔ: «Amɔ Ko, a kwe a joro a kɔ nmu jɔɔa nɔ.» O na tagɔ kɔntɔ tɔn, o ma daari o tɔ.

47 Pamaɔna bam yigɔ tu wɔm na nɛ kɔɔɔ na kɔ tɔn, o ma tee Wɛ yɔ o wɔ: «Kɔ yɔ cɔga pweɛn. Nɔɔnɔ wɔntɔ sɔnɔ o yɔ nɔn-ɔm mu.»

48 Kɔgɔ kɔɔɔ maama na tu sɔ kɔ nii kɔm dɔm tɔn ma sɔnɔ ba na kɔ na kɔ te tɔn. Ba na ma joori sɔɔɔ tɔn, ba maa fri ba tɔtɔ ba veɔ, ba wɔ na cɔgɔ tɔn ɔwaani.

49 Kɔ daari balɔ maama na maɔɔ ba ye-o tɔn dɔ kaana balɔ ya na tɔgɔ dɔd-o ba nunɔ Galile ba ba tɔn maa zɔgɔ daa nɔ ba niɔ.

*Ba na kɔ Zezi bɔɔnɔ wɔnɔ te tɔn
(Matiyu 27:57-61, Mariki 15:42-47, Zan 19:38-42)*

⁵⁰⁻⁵¹ Nɔɔnɔ wɔdonɔ dɛɛn mu wɔra, o yiri mu Zɔzɛfu. O nunɔi Zwifɛ tɔv kɔdonɔ mu, ku yiri mu Arimatɔ. O maa yi Zwifɛ bam nakwa kɔgɔ kum nɔɔnɔ didɔba mu. O ma kwɛri o yi nɔn-ɲum, yi o tɔgi Wɛ di cɔga. Ba kɔgɔ kum ya na ki ni daanɔ si ba ja Zezi tɔn, o wɔ sɛ ba na bɔɲi si ba ki-o kulɔ tɔn. O maa jɔgi tɔna si Wɛ paari dɔm wɔ ba nɔɔna titari ni.

⁵² O ma zanɔ o vu Pilatɔ te, o loori cwɛɲɛ si o vu pari Zezi yira yam o ki.

⁵³ Pilatɔ na sɛ tɔn, Zɔzɛfu ma vu o pari Zezi dagara kam yuu ni. Ba ma kwe gar-jalɔ ba ma pipir-o, yi ba daari ba ja-o ba vu ba ki piu bɔɔnɔ wɔnɔ. Dɔntɔ yi bɔɔnɔ dilɔ ba dɛɛn na lugi-di piu yira ni yi ba manɔ ba wɔ ki nɔɔnɔ da tɔn.

⁵⁴ Dɛ dɔm Zɔzɛfu na ki kuntu tɔn maa yi dɛ dilɔ Zwifɛ bam na manɔ si ba ti ba yigɛ ba siun dɛ dɔm ɲwaanɔ tɔn. Tɔga na yi, ba siun dɛ dɔm puli mu.

⁵⁵ Kaana balɔ ya na tɔgi di Zezi ba nunɔi Galile tɔn dɛɛn ma da Zɔzɛfu kwaga, ba vu ba na bɔɔnɔ dɔm di ba na tiɲi Zezi te tɔn.

⁵⁶ Ba na nɛ kuntu tɔn, ba ma joori ba vu sɔɲɔ. Ba ma vu ba lagɔ tralɔ nwi dwi dwi, si ba ma turi Zezi yira yam. Ba siun dɛ dɔm ni ba ma sin di ba titɔɲa yam ni Wɛ cullu na bri te tɔn.

24

Zezi na bi o yaɲi tɔvni te tɔn

(Matiyu 28:1-10, Mariki 16:1-8, Zan 20:1-10)

¹ Dɛ dilɔ na sanɔ siun dɛ dɔm tɔn, kaana bam ma zanɔ ba go tɔga ba vu yibeeli dɔm jɛgɛ kam.

Ba ma jɔɔ traha nwi sɔɔ ba na lagɔ ba ma turi Zezi yɔra yam tɔn.

² Ba na yi jɔgɔ kam tɔn, ba ma na kandwe dɔɔ ya na pɔ bɔɔnɔ dɔm ni tɔn bibili dɔ tigi daa nɔ.

³ Ba ma vu ba zɔ bɔɔnɔ dɔm wɔ. Ba wɔ ne dɔ Yuutu Zezi da.

⁴ Ba wɔbɔɔ ma vugimi, yi ba yɔri ba na wɔ bɔɔnɔ kɔɔ. Ba na zɔɔ da kɔntɔ tɔn, nɔɔna bale ma da ba nunɔ ba zɔɔ ba tee nɔ, yi ba zɔ gwaaru tɔ nyɔnɔ pɔgɔ pɔgɔ.

⁵ Fɔɔnɔ ma ja kaana bam. Ba ma cɔɔɔ ba yum tɔga nɔ. Nɔɔna bam laan ma ta dɔ ba ba wɔ: «Bɔɔnɔnɔ mɔ á kari á beeri wɔɔ na nɔ tɔn twa wɔnɔ?»

⁶ O nan tɔri yo. O joori o bi. Guli-na kɔɔ o dɔɔn na tagɔ dɔ abam maɔa kalɔ o ta na wɔ Galile nɔ tɔn,

⁷ yi o ta o wɔ, ba maɔi sɔ ba ja wɔm Nabiin-bu ba kɔ nɔn-balwaaru jɔɔa nɔ, sɔ ba pa-o tɔɔn-dagara baɔa nɔ ba gɔ, sɔ o laan joori o bi da yato dɔ nɔ.»

⁸ Nɔɔna bam na tagɔ kɔntɔ tɔn, kaana bam laan ma guli Zezi ya na tagɔ kɔɔ dɔ ba tɔn.

⁹ Ba ma zanɔ yi beeli dɔm jɔgɔ kam nɔ, ba joori ba vu ba ta dɔ Zezi karabiɔ fugɔ-dɔɔba kam dɔ balɔ maama na tɔgɔ ba wɔra tɔn.

¹⁰ Kaana bam kɔntɔ mɔ yi Mari wɔɔ na nunɔ Magɔdala, dɔ Zannɔ, dɔ Mari wɔɔ na yi Zakɔ nu tɔn, kɔ wɔli dɔ kaana balɔ na tɔgɔ dɔ ba tɔn. Bantɔ maama maa wɔra ba tɔ kɔɔ na kɔ tɔn ba bɔri Zezi karabiɔ fugɔ-dɔɔba kam.

¹¹ Nɔɔna bam na ni tɔn, ba ma wɔ pɔ kaana bam taanɔ dɔm ja kuri, yi ba wɔ sɔ ba ni.

12 Kɔ daari Pɔyɛɛri ma zaŋi lɪla o duri o vu yibeeli dɪm jəgə kam sɪ o nii. O na yi da tɪn, o ma tiiri o nii bɔɔni dɪm wɔni, yi o na garyiə yam yɪrani na tigi da. O ma joori o viiri, yi kɔ ki-o yəəu dɪ kɔlɔ na ki tɪn.

*Zezi na bri o titi nɔɔna bale te tɪn
(Mariki 16:12-13)*

13 Dɪntɔ dɛ dɪm ni mɔ Zezi karabiə bam bale wɔ cwəŋə ni ba maa ve tɪv kɔdɔŋ, kɔ yiri mɔ Emayusi. Tɪv kɔm kɔntɔ yi nɪnɛɛni kilomɛtra fugə-dɪdɔba mɔ dɪ Zeruzalɛm.

14 Ba na maa ve tɪn, ba maa ŋɔɔna kɔlɔ maama na ki tɪn ba veə.

15 Ba na ŋɔɔni yi ba bwe daani kɔntɔ tɪn, Zezi titi ma tɔ ba wɔni o tɔgi dɪ ba o veə.

16 Ba na tɔgi daani kɔntɔ tɪn, ba yiə ma pugimi yi ba wɔ lwar-o.

17 Zezi ma bwe-ba o wɪ: «Bɛɛ wɔŋo mɔ abam jigi á ŋɔɔni á veə?»

Ba na ni kɔntɔ tɪn, ba ma zigi yi ba yigə nywani.

18 Ba dɪdɔba yiri mɔ Klɔpasɪ. O ma ləri Zezi o wɪ: «Nɔɔna balɔ maama na zɔvri Zeruzalɛm ni tɪn maŋi ba lwarɪ wo-kamunnu tɪlɔ na ki da lele kɔntɔ tɪn. Bɛɛ nan mɔ kia, yi nɔmɔ yɪrani wɔ ni?»

19 O ma bwe-ba o wɪ: «Bɛɛ wəənu mɔ tɪntɔ?»

Ba ma ləri ba wɪ: «Kɔ yi kɔlɔ na ki Nazaretɪ tu Zezi tɪn mɔ. O yi Wɛ nijonnu mɔ, yi o kikiə dɪ o ni-taani maama jigi dam. Wɛ titi bri sɪ kɔ yi cɪga mɔ, yi nɔɔna maama dɪ na kɔntɔ.

20 Dɪbam kaanum yigə tiinə bam dɪ dí tɪv kɔm nakwa bam ma ja-o, ba vu ba pa ba di o taani sɪ

ku ji tɔɔnɩ. Ba laan ma pa pamaɲna bam ja Zezi ba vu ba pa tɔɔn-dagara yuu nɩ ba gu.

²¹ Dɩbam nan ya jɩɣɩ tɩna, sɩ wɔntɔ mɔ yɩ wɔɔɔ na lagɩ o vrɩ Yisɩrayɛɩ dwi tiinɔ bam o yagɩ tɩn. Dɩ kɔntɔ maama, zɩm mɔ jɩɣɩ da yatɔ wɔɲɔ kɔntɔ na kɩ tɩn.

²² Kɔɔɔ na wɛɩi da tɩn, dɩbam kɔɔɔ kɔm kaana badonnɔ ve o yibeeli dɩm jɔgɔ kam ba na kɔɔɔ na sɔɔrɩ dɩbam yɩra. Ba ya ve tɩtɩtɩ mɔ,

²³ yɩ ba wɔ nɛ o yɩra yam da. Ba ma joori ba ba, ba ta dɩ dɩbam nɩ ba nɛ wo-kɩnkagɩɩ mɔ. Ba ma na Wɛ malesɩ, yɩ sɩ ta dɩ ba sɩ wɩ, Zezi daa ta ɲwɩ mɔ.

²⁴ Dɩbam nɔɔna bam badonnɔ dɩ ma zanɩ ba vu yibeeli dɩm nɩ. Ba ma na nɩ ku sɩnɩ ku yɩ nɩnɛnɩ kaana bam na tagɩ te tɩn mɔ, ku daari Zezi tɩtɩ mɔ ba wɔ nɛ.»

²⁵ Zezi laan ma ta dɩ nɔɔna bam o wɩ: «Á ba jɩɣɩ wɔɔɔɲa na? Bɛɛ mɔ yɩ á warɩ á sɛ Wɛ kwɔrɔ kalɔ Dɩ nijɔɲnɔ bam dɛɛn na tɔɔɩ faɲa faɲa tɩn.

²⁶ Ku daɩ mɔ Krisi wɔm na maɲɩ sɩ o na yaara yalɔ sɩ o daari o di Wɛ-sɔɲɔ o jɔɲɩ o paari tɩn na?»

²⁷ O laan ma maɲɩ kɔɔɔ maama na pɔpɔnɩ o ɲwaanɩ ku tinɩ Wɛ tɔnɔ kɔm wɔntɩ tɩn o brɩ-ba. O ma puli o pa ba lwarɩ Moyisi zaasɩm dɩm kuri, yɩ o daari o brɩ-ba faɲa faɲa Wɛ nijɔɲnɔ bam maama zaasɩm dɩm kuri na yɩ te tɩn.

²⁸ Ba na maa kɛ tɩn, ba ma vu ba twe tɩv kɔɔɔ ba na maa ve tɩn. Zezi ma kɩ nɩ o maa kɛ yigɔ mɔ te.

²⁹ Nɔɔna bam ma wɔ sɛ, yɩ ba loor-o ba wɩ: «Tɩga lagɩ ka yi. Nan zɔ n pɛni dɩbam tee nɩ.» O ma sɛ yɩ o da o zɔ.

³⁰ O ma jəni sɪ o di wɔdiu dɪ ba. O ma kwe dɪpɛ yɪ o kɪ Wɛ le dɪ ŋwaanɪ. O laan ma fɔ fɔ dɪpɛ dɪm o maŋɪ o pa-ba.

³¹ O na kɪ kɔntɔ tɪn, mɔ ba yɪə pɔɔrɪ yɪ ba laan lwar-o. Ba na lwar-o tɪn, o ma dā o je ba yigə ni, yɪ ba daa wɔ nɛ-o.

³² Ba laan ma ta daanɪ ba wɪ: «Nmɔ wɔ nɛ na? Dɪ ya na tɔgi daanɪ cwəŋə ni yɪ o ŋɔɔnɪ o brɪ dɪbam Wɛ tɔnɔ kɔm wəənu tɪm kuri na yɪ te tɪn, dɪ ya ba tiini dɪ jɪgɪ wɔpɔlo na?»

³³ Ba ma zaŋɪ lɪla ba joori ba vu Zeruzalem tɪv kɔm wɔ. Ba na yɪ da tɪn, ba ma na Zezi karabiə fugə-dɪdɔa kam dɪ nɔɔna badonnə bam na lagɪ daanɪ jəgə dɪdɔa.

³⁴ Bantɔ ma tɛ ba wɪ: «Kɔ yɪ cɪga mɔ. Dɪ Yuutu Zezi sɪnɪ o bi o yagɪ tɔɔnɪ. O tu o brɪ o titɪ dɪ Simɔn mɔ.»

³⁵ Nɔɔna bale bam dɪ ma maŋɪ kɔlɔ na kɪ cwəŋə ni tɪn ba brɪ-ba. Ba daari ba maŋɪ Zezi na fɔgi dɪpɛ dɪm yɪ ba laan lwar-o te tɪn.

*Zezi na brɪ o titɪ o karabiə bam te tɪn
(Matiyu 28:16-20, Marɪkɪ 16:14-18, Zan 20:19-23)*

³⁶ Zezi karabiə bam ta na wɔra ba ŋɔɔnɪ kɔntɔ tɪn, o ma da o ba o zɪgɪ ba titari ni. O ma jɔɔnɪ-ba yɪ o wɪ: «Yazurə wú jəni dɪ abam.»

³⁷ Ba bɪcara ma di yɪ fɔɔnɪ ja-ba zanzan. Ba ma bɔŋɪ ni ba nɛ ciru mɔ.

³⁸ O ma ta dɪ ba o wɪ: «Bɛŋwaanɪ mɔ kɔ sɔ abam kɔntɔ? Bɛɛ mɔ yɪ á jɪgɪ bubwɛa dɪ amɔ?»

39 Fɔɔɔ-na á nii amɔ jɪa dɪ a nɛ na yɪ te tɪn. Kɔ sɪnɪ kɔ yɪ amɔ. Taanɪ-na amɔ á nii. Ciru ba jɪɔ ya-nwana dɪ kwi, nɪ á na nai amɔ na yɪ te tɪn.»

40 O na tagɪ kɔntɔ tɪn, o ma brɪ-ba o jataala dɪ o nɛ.

41 Kɔ na tiini kɔ jɪɔ wɔpɔlo kɔ pa-ba tɪn, ba ta warɪ ba sɛ nɪ kɔ yɪ cɪga, yɪ kɔ sɔ-ba zanzan. O ma bwe-ba o wɪ: «Á jɪɔ wɔdiu yo nɪ sɪ dí di na?»

42 Ba ma twɛri kalɛŋ-saŋa ba pa-o.

43 O ma jɔŋi-ka o di ba yibiyɛ nɪ.

44 O laan ma ta dɪ ba o wɪ: «Wɛənu tɪɔ na kɪ amɔ tɪn maŋɪ dɪ taanɪ dɪɔ a na maŋɪ a ta a brɪ abam, maŋa kalɔ a ta na wɔ abam wɔnɪ tɪn. A dɛɛn tagɪ a wɪ, kɔɔ maama na pɔpɔnɪ amɔ ŋwaanɪ Wɛ tɔnɔ kɔm wɔnɪ tɪn maŋɪ sɪ kɔ kɪ mɔ. Kɔ na yɪ kɔɔ Moyisi dɪ faŋa faŋa Wɛ nijɔŋnɔ bam na pɔpɔnɪ tɪn, dɪ kɔɔ na pɔpɔnɪ Wɛ lɛŋ-ŋwɪ tɔnɔ kɔm wɔnɪ tɪn maama.»

45 O ma daari o pa ba wɔ pɔɔrɪ, sɪ ba wanɪ ba lwarɪ Wɛ tɔnɔ kɔm na brɪ kɔɔ tɪn kuri.

46 O ma ta o brɪ-ba o wɪ: «Ba pɔpɔnɪ Wɛ tɔnɔ kɔm wɔnɪ ba wɪ: <Krisi wɔm lagɪ o na yaara zanzan mɔ sɪ o tɪ, yɪ o laan wɔ joori o bi o yagɪ tɔɔnɪ da yatɔ dɛ nɪ.>

47 Ba daa ta pɔpɔnɪ ba wɪ: <O karabiɔ wɔ vu lɔɔ baŋa dwi tiinɔ maama te, yɪ wɔm yɪrɪ dɪm ŋwaanɪ baá brɪ nɔɔna nɪ ba maŋɪ sɪ ba lɛni ba wɔrɔ mɔ, sɪ Wɛ laan yagɪ ba lwarɪm Dɪ ma cɛ-ba.> Á nan maŋɪ sɪ á puli Zeruzalem nɪ mɔ á taá tɔɔɔ Wɛ kwɛrɛ kam kɔntɔ.

48 Abam nɛ kɔɔ maama na kɪ tɪn, á nan maŋɪ sɪ á brɪ nɔɔna kɔntɔ mɔ.

49 A nan wó tɔŋɩ wɔɔw wɔm a Ko na goni ni sɩ o ba abam te tɩn, yɩ o na tuə, oó pa abam na dam dɩɔ na nuŋɩ Wε te tɩn. Maŋɩ-na Zeruzalem ni, sɩ á taá cəgə dam dɩɔ a na te tɩn.»

*Zezi na joori o vu Wε-sɔŋɔ te tɩn
(Mariki 16:19-20, Titɔŋa Tɔnɔ 1:9-11)*

50 Zezi laan ma ja-ba o nuŋɩ tɩv kɔm wɔni, o ja vu o yɩ Betani seeni. O ma zəŋɩ o jɩa wɛyuu ni, yɩ o ta dɩ ba o wɩ: «Amɔ pɛ abam yu-yoŋo.»

51 O na kɩ-ba yu-yoŋo kɔntɩ tɩn, o ma yaɣɩ-ba yɩ Wε kwe-o Dɩ ja di Dɩ sɔŋɔ.

52 Ba ma kuni doonə ba zul-o, yɩ ba laan daaru ba joori Zeruzalem dɩ wɔpɔlo zanzan.

53 Ba na wɔra tɩn, ba wɔ fɔgɩ ba kwe Wε-di-kamunu kɔm vəŋə, yɩ ba zuli Wε maŋa maama.

Wε Tɔno dɪ kasum

Kasem (Kassem): Wε Tɔno dɪ kasum New Testament

copyright © 1997 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Kasem)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files dated 29 Jan 2022

993cfae5-b100-5981-87e7-5a648d773cb9